

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ

ANA BİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

İLKOKUL BÜNYESİNDEKİ ANASINIFLARINDA
ÇALIŞAN ÖĞRETMENLER İLE 4-6 YAŞ KUR'AN
KURSLARINDA ÇALIŞAN ÖĞRETİCİLERİN SINIF
YÖNETİMİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

ALİ ALBAYRAK

EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE
EKONOMİSİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

Antalya, 2023

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ TEZLİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İLKOKUL BÜNYESİNDEKİ ANASINIFLARINDA ÇALIŞAN
ÖĞRETMENLER İLE 4-6 YAŞ GRUBU KUR'AN KURSLARINDA
ÇALIŞAN ÖĞRETİCİLERİN SINIF YÖNETİMİ AÇISINDAN
KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali Albayrak

Danışman

Doç. Dr. Çiğdem Apaydın

Antalya, 2023

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

17/08/2023

Ali Albayrak

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ali ALBAYRAK'ın bu çalışması .../.../2023 tarihinde jürimiz tarafından **Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi** olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

İmza

Başkan : Doç. Dr. Fatmanur ÖZEN

.....

Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Yakup YILDIRIM

.....

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim

Üye (Danışman) : Doç. Dr. Çiğdem APAYDIN

.....

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: İlkokul Bünyesindeki Anasınıflarında Çalışan Öğretmenler ile 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Çalışan Öğreticilerin Sınıf Yönetimi Açısından Karşılaştırılması

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Güçlü ŞEKERCİOĞLU

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Gerçekleri konuşma ve düşüncelerimi savunma konusunda bana yeni bir pencere açan, pozitif kişiliği, karakteri ve akademisyen kimliği ile bana örnek olan, öğrencisi olmaktan gurur duyduğum, yüksek lisans eğitimim süresince desteğini benden esirgemeyen ve araştırmanın başından sonuna kadar değerli zamanını ayıran, saygıdeğer danışmanım sayın Doç. Dr. Çiğdem APAYDIN hocama sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim yöneticisi olarak görevimi çağın özelliklerine uygun bir bilgi birikimi ve hassasiyetle yerine getirmem, meslektaşlarıma rehber ve iyi bir yönetici olabilmek için katıldığım lisansüstü öğrenimim boyunca benden bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programında görev yapan hocalarıma teşekkür ederim.

Tez çalışmam süresince çalışmamı destekleyen, zaman ayıran ve görüşlerini benimle paylaşan sayın Dr. Öğr. Üyesi Yakup YILDIRIM hocama teşekkür ederim.

Yüksek lisans ders dönemlerim ve tez araştırma dönemlerimde en büyük psikolojik destekçim olan, hayatımın her anında ve aldığım bütün kararlarda her zaman yanımda olan ve yanımda olmasından her zaman mutluluk duyduğum değerli eşim Emine Gül ALBAYRAK'a ve biricik kızım Erva ALBAYRAK'a sonsuz sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunarım. İyi ki varsınız.

Ali ALBAYRAK

ÖZET

İLKOKUL BÜNYESİNDEKİ ANASINIFLARINDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLER İLE 4-6 YAŞ GRUBU KUR'AN KURSLARINDA ÇALIŞAN ÖĞRETİCİLERİN SINIF YÖNETİMİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Albayrak, Ali

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Çiğdem APAYDIN

Ağustos 2023, 95 Sayfa

Bu araştırmada Millî Eğitim Bakanlığına bağlı anasınıflarında çalışan okul öncesi öğretmenleri ile Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında çalışan öğreticilerin sınıf yönetimi açısından karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırma, 2022-2023 eğitim öğretim yılında ilkokullarda görev yapan 10 okul öncesi öğretmeni ile 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında görev yapan 10 öğreticinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Verilerin analizinde; betimsel analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, sınıflarının bir günlük eğitimlerini planlamada okul öncesi öğretmenlerinin MEB 2013 okul öncesi eğitim programına paralel bir şekilde yaptıkları, öğreticilerin ise 4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programı doğrultusunda yürütemedikleri tespit edilmiştir. Sınıfı etkileyen fiziksel değişkenler ile ilgili olarak öğreticilerin bilgi düzeylerinin sınırlı kaldığı, öğretmenlerin ise daha ayrıntılı yanıtlar verdikleri elde edilmiştir. Sınıf kurallarını belirlerken ve uygularken, öğreticilerin olumsuz cümleler kurdukları ve cezalandırmaya yönelik tutum sergiledikleri, öğretmenlerin ise olumlu ifadeler kullanarak, bilgiye dayalı hareket ettikleri tespit edilmiştir. Sınıf içi iletişim kapsamında öğreticilerin çocuklarla olan iletişimlerinde olumsuz ifadeler kullandıkları tespit edilmiştir. İstenmeyen davranışların yönetiminde öğreticiler ile okul öncesi öğretmenlerinin uyguladıkları stratejiler arasında farklılıklar bulunmuştur. Sonuç olarak okul öncesi öğretmenlerinin sınıfın imkanlarına ve çocukların gelişim basamaklarına uygun bütünsel bir bakış açısıyla hareket ettikleri, Kur'an kurslarında eğitim veren öğreticilerin ise sınıf yönetimi açısından sınırlı kaldıkları, öğretmenler kadar sınıf yönetimine etki eden değişkenler ile ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi öğretmeni, 4-6 yaş grubu Kur'an kursları, Kur'an kursu öğreticisi, Sınıf yönetimi

ABSTRACT

COMPARISON OF TEACHERS WORKING IN KINDERGARTENS WITHIN PRIMARY SCHOOLS AND TEACHERS WORKING IN QUR'AN COURSES FOR 4-6 YEARS OLD IN TERMS OF CLASSROOM MANAGEMENT

Albayrak, Ali

Master, Department of Educational Sciences

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. ıgdem APAYDIN

August 2023, 95 Pages

In this study, it is aimed to compare the pre-school teachers working in the kindergartens affiliated to the Ministry of National Education and the teachers working in the Qur'an courses in the 4-6 age group affiliated to the Directorate of Religious Affairs in terms of classroom management. The research was carried out with the participation of 10 pre-school teachers working in primary schools in the 2022-2023 academic year and 10 teachers working in Qur'an courses in the 4-6 age group. In the study, a semi-structured interview form was used as a data collection tool. Holistic multi-state design was used in the research. In the analysis of the data; descriptive analysis technique was used. According to the findings obtained, it was determined that preschool teachers did not plan the one-day education of their classes in parallel with the MEB 2013 preschool education program, while the instructors could not carry out the Qur'an courses in the 4-6 age group in line with the curriculum. It was obtained that the knowledge levels of the instructors were limited regarding the physical variables affecting the class, while the teachers gave more detailed answers. While determining and applying the classroom rules, it was determined that the teachers made negative sentences and exhibited an attitude towards punishment, while the teachers acted based on knowledge by using positive expressions. Within the scope of in-class communication, it was determined that the instructors used negative expressions in their communication with the children. Differences were found between the strategies applied by the teachers and preschool teachers in the management of unwanted behaviors. As a result, it was determined that preschool teachers acted with a holistic perspective appropriate to the opportunities of the classroom and the developmental steps of the children, while the teachers who taught in the Qur'an courses were limited in terms of classroom management and did not have sufficient knowledge and skills about the variables affecting classroom management as much as the teachers.

Keywords: *Preschool teacher, 4-6 age group Quran courses, Quran course instructor, Classroom management*

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TABLolar LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Varsayımları	3
1.5. Sınırlamalar	4
1.6. Tanımlar	4

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Okul Öncesi Eğitim	5
2.1.1. Okul Öncesi Eğitiminin Önemi	6
2.1.2. Okul Öncesi Eğitim Programı	8
2.1.2.1. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları	8
2.1.2.2. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri.....	8
2.1.2.3. Okul Öncesi Eğitimin Planlanması ve Uygulanması	9
2.1.2.4. Okul Öncesi Eğitimin Değerlendirilmesi	11
2.2. 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları	12
2.2.1. Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programı	13
2.2.1.1. Programın Genel Amaçları	13
2.2.1.2. Programın Temel Yaklaşımı.....	13
2.2.1.3. Programın Genel Yapısı.....	14
2.2.1.4. Programın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar	14
2.2.1.5. 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretici Yeterlikleri.....	15
2.3. Sınıf Yönetimi	16
2.3.1. Sınıf Yönetiminin Önemi	17
2.4. Sınıf Yönetiminin Boyutları	18
2.5. Sınıf Yönetiminde Fiziksel Ortamların Düzenlenmesi.....	19
2.5.1. Sınıf İçi Ortamların Düzenlenmesi.....	20

2.5.2. Sınıf Dışı Ortamların Düzenlenmesi	24
2.6. Disiplin Modelleri	26
2.6.1. Disiplin Modelleri	27
2.6.1.1. Davranış Değişikliği Modeli (Davranışçılık Teorisi)	27
2.6.1.2. Rudolf Dreikurs'un Sosyal Disiplin Modeli (Mantıklı Sonuçlar Modeli)	27
2.6.1.3. Gerçeklik Terapisiyle Problem Çözme Modeli (Seçme Teorisi)	28
2.6.1.4. Kaunin Modeli (Önleyici Disiplin Modeli)	28
2.6.1.5. Etkili Öğretmenlik Eğitimi Modeli (İnsancıl Teori)	28
2.6.1.6. Etkili Disiplin Modeli	29
2.6.2. Kurallar	30
2.7. Sınıf Yönetiminde Davranış Yönetimi	32
2.8. Sınıf Yönetiminde Zaman Yönetimi	33
2.9. Sınıf Yönetiminde İletişim	34
2.10. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler	35
2.10.1. Sınıf İçi Etmenler	36
2.10.1.1. Öğretmen	36
2.10.1.2. Öğrenci	37
2.10.1.3. Fiziksel Ortam	37
2.10.2. Sınıf Dışı Etmenler	38
2.10.2.1. Aile	38
2.10.2.2. Çevre	39
2.10.2.3. Okul	39

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	41
3.2. Çalışma Grubu	41
3.2.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	42
3.3. Veri Toplama Aracı	46
3.4. Verilerin Toplanması	46
3.5. Geçerlik ve Güvenirlik	47
3.6. Verilerin Analizi	48

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Günlük Eğitim Akışını Planlama	49
4.2. Sınıfı Etkileyen Fiziksel Değişkenler	51

4.2.1. Isı, Işık, Renk, Gürültü, Sınıf Büyüklüğü ve Sınıf Mevcudu Değişkenleri.....	51
4.2.2. Öğrenme Merkezlerinin Konumu ve Düzenlenmesi	53
4.2.3. Çocukların Oturma Düzeni.....	55
4.3. Sınıf Kurallarının Belirlenmesi	57
4.4. Sınıf Kurallarının Uygulanması	59
4.5. Sınıf İçi İletişimde Kullanılan Strateji ve Yöntemler	60
4.6. İstenmeyen Davranışların Yönetimi	63
4.7. Aile ile İletişim Kurma Yolları	65

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç	67
5.2. Tartışma	67
5.3. Öneriler.....	74
KAYNAKÇA.....	75
EKLER	87
Ek -1 Anasınıfından Görünüm.....	87
Ek-2 4-6 Yaş Kur'an Kursundan Görünüm	87
Ek-3 Ölçme Aracı	88
Ek-4 Araştırma İzni	90
ÖZGEÇMİŞ	93
İNTİHAL RAPORU	94
BİLDİRİM.....	95

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2. 1. Renklerin Olası Etkisi.....	23
Tablo 2. 2. Disiplin Modellerinin Özellikleri	29
Tablo 2. 3. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler	36
Tablo 3. 1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin ve Öğreticilerin Demografik Bilgileri.....	42
Tablo 3. 2. Öğretmen ve Öğreticilerin Aldıkları Eğitimler.....	44
Tablo 4. 1. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Bir Günlük Eğitim Akışını Planlarken Dikkat Ettikleri Faktörler	49
Tablo 4. 2. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıflarını; Isı, Işık, Renk, Gürültü, Sınıf Büyüklüğü ve Sınıf Mevcudu Açısından Değerlendirmeleri	51
Tablo 4. 3. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıflarını Öğrenme Merkezleri Açısından Değerlendirmeleri.....	53
Tablo 4. 4. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıflarını Oturma Düzeni Açısından Değerlendirmeleri.....	55
Tablo 4. 5. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıf Kurallarını Belirlerken İzledikleri Yollar	57
Tablo 4. 6. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıf Kurallarını Uygulamalarken İzledikleri Yollar	59
Tablo 4. 7. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıf İçi İletişimlerini Güçlendirmek İçin Kullandıkları Yöntemler.....	60
Tablo 4. 8. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin İstenmeyen Davranışların Yönetiminde Kullandıkları Stratejiler	63
Tablo 4. 9. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Aile Katılım Yöntemlerine İlişkin Görüşleri.....	65

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2. 1. Türkiye’de Eğitim Yıllarına Göre Okul Öncesi Eğitimde Öğrenci Sayısı.....	7
Şekil 2. 2. Sınıf Yönetiminin Boyutları	18
Şekil 2. 3. Etkili ve Verimli Öğrenme Ortamlarına Sahip Olması Gereken Temel Özellikler .	21
Şekil 2. 4. Davranış Yönetiminin Öğeleri	33
Şekil 2. 5. Öğretim Sürecinde İletişimin Öğeleri	35

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

DİB : Diyanet İşleri Başkanlığı

TDK : Türk Dil Kurumu

Ö : Çalışma grubunda yer alan okul öncesi öğretmenleri (Ö1, Ö2, ...)

K : Çalışma grubunda yer alan 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğreticileri (K1, K2, ...)

YL : Yüksek Lisans

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde giriş, problem durumu, alt problemler, araştırmanın amacı, önemi, sayıtları ve sınırlılıkları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden, 72 aylık olana kadarki süreçte, yaş grubuna uygun gelişimsel özellikler dikkate alınarak toplumsal, eğitimsel ve gelişimsel hedefler içeren, çocuğu ilköğretim sürecine hazırlayan, sistemli ve çocuklara fırsat eşitliği sağlamaya çalışan bilinçli bir eğitim sürecidir (Gültekin Akduman, 2016). Sıfır altı yaş arasını kapsayan okul öncesi dönem çocukların beyin gelişimini etkileyen kritik evrelerin ve sinaptik bağ oluşumunun en hızlı ve en yoğun yaşandığı süreçtir. Çocuklara kazandırılacak bilgi, beceri, alışkanlıkların gelecek yıllara olan etkisi nedeniyle, yaşamın en kritik dönemidir. (MEB, 2013). Okul öncesi dönemde beyin gelişimi; çocukların bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişimleri çok önemli bir etkiye sahiptir. Bu eğitim süreci zorunlu eğitim sürecine dahil edilmeye çalışılmakta ancak 2023 yılı itibariyle Türkiye de zorunlu eğitim sürecinde yer almamaktadır. Resmi ya da özel kuruluşlar tarafından kreş, bakımevi, anaokulu, anasınıfı, yuva ve gündüz bakım evi isimleri altında çocuklara okul öncesi eğitimi verilmektedir. Bununla birlikte, Anne Çocuk Eğitim Vakfı, Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ve Türkiye Okul Öncesi Eğitimini Geliştirme Derneği gibi çeşitli sivil toplum örgütleri de okul öncesi eğitime çeşitli şekillerde destek vermektedir (Gül, 2008). Ayrıca Resmî Gazete’de 7 Nisan 2012 tarih ve 28257 Sayılı Yönetmelik ile yaygın din eğitimi için belirlenen yaş aralığı kaldırılmış, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Diyanet İşleri Başkanlığınca (DİB) 10 pilot ilde 4-6 yaş Kur’an kursları açılmıştır. Böylece okul öncesi dönemi Kur’an kurslarının hedef öğrenci grubuna dâhil edilmiştir (Çankaya, 2016; Öztürk, 2018).

Okul öncesi eğitim, çocukların okulla tanıştıkları ilk yer olması sebebi ile okula karşı olumlu tutum geliştirmeleri için önemlidir. Bu nedenle okul öncesi eğitimi veren kişilerin bir plan doğrultusunda öğrenme-öğretme sürecini etkili bir şekilde yönetilebilmesi, öğretene ve öğrenci arasındaki etkili iletişimi gerçekleştirecek uygun öğretim yöntemlerini kullanabilmesi, sınıfta yapılan eğitim faaliyetlerinin hedefine ulaşabilmesi ve çocukların tüm gelişim alanlarını

destekleyecek uygun eğitim ortamı ve düzeni sağlayabilmesi için sınıf yönetimi bilgi ve becerilerine sahip olmaları oldukça önemlidir (Sarıtaş, 2000). Burden (1995) öğretmenlerin olumlu sosyal etkileşim, aktif katılım ve öğrenmeye güdüleyen bir sınıf ortamı sağlamak için sınıf yönetiminin boyutları hakkında gerekli bilgi ve becerilere sahip olmaları gerektiğini vurgulamıştır. Sınıf yönetimi alanında yapılan araştırmalar incelendiğinde sınıf yönetiminin boyutları; sınıf ortamını hazırlamak, plan ve program yapmak, sınıf içi düzeni sağlamak, zamanı etkili ve doğru şekilde kullanmak, öğrencilerle doğru iletişim kurmak şeklinde sıralanmıştır (Amidon ve Hunter 1966'dan akt. Doğan Burç, 2006; Sarıtaş, 2003).

Türkiye'de MEB tarafından verilen 4-6 yaş grubuna yönelik eğitimleri okul öncesi öğretmenleri vermektedir. Okul öncesi öğretmenleri, üniversitelerin bünyesinde yer alan Eğitim Fakültelerine bağlı dört yıllık lisans programını içeren Okul Öncesi Öğretmenliği ya da Anaokulu Öğretmenliği bölümünden mezun olma şartı ile atanmaktadırlar. Aynı yaş grubuna yönelik Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 4-6 yaş Kur'an kurslarında verilen eğitimi öğretmenler vermektedir. Öğreticiler imam hatip lisesi, ön lisans veya lisans düzeyinde dini eğitim veren kurumlardan mezun olmakla birlikte çocuk gelişimi alanında lise, ön lisans veya lisans mezuniyeti diploması ya da 19.01.2017 tarihinden önce alınmış sertifika ya da kurs bitirme belgesine sahip olanlar hariç, Okul Öncesi ve Çocuk Gelişimi Eğitim Kurs Programı (380 saat) sertifikasına sahip olma şartları ile atanmaktadırlar. Görüldüğü üzere iki farklı kurumda, aynı yaş gruplarına yönelik, okul öncesi eğitim alanında, farklı eğitim düzeylerine sahip bireyler, farklı programlar ile eğitim vermektedir. Bu bağlamda araştırmada okul öncesi öğretmenlerin ve öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda bilgi ve beceri düzeyleri belirlenmiş ve karşılaştırılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada iki farklı kurumda (MEB, DİB), aynı yaş gruplarına yönelik, okul öncesi eğitim alanında, farklı açılardan eğitim veren; ilkokul bünyesindeki anasınıflarında çalışan okul öncesi öğretmenleri ile 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında çalışan öğretmenlerin sınıf yönetimi açısından karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

1. Okul öncesi öğretmenlerin ve 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerin bir günlük eğitim akışlarını planlamalarına ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Okul öncesi öğretmenlerin ve 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf ortamını etkileyen fiziksel değişkenlere ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Okul öncesi öğretmenlerin ve 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf kurallarını belirleme ve uygulamalarına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Okul öncesi öğretmenlerin ve 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf içi iletişimi güçlendirmek adına kullandıkları stratejiler nelerdir?
5. Okul öncesi öğretmenlerin ve 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin istenmeyen davranışların çözümünde uyguladıkları stratejiler nelerdir?
6. Okul öncesi öğretmenlerin ve 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin çocukların gelişiminin değerlendirilmesi sürecinde ailelerle iletişim kurma yolları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bütün eğitim sistemlerinde okul yaşına gelmiş çocukların çağın gerekliliklerine göre eğitimleri alabilmesi, bütün gelişim alanlarının geliştirilmesi ve özgün bir birey olarak yetişebilmesi için eğitim programları hazırlanmaktadır. Eğitim programları çok iyi hazırlanmış olsa da programı uygulamada eğitim veren kişiler başordedir. Bundan dolayı programı uygulayanların, birçok bilgi ve beceriye sahip olması gerekmektedir. Bu bilgi ve becerilerden biride sınıf yönetimidir (Arnas ve Sadık, 2018)

Sınıf yönetiminde, çocukların bütün gelişim alanlarını destekleyecek öğrenme ortamlarının düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca ulaşmada sınıf yönetimi boyutları olan sınıf düzeni, öğretim, zaman ve davranış yönetimi ile iletişim becerileri önemlidir (Güneş, 2021). Etkili bir sınıf yönetimi için öğretmenlerin bu boyutlar hakkında gerekli bilgiye ve uygulama becerisine sahip olmaları önem arz etmektedir.

Alanyazında aynı yaş grubuna yönelik okul öncesi eğitimi veren öğretmenler ve öğretmenler ile ilgili yapılan çalışmaların yetersizliği göz önünde bulundurularak, bu araştırmada Antalya ili Kepez ilçesinde görev yapan ilkokullara bağlı anasınıflarında çalışan okul öncesi öğretmenleri ile 4-6 yaş Kur'an kurslarında görev yapan öğretmenler sınıf yönetimi açısından karşılaştırılmıştır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının, konu alanı uzmanlarının görüşleri alınarak oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından belirlenen görüşme sorularının, araştırmanın

amacına ve konusuna uygun olduğu ve veri toplama sürecinde öğretmenlerin ve öğreticilerin sorulara objektif olarak ve içtenlikle cevap verdikleri varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlamalar

Bu araştırma, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Antalya ili Kepez ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda görev yapmakta olan 10 okul öncesi öğretmeni ve Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında görev yapan 10 öğretici ile sınırlıdır. Elde edilen bilgiler, geliştirilen veri toplama aracındaki sorularla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu araştırmada geçen bazı kavramların tanımlarına aşağıda yer verilmiştir.

Okul öncesi öğretmeni: Okul öncesi kurumlarında görev yapan, okul öncesi eğitim sınıfının (anasınıfının) öğretim ve eğitim sorumlusu olan, kadrolu veya sözleşmeli olarak çalışan, üniversitelerin eğitim fakültesinin okul öncesi öğretmenliği bölümünden mezun olmuş öğretmenlerdir (Aral ve diğ., 2000; Oktay, 1999).

4-6 yaş grubu Kur'an kursları: DİB'in 4-6 yaş grubu çocuklara yönelik din eğitimi vermek amacıyla açtığı yaygın eğitim kurumlarıdır (Yağcı, 2018).

Kur'an kursu öğreticisi: DİB'e bağlı Kur'an kurslarında Kur'an-ı Kerim'i okumayı öğreten, tecvit ve hafızlık konusunda öğrencilere yardım eden, belirlenen müfredata göre öğrencilere ahlak, ibadet ve itikat konularında bilgi veren kişidir (Vaizlik, Kur'an Kursu..., 2011).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, araştırma ile ilgili kuramsal açıklamalar yer almaktadır.

2.1. Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi dönem, öğrencilerin ve dolayısıyla bireyin yaşamını biçimlendiren en kritik ve önemli dönemlerden biridir (Aral ve Kadan, 2018). Alanyazında okul öncesi eğitim geniş bir yere sahiptir. Okul öncesi eğitim araştırmacılar tarafından birbirlerine benzer ve tamamlayıcı şekilde tanımlanmıştır (Türker, 2022). 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, okul öncesi eğitimi;

“Mecburi öğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini ihtiva eden, bu yaş grubundaki çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, onları ilköğretime hazırlamak, şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak, sistemli ve elverişli bir yetişme ortamı sağlamak, kabiliyetlerinin gelişmesine yardım etmek amaçlarına yönelik, ilköğretim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim devresidir.”

Şeklinde tanımlanmıştır. Sevinç ise (2005’den akt. Köşker, 2013) okul öncesi eğitimi aşağıdaki şekilde tanımlamıştır:

“İnsanın tüm yaşamı göz önünde bulundurulduğunda bazı yaşam dilimlerinin, psikolojik ve fizyolojik gelişmeler açısından daha kritik dönemler olarak ele alınması gerektiği bilinmektedir. Örneğin okul öncesi eğitimi, erken yaşlarda sağlanacak deneyimlerle elde edilecek temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar çocuğun daha sonraki öğrenim yaşamının yanı sıra sosyal ve duygusal yaşamını da biçimlendirecek güçtedir. Tesadüflere bırakılamayacak kadar ciddi, bilimsel ve sistematik bir organizasyon ile yönlendirilmesi gereken okul öncesi eğitim hizmeti, tüm eğitim sisteminin en can alıcı basamağıdır (s.1).”

Teyfur (2021) okul öncesi eğitimi “Çocuğun doğumdan, formal eğitimin ilk basamağı olan ilkokula kadar çocukluk yıllarını kapsayan bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı döneme kritik katkılar sağlayan kişiliğin şekillenmesinde önemli yeri olan eğitim etkinliklerinin bütünüdür.” (s.133). Olarak tanımlamıştır. En geniş tanımıyla okul öncesi eğitim çocuğun doğumundan ilkokula çağına kadar süren döneme “okul öncesi dönem” ve bu dönemdeki eğitsel etkinlerin tümüne “okul öncesi eğitim” adı verilmektedir (Oktay, 1990). Bu dönemde çocuklar birden çok gelişim alanında hızlı ilerlemeler yaşamaktadır (Symons ve Clark, 2000). Aristoteles okul öncesi dönemde verilecek eğitimin orta seviyede, çocuklara verilecek sorumluluk ve görevlerin çocukların yetenek ve becerilerine göre dikkatle seçilmesini önermiştir. Eğitimin her aşamasında öğrenci özellikleri dikkate alınmalı, okul öncesi dönem çocukların kişilik gelişiminin başladığı süreci içerdiğinden daha da önemsenmelidir (Koyuncuoğlu, 2022).

2.1.1. Okul Öncesi Eğitiminin Önemi

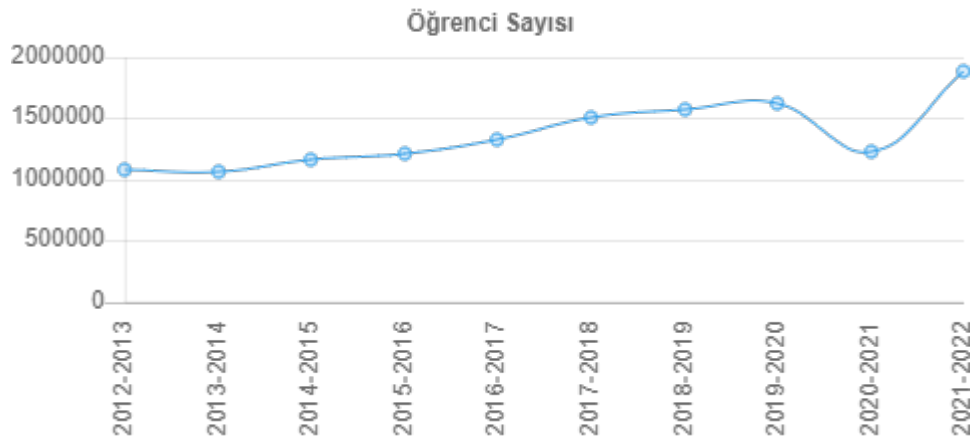
Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Türkiye’de sürekli olarak köyden kente göç devam etmiştir (Akyıldız, 2022). Günümüzde kadınların eğitim seviyeleri yükselmiş ve daha fazla iş hayatında görev almaya başlamıştır (Gençtürk, 2022). Kadının iş gücüne katılımı ve aile yapısının değişmesi çocukların yetiştirme biçimlerini de etkilemiştir. Şehirleşmenin artması sonucu çocuklar mahalle kültüründen ziyade apartman kültürüyle yetişmekte ve yaşlılarıyla sınırlı vakit geçirebilmektedir (Türker, 2022). Durum böyleyken çocuğun fiziksel, bedensel ve zihinsel gelişiminin sağlıklı olabilmesi için okul öncesi eğitim önemli bir yer tutmaktadır. Nitekim Şakar’a (2022) göre çocukların okul öncesi eğitim alması bir zorunluluktur. Okul öncesi eğitimin amaçları (MEB, 2013);

- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- Onları ilkokula hazırlamak,
- Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Baran, Yılmaz ve Yıldırım’a (2007) göre ise okul öncesi dönemde verilen eğitimin amacı; çocukların duygusal, bedensel, zihinsel gelişimini sağlıklı olarak kazanması, iyi alışkanlık edinmesi ve onların ilköğretim basamağına hazırlanması sağlamaktır. Okul öncesi eğitim çocuğun okula, kendi becerilerine ve öğrenmeye dair geliştirdiği tutumların oluşumu belirlerken, okul başarısını da etkilemektedir. Bu dönemde ki olumlu deneyimler çocukların okula, kendi becerilerine ve öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmesine olanak sağlamaktadır. Bu dönemde olumsuz deneyim geçirmeleri ise çocukları ileriki eğitim yaşamında sorun yaşamalarına neden olabilmektedir. Okul öncesi dönemde olumsuz deneyim yaşayan çocukların öz değerlerinin düşük olduğu, davranış problemleri gösterdiği okulda ve okul sonrası hayatta düşük başarı sergilediği bilinmektedir (MEB, 2013). Eğitim bilimcilere göre okul öncesi eğitim çocuğun akademik gelişime katkı sağlaması yanında akranlarıyla sosyalleşebilmesine ve parçası oldukları topluma daha fazla uyum sağlamasına olanak vermektedir. Çocuğun güvenli bir eğitim almasının yanında alınan bu eğitim ile birlikte eğitimde eşitlikte sağlanmaya çalışılmaktadır. Farklı kültür ve sosyal çevreye sahip olan çocukların aynı eğitim ortamlarında bulunup aynı eğitimi alabilmeleri amaçlanmaktadır (Türker, 2022).

Okul öncesi eğitim çocuğun kendini ve başkalarının hakkını tanımasına, bağımsız bir kişilik kazanıp geliştirmesine yardımcı olurken paylaşmayı öğrenmesini de sağlar. Çocuklar, akranlarıyla beraber oynarken yeni sosyal deneyimler kazanır (Düşek, 2008). Okul öncesi eğitimi alan çocukların yaratıcılık becerisi gelişir (Collins, O'Connor ve McClowry, 2017; Duncan, Dowsett, Claessens, Magnuson, Huston, Klebanov ve Japel, 2007; Rimm-Kaufman ve Pianta, 2000; Yuvacı ve Dağlıoğlu, 2018). Okul öncesi eğitim çocuğun kendi kültürünü benimsemesine temel olmaktadır (Bay, 2018; Mutlu Öztürk, Güngör ve Gülay Ogerman, 2021). Çocuklar okul öncesi eğitim döneminde duygusal-sosyal, dil, zihinsel ve bedensel gelişimleri destekleyen uyarıcı deneyimler edinirler (Düşek, 2008). Okul öncesi eğitim alan çocukların dili doğru kullandıkları, kendilerini kolaylıkla ifade ettikleri, çevreleri ile rahat iletişime geçtikleri söylenebilir (Sezer, 2017).

Okul öncesi eğitim; çevresine karşı duyarlı, bilgilerini hayatta uygulayabilen, kendisine ve topluma karşı sorumluluklarını bilen, kendine güvenen, düşünce, duygu ve davranışlarında özgür, milli ve manevi değerleri benimsemiş, yaratıcı ve kendini gerçekleştirmiş bireyler yetiştirmek için önem taşımaktadır (Ulcay, 1993). Gelişmiş ülkelerin eğitim sistemlerine bakıldığında okul öncesi eğitime verdikleri önem ve okullaşma oranı göze çarpmaktadır (Kazu ve Yılmaz, 2018). Öyle ki Sezer'e (2017) göre de gelişmiş ülkelerin, gelişmişliklerini okul öncesi eğitime verdikleri önemden kaynakladığını söylemek mümkündür.

Şekil 2. 1. Türkiye’de Eğitim Yıllarına Göre Okul Öncesi Eğitimde Öğrenci Sayısı

Kaynak: Millî Eğitim Bakanlığı. “Strateji Geliştirme Başkanlığı”. Erişim: 9 Eylül 2023. <https://istatistik.meb.gov.tr/OgrenciSayisi/Arsiv>.

Ülkemizde yıllara göre okul öncesi eğitime verilen önemin pandemi dönemi dışında artarak devam ettiği şekil 2.1’de görülmektedir. (Özer, Gençoğlu ve Suna, 2021).

2.1.2. Okul Öncesi Eğitim Programı

Günümüz okul öncesi eğitim kurumlarında, çocukların sosyal ve duygusal, dil, motor ve bilişsel gelişim alanlarında potansiyellerini üst seviyeye çıkarmalarını, öz bakım becerilerini kazanmalarını ve ilkokula hazır olmalarını sağlamak amacıyla geliştirilen 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı kullanılmaktadır. Programda, kazanım ve göstergeler temel alınmıştır. Programda kazanım ve göstergeler üç farklı yaş grubuna (36-48, 48-60, 60-72) göre düzenlenmiştir. Programın temel özellikleri ise; Çocuk merkezlidir, esnektir, sarmaldır, eklektiktir, dengelidir, oyun temellidir, keşfederek öğrenme önceliklidir, yaratıcılığın geliştirilmesi ön plandadır, günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılmasını teşvik eder, temalar ve konular amaç değil, araçtır, öğrenme merkezleri önemlidir, kültürel ve evrensel değerleri dikkate alır, aile eğitimi ve katılımı önemlidir, değerlendirme süreci çok yönlüdür, özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer vermektedir, rehberlik hizmetlerine önem vermektedir şeklinde sıralanmaktadır (MEB, 2013).

2.1.2.1. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Okul öncesi eğitiminin amaçları, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, onları ilköğretime hazırlamak, şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak, çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmasını sağlamak şeklinde sıralanmaktadır (MEB, 2013).

2.1.2.2. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri

Okul öncesi eğitimin dayandığı bazı temel ilkeler şunlardır; okul öncesi eğitimi çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalı, okul öncesi eğitimi çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, özbakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır. Okul öncesi eğitimi kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalı, etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır. Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalı, çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir. Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duygu ve davranışları geliştirilmeli, eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı; ona öz denetim kazandırmalıdır. Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme

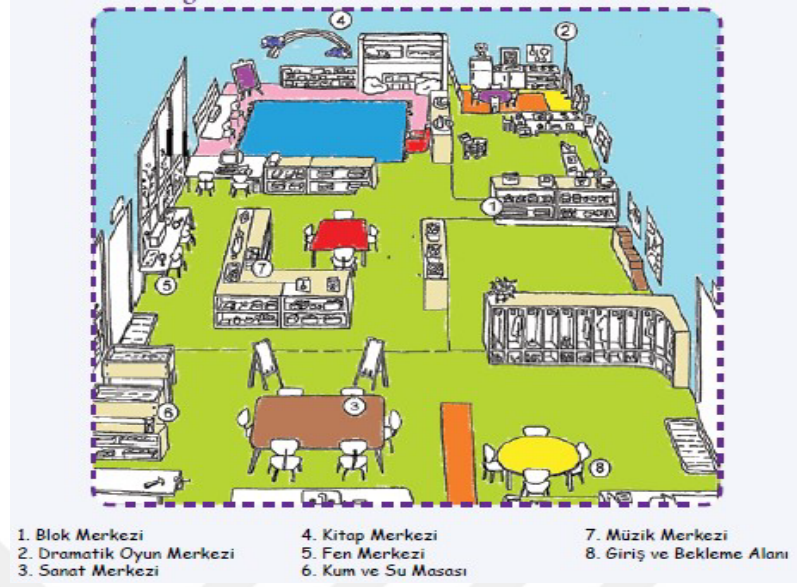
yöntemidir. Bütün etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir. Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve yetişkinin güven verici yakınlığı sağlanmalıdır. Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir. Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır. Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır. Okul öncesi eğitimin süreçleriyle rehberlik hizmetleri bütünleştirilmelidir. Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitimi programı düzenli olarak değerlendirilmelidir. Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır (MEB, 2013).

2.1.2.3. Okul Öncesi Eğitimin Planlanması ve Uygulanması

Programda belirtilen amaçlar ve ilkeler doğrultusunda, öğretmenlerin programı daha etkili uygulayabilmeleri için çocukların gelişim özelliklerine uygun bir şekilde aylık ve günlük eğitim planlaması yapmaları, bu planlara uygun etkinlik çeşitlerine yer vermeleri ve sınıf ortamında öğrenme merkezlerini düzenlemeleri gerekmektedir.

Öğrenme Merkezleri: Öğrenme merkezleri öğretmenin günlük eğitim akışına uygun olacak şekilde, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak düzenlemeler ve güncellemeler yaptığı, program doğrultusunda sınıftaki uygun materyallerle bölünmüş, çocukların bireysel ya da küçük gruplar halinde oynayabileceği ortamlar sağladığı öğrenme alanlarıdır (MEB, 2013). Okul öncesi eğitim verilen sınıflarda blok merkezi, fen merkezi, dramatik oyun merkezi, sanat merkezi, kitap merkezi ve müzik merkezi bulunması önerilmektedir. 2013 okul öncesi eğitim programında bu altı merkez ile ilgili açıklamalarda bulunulmuş ve merkezlerde bulundurulabilecek materyaller belirtilmiştir. Bu merkezlerin dışında, öğretmenin uygun gördüğü durumlarda geçici öğrenme merkezi oluşturabileceği de belirtilmiştir (Kandır ve diğ., 2011; MEB, 2013; İnsan, 2023).

1. İdeal bir okul öncesi sınıfı

2. İki merkezli küçük bir sınıf

Programda öğretmenlere rehberlik etmesi açısından farklı büyüklükteki eğitim ortamlarında öğrenme merkezlerinin yerleşimi ile ilgili ideal bir okul öncesi eğitimi sınıfı ve iki merkezli küçük bir sınıfa ait çizimde yer almaktadır. Öğrenme merkezlerinin işlevsel, ilgi çekici ve amaca uygun olacak şekilde düzenlenmesi, istenmeyen davranışların önlenmesinde sınıf yönetimi açısından katkı sağlayacaktır (Ünver, 2017)

Etkinlik Çeşitleri: Okul öncesi eğitim kurumlarında, öğretmenler yapacakları etkinlikleri ayrı ayrı etkinlikler halinde ya da birden fazla etkinliği birleştirerek bütünleştirilmiş etkinlikler halinde hazırlayıp, uygulayabilirler. Etkinlikleri planlamada ve uygulamada bireysel, küçük grup ve büyük grup şeklinde olabilir. Programda etkinlik çeşitleri sanat, drama,

hareket, oyun, müzik, fen, matematik, alan gezileri, okuma yazmaya hazırlık ve Türkçe etkinliği şeklinde tanımlanmış ve örnek etkinliklerle belirtilmiştir (MEB, 2013).

Aylık Eğitim Planı: MEB 2013 okul öncesi programında aylık plan, öğretmenin görev yaptığı yaş grubunun gelişim özelliklerine göre etkinlik hazırlamak üzere planında yer vereceği kazanım ve göstergeler, kavramlar, belirli gün ve haftalar, aile katılım çalışmaları, alan gezileri ve değerlendirme süreçlerinin olduğu çalışma planıdır (MEB, 2013).

Günlük Eğitim Akışı: Öğretmenin o gün içerisinde yapacağı çalışmaların yer aldığı ereve plandır. Güne başlama zamanı, oyun zamanı, etkinlik zamanı ve günü değerlendirme zamanı ile beslenme ve dinlenme zamanı gibi rutin etkinlikleri içerir. Öğretmenin çalıştığı yaş grubunun gelişim özelliklerini, gereksinimlerini ve ilgilerini dikkate alarak, programdaki kazanım, gösterge ve kavramlardan faydalanarak çeşitli etkinlikler planlaması programın uygulanmasında ve sınıf yönetiminde kolaylık sağlayacaktır. Öğretmenin etkinliklerine örnek olması amacıyla programla birlikte etkinlik kitabı hazırlanarak, sunulmuştur. Aylık planda alınan kazanım, gösterge ve kavramlar günlük eğitim akışında uygulanan planla uyumlu olmalıdır. Bir sonraki günün günlük eğitim akışını planlarken, bir önceki günün değerlendirmesinde çocukların önerilerini de dikkate alarak planlama yapılmalıdır (MEB,2013).

2.1.2.4. Okul ncesi Eğitimin Değerlendirilmesi

Okul ncesi eğitim programında değerlendirme, çocuğun gelişiminin izlenmesi ve yapılan gözlemin raporlaştırılması, aylık ve günlük planların hazırlanması ve uygulanması sürecini ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesi ve öğretmenin kendini değerlendirmesi şeklinde üç farklı yönden ele alınarak yapılmaktadır (MEB, 2013).

Okul ncesi eğitim programında çocuğun gelişiminin değerlendirilmesi, gelişim gözlem formu ile raporlaştırılacaktır. Çocukların bütün gelişim alanlarının genel bir biçimde değerlendirilmesi ise dönem sonlarında olmak üzere senede iki kere yapılacak olan gelişim raporu ile gerçekleştirilmektedir. Programın değerlendirilebilmesi aşamasında öğretmenlerin hazırlayıp, uyguladıkları aylık plan ve etkinlikleri tüm yönleriyle ele almaları gerektiği belirtilmektedir. Çocukları değerlendirecek öğretmenin, betimleyici, duyuşsal, kazanımlara yönelik ve yaşamla ilişkilendirme ile ilgili soruları sormaları önemlidir. Öğretmenlerin kendini değerlendirmesi ise sınıf içi gerekli tedbirleri alma ve başarı hakkında farkındalık yaratmak konusunda öğretmene fayda sağlar. Bu değerlendirme sonucunda ğretmen, mesleki ve kişisel

gelişimini geliştirebilmek için gayret göstermeli, gerektiğinde okul yönetiminden de yardım istemelidir (MEB, 2013).

2.2. 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları

Çocukların 3-4 yaşlarından itibaren dini kavramlar ile alakalı sorular sorduğu, etrafında gerçekleşen dini davranış ve faaliyetlere karşı ilgi duyduğu, kısacası din ile alakalı konuları merak ettiği bilinmektedir. Bu yüzden bu yaş döneminin dini gelişim bakımından kritik dönem olduğu söylenebilir. Bu dönem çocukların gelişim özelliklerinin bilinmesi, planlanan din eğitimi açısından önemlidir (Tosun ve Çapcıoğlu, 2015).

Kur'an kursları din eğitiminin önemli bir basamağıdır. Kur'an-ı Kerim'in okunuşunun yanında temel dini bilgilerin öğretildiği bu kurslar DİB bünyesinde de yer almaktadır. 1965-2013 yılları arasında Kur'an kursları; çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin dini bilgilerin yanında Kur'an-ı Kerim okumayı veya hafızlık eğitimi aldıkları kurumlar olarak faaliyet göstermişlerdir (Arıcan ve Yalvaç Arıcı, 2022). DİB yetişkin kurslarına devam eden öğrencilerin büyük çoğunluğu ev hanımıdır ve yine büyük çoğunluğunun 4-6 yaş grubunda çocukları vardır. DİB kurslarına giden yetişkinlerin 4-6 yaş aralığında ki çocuklarının din eğitimi alması ihtiyacı ortaya çıkmıştır (Şen, 2021).

2011 yılında Kur'an kursları ve camilerde dini eğitim ve Kur'an-ı Kerim eğitimi alabilmek için şart olan ilköğretim mezunu olma şartı kaldırılmıştır (Aydın, 2007). Bu karar ve ihtiyaçtan dolayı 2013 yılında 4-6 yaş grubu için din eğitimi projesi başlatılmıştır (Şen, 2021). Bu proje ilk olarak 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Adana, Ankara, Diyarbakır, Erzincan, Gaziantep, İzmir, İstanbul, Kayseri, Rize ve Samsun'da pilot olarak uygulanmıştır. Daha sonra talebe bağlı olarak Türkiye geneline yayılmıştır (Kurt,2017). Okul dönemini içine alan bu kurslar sayesinde çocuklar erken yaşlardan itibaren din ve Kur'an ile tanışmakta ve düzeylerine uygun din eğitimi alabilmektedir (Şen, 2021).

4-6 yaş Kur'an kurslarının açılması ile beraber cumhuriyet tarihinde ilk kez resmi olarak okul öncesi dönemde din eğitimi başlamıştır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın okul öncesi müfredatına bakıldığında dini bilgi ve Kur'an-ı Kerim öğretimine yönelik bir dersin bulunmadığı görülmektedir. Son yıllarda ise okul öncesi dönemde din eğitimi yönelik DİB ve MEB'in birlikte önemli çalışmalar yaptığı görülmektedir (Şen, 2021).

2.2.1. Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programı

Ülkemizde yaygın eğitim kapsamında DİB tarafından 4-6 yaş grubu kuran kurslarında bu yaş grubu çocuklar için din eğitimi verilmektedir. Burada verilen din eğitiminin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi ve belli ilkeler doğrultusunda yürütülmesi için akademisyenler, pedagoglar, Kur'an kursu öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınarak 4-6 yaş grubu Kuran kursları öğretim programı hazırlanmıştır. (Çelik Tüten, 2021)

2.2.1.1. Programın Genel Amaçları

DİB tarafından hazırlanan 4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programının amacı, Türk milli eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine bağdaşarak çocukların; İslam dininin değerlerini insan hayatına anlam kazandıran unsurlardan biri olarak fark etmelerini, kazanacakları değerleri günlük hayatta kullanmalarını, İslam'ın temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'i ses ve şekil olarak tanımalarını, Allah'ı sevgi temelinde tanımalarını ve yaratılıştaki düzeni fark etmelerini, Peygamber Efendimizin kişiliğini ve ahlakını tanımalarını, sevmelerini ve model almalarını, sağlıklı bir din ve ahlak gelişimi göstermelerini, dini kavramlar, dini davranışlar ve değerler ile ilgili olumlu deneyimler yaşamalarını, bilişsel, sosyal-duygusal, motor, dil ve öz bakım gelişim alanlarını çeşitli etkinliklerle destekleyecek nitelikte öğrenim görmelerini, sağlayacak uygun bir ortam sunmayı amaçlamaktadır şeklinde sıralanmaktadır (DİB, 2022).

2.2.1.2. Programın Temel Yaklaşımı

4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programı geliştirilirken; programın temel yaklaşımının belirlenmesinde Eğitim Bilimleri ve program geliştirme alanındaki yeni yaklaşım ve ilkeler ile İlahiyat Bilimlerinin verileri esas alınmıştır. Bu durumda; çocukların bilişsel, sosyo-duygusal, dil, motor ve öz bakım becerileri yönünden gelişimlerini dikkate alan; öğrenen merkezli yöntem ve teknikleri kullanmayı öngören; bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran, işlevsel, esnek ve çerçeve öğretim programı anlayışı benimsenmiştir. Esnek öğretim programı anlayışı gereğince; öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda neyi, ne kadar işleyeceklerine karar vererek, ders konularının sınırlarını ve sıralamalarını kendileri belirleyebileceklerdir (DİB, 2022).

2.2.1.3. Programın Genel Yapısı

4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programının genel yapısı; programın uygulanmasında programa ait dersler ve krediler tablosu esas alınır. Program, Başkanlıkça her yıl belirlenen eğitim-öğretim takvimi doğrultusunda yürütülür. Programa ait dersler ve krediler tablosu yarım ve tam gün eğitimler için farklı alternatiflerde hazırlanmıştır. Tüm alternatiflerde programın ilk iki haftasında kursa uyum sürecine yer verilmiştir. Programın haftalık 25 saat olarak uygulanması halinde; ders programı haftada 5 gün ve günde 5 saat olacak şekilde, haftalık 30 saat olarak uygulanması halinde ise; ders programı haftada 5 gün ve günde 6 saat olacak şekilde planlanır. Haftalık 25 saat olarak uygulanacak alternatif seçeneğinin ikili eğitimlerin yapılacağı kurslarda/sınıflarda uygulanması önerilir. Programın haftalık 60 saat uygulanması halinde; ders programı haftada 5 gün ve günde 12 saat olacak şekilde planlanır. Haftalık 60 saatlik program iki öğretici tarafından uygulanır ve toplam kredi öğretmenler arasında eşit olarak paylaşılır. Öğretim sürecinin tüm aşamalarında programın genel amaç ve kazanımları göz önünde bulundurulur. Öğrenci velileri programın genel amaçları, hedef ve kazanımları hakkında mutlaka bilgilendirilir. Öğreticiler, öğrencilerin bilgi düzeylerini, ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak konuların sınırlarını ve sıralamasını kendileri belirleyebilir. Program kapsamında kaynak olarak Başkanlığımız ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarına yönelik hazırlanan materyaller esas alınır. İhtiyaç olması halinde MEB tarafından okul öncesi için hazırlanan etkinlik ve materyallerden de yararlanılır. Öğreticiler ekte örnek olarak verilen haftalık planı uygulayabilecekleri gibi, haftalık planlarını kendileri de hazırlayabilir. Öğretici, programın ekinde Aile Eğitimi Talep Formu 'nu her bir veliye doldurtur ve Kurs Yöneticisi/Müftülüğü ile iletişime geçerek talep edilen konularda alan uzmanlarınca aile eğitim semineri yapılmasını sağlar. Öğretici, programın ekinde yer alan Değerlendirme Formu 'nu her bir öğrenci için eğitim-öğretim yılı sonunda doldurur şeklinde sıralanmıştır (DİB, 2022).

2.1.2.4. Programın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar

4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programının uygulanmasında dikkat edilecek hususlar; program amacının, Kur'an-ı Kerim ve dini bilgiler öğretmekten önce; milli ve manevi değerler hakkında çocuklarda olumlu bir duygu oluşturmak, çocuklara kendilerini tanıma ve ifade etme becerisi kazandırmak ve Kur'an kursunda olumlu yaşantılar biriktirmelerini sağlamak olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Öğretici eğitim boyunca çocuğun var olan yeteneklerini geliştirmesine ve yeni beceriler edinmesine destek olmak için sonuçtan ziyade sürece önem vermeli, çocuğun çabalarına odaklanmalı, bu çabaları takdir etmeli, çocuğa iyi bir

model olmalı ve yeni öğrenme fırsatları oluşturmalıdır. Öğretim süreci çocukların ihtiyaçlarına ve bireysel farklılıklarına uygun etkinliklerle yürütülmelidir. Programdaki öğrenme alanlarında bulunan alt başlıkların her birine değinilmelidir. Ancak tüm kazanımlar işlenmeyebilir. Kazanımlar seçilirken çocukların yaşları ve hazırbulunuşlukları göz önünde bulundurulmalıdır. Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve ihtiyaçlarının yanı sıra çevrenin ve kursun imkânları da göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuklar sınıfa geldiğinde güler yüzle karşılanmalıdır. Her çocuk kursa başladığında gözlemlenmeli ve hazırbulunuşluk seviyesi ile ön bilgisi değerlendirilmelidir. Öğretim sürecinde çocukların öz saygı, öz güven ve öz denetimlerinin destekleneceği ortam sağlanmalıdır. Öğretim sürecinde çocukların aktif katılabileceği etkinliklerden ve yapılandırılmış oyunlardan yararlanılarak çocuklara enerjilerini sağlıklı alanlara yönlendirme fırsatı verilmelidir. Bunun yanında çocuklara yapılandırılmamış oyunlar oynayabilecekleri serbest oyun zamanları da tanınmalıdır. Çocuklarla iletişimde, hoşgörölü, çocuğa önemsendiğini hissettiren bir tutum sergilenmelidir. Çocuğa kendini ve duygularını rahatça ifade edebileceği bir ortam sağlanmalıdır. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği ve rehberliği sağlanmalıdır. Çocukların hayal güçleri, keşfedici ve eleştirel düşünme becerileri geliştirilmelidir. Kur'an öğretiminde çocukların harf ve kelimeleri doğru telaffuz etmelerine özen gösterilmeli, ancak mahreç üzerinde çocuklara bıkkınlık verecek şekilde ısrar edilmemelidir. Peygamberimizle ilgili konular işlenirken, onun örnek kişiliğini anlatan çok sayıda örnek ve kesite çocukların kolay anlayabileceği bir anlatımla yer verilmelidir. Öğretim sürecinde çocukların yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak yöntem ve teknikler kullanılmalıdır. Kursta öğrenilen bilgi ve davranışların pekiştirilmesi, kalıcılığının sağlanması için aile eğitimi ve aile katılımı çalışmalarına yer verilmelidir. Öğretici, etkinlikleri uygulamadan önce gerekli materyal ve ortamla ilgili hazırlıkları yapmalı ve derse hazırlıklı girmeye özen göstermelidir şeklinde sıralanmaktadır (DİB, 2022).

2.1.2.5. 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretici Yeterlikleri

4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında çalışan öğreticiler, öğretici olmak için gerekli olan temel ve özel yeterlikleri sağlamanın yanında aşağıda belirtilen yeterliliklere de sahip olması gereklidir. Bunlar; 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Öğretim Programının temel amaç ve ilkelerini bilir. Erken çocukluk dönemi gelişim özelliklerini bilir. Çocukla etkili iletişim kurma becerisine sahiptir. 4-6 yaş grubu çocuklara din ve değerler eğitimi verirken hangi yöntem ve teknikleri kullanacağını bilir. Uygulanan öğretim programına uygun günlük ve haftalık plan hazırlama becerisine sahiptir. Eğitim ortamını yaş grubunun özelliklerini göz önünde

bulundurarak düzenler. Programın temel ilkeleri çerçevesinde etkinlikler hazırlayıp uygular. Çocukların hazırbulunuşluk düzeyini göz önünde bulundurarak hangi etkinliği uygulayacağını belirler. Program içeriğine uygun materyal geliştirme becerisine sahiptir. İhtiyaç halinde aile katılımından faydalanır. Gerekli takdirde veli, diğer öğreticiler ve görev aldığı kurum ile iş birliğine açıktır. Belirli periyotlar halinde meslektaşları ile tecrübe paylaşımında bulunur. Çocukların bireysel farklılıklarını dikkate alarak onların aktif öğrenmelerini destekler şeklinde sıralanmaktadır (DİB, 2022).

2.3. Sınıf Yönetimi

Sınıf, eğitim öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği bir yaşam alanıdır. Öğrenim sürecinin büyük kısmı sınıfta geçmektedir. Öğretmen ve öğrenciler eğitim öğretim sürecinde belirli amaç ve program dâhilinde sınıftaki yaşama katılırlar (Aydın, 2022). Öğrencilerin yaşama katıldığı, içinde aktif olduğu ve öğrenimin gerçekleştiği sınıfların yönetimi son derece önemli bir husustur.

Sınıf yönetimi öğrencilerin istenen yönde öğrenmeler gerçekleştirmesini amaçlayan eğitim sistemi ve okul içinde, öğretim programı dikkate alınarak en sağlıklı öğrenme ortamını oluşturup devamlılığını sağlamak için bir araçtır (Brophy, 2006). Manning ve Bucher'a (2013) göre sınıf yönetimi, öğrencilerin davranışlarını düzenleyen ve öz disiplin oluşturmayı amaçlayan teknikler ve sınıf düzenini oluşturan stratejiler bütünü olarak tanımlanmıştır. Sarıtaş'a (2003) göre sınıf yönetimi; öğrencilerle birebir etkileşim içerisinde olunan, öğrencilerin kişisel gelişimlerinin, davranışlarının oluşmaya başladığı ortamlarda; eğitim plan programı tasarlayarak, eğitim yönetimini, etkinliğini, etki eden değişkenlerin uyumunu sağlayarak ortamı öğrenme için verimli hale getirmek suretiyle düzeni ve bu düzenin sürekliliğini sağlamaktır. Kısacası sınıf yönetimi tüm öğrenciler için sorunsuz bir öğrenme ortamı oluşturulması adına öğretmen tarafından planlanan ve uygulanan etkinliklerin bütünüdür (Evertson ve Weintin, 2006).

Sınıf yönetiminde odak nokta öğrenci davranışlarıdır. Çünkü sınıf yönetiminin amacı öğrenci davranışlarını yönetip etkili eğitim-öğretim ortamı oluşturmak ve süreç içerisinde öğrencilerin aktif olmalarını sağlayıp, onlara rehberlik etmektir. (Korkusuz, 2021). Çocuklarda istenmeyen davranışların engellenmesi, olumlu ve destekleyici bir sınıf ortamı yaratmak için doğru sınıf yönetimi ön koşuldur (Sadık, 2006). Etkili sınıf yönetiminin çocuklar üzerinde olumlu davranışlar geliştirdiği ve akademik başarılarını etkilediği bilinmektedir (Marzano ve Marzano, 2003). Bu nedenden ötürü sınıf yönetimi eğitimin önemli bir parçası olarak

görülmektedir (Gündüz ve Can, 2013). Jones ve Jones'a (1998) göre sınıf yönetimi (akt. Sadık, 2008);

- Çocukların gelişimlerini temele alma,
- Çocukların psikolojik ihtiyaçlarına cevap verebilme,
- Sıcak ve destekleyici sınıf atmosferi oluşturma,
- Bireysel ya da grup olarak sınıfın akademik ihtiyaçlarına cevap verebilme,
- Öğrenmeyi kolaylaştıracak öğretim yöntemleri kullanma,
- Güvenli bir sınıf ortamı oluşturmaya yardım eden davranış standartları geliştirme,
- Eğitim ve öğretimde çocuğu aktif kılma,
- İstenmeyen davranışları azaltma,
- Başarıyı arttırma,
- Davranışların inceleme, değerlendirme ve düzeltmede çocuğa rehberlik yapmayı içermektedir.

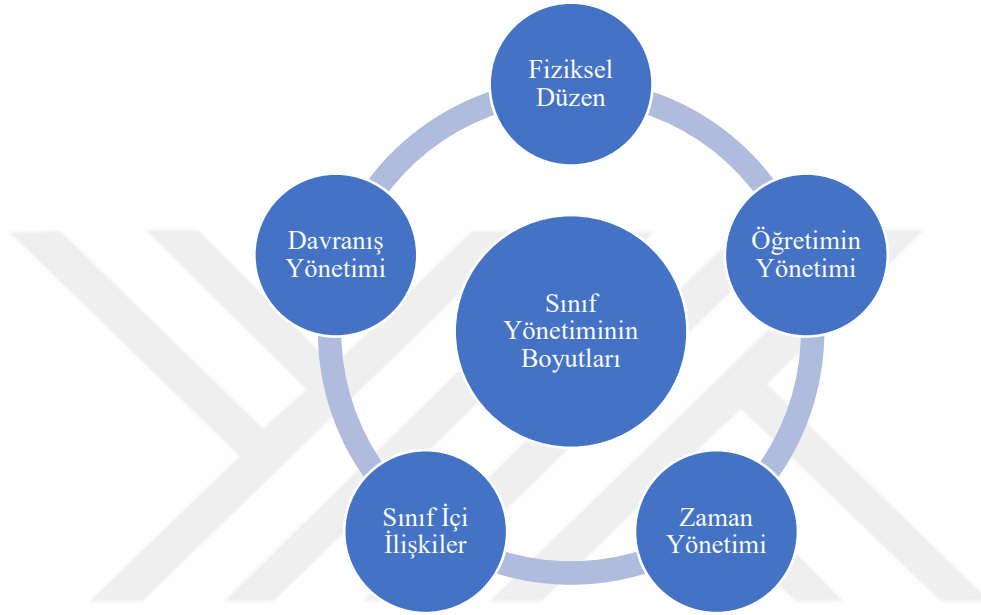
2.3.1. Sınıf Yönetiminin Önemi

Eğitim- öğretim faaliyetinin kalitesini artırmak, olumsuz öğrenci davranışlarını ortadan kaldırmak ve bu davranışa sahip öğrencileri kazanmak adına etkili bir sınıf yönetimine sahip olmak önemlidir (Landau, 2001). Sınıf, eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştiği ve ortak yaşam alanı olan bir ortamdır. Verilen eğitimin yüksek kalitede olması sonra derece önemlidir. Bu bakımdan verimli ve etkili eğitim-öğretim etkinliklerinin yaşanması sınıf yaşamının düzenlenmesi ile mümkün olabilir. Sınıf yönetimi bu bakımdan önemlidir (Topal ve Uzoğlu 2020).

Sınıf yönetimi eğitim- öğretim faaliyetlerinin amacına ulaşması için etkili bir araçtır (Kıran, 2006). Sınıflarda eğitim faaliyetleri süre ile sınırlandırılmıştır. Sınıf yönetimi bu sınırlı süreyi verimli kullanmak için önemlidir (Gürşimşek, 1999). Etkili bir sınıf yönetiminin öğrencileri derslere karşı motive ettiğini söylemek mümkündür (Çelik Tüten, 2021). Brophy ve Good (1994) etkili sınıf yönetimi ile, öğrencilerin derslere aktif katılım sağladığı, olumsuz davranış gösterme sıklıklarını azalttığı, eğitim-öğretime ayrılan sürenin arttığı ve bu sayede öğrencilerin akademik başarısına daha fazla olumlu etki edilmesinin mümkün olduğunu belirtmiştir. Akcan (2018) sınıf yönetiminin zamanı doğru kullanmada, olumlu sınıf ikliminin oluşmasında ve devamlılığı sağlamada, istenmeyen davranışları engellemede, olumlu davranışların geliştirilmesinde ve sürdürülmesinde son derece önemli olduğunu belirtmektedir.

2.4. Sınıf Yönetiminin Boyutları

Öğrenme ortamlarının düzenlenip, oluşturulan düzenin devam etmesini sağlayan yöntemler, sınıf yönetiminin boyutları olarak tanımlanmaktadır (Arnas ve Sadık, 2016). Eğitim-öğretim faaliyetlerinin kalitesinin sınıf yönetiminin boyutları ile doğrudan ilişkili olduğunu söylenebilir. Başar (2009) sınıf yönetimini beş boyutta: fiziksel düzen, öğretimin yönetimi, zaman yönetimi, sınıf içi ilişkiler ve davranış yönetimi olarak ele almıştır (Şekil 2.2).

Şekil 2. 2. Sınıf Yönetiminin Boyutları

Sınıfın fiziksel yapısının düzenlenmesi sınıf yönetiminin ilk boyutunu oluşturmaktadır (Çelik Tüten, 2021). Eğitim-öğretim faaliyetlerinin büyük bir bölümünün gerçekleştiği sınıf ortamının fiziksel yapısının düzenlenmesi, sınıf yönetiminin etkili olması için önemli bir unsurdur (Akcan, 2018).

Sınıf yönetiminin ikinci boyutu öğretim yönetimidir (Akcan, 2018; Aydın, 2022). Öğretmen sınıfı yöneten kişi olarak öğretim yöntem ve tekniklerini amaca uygun seçmeli, planlamalı ve uygulamalıdır (Aksüt, 2008). Ders planları, etkinliklerin düzenlenmesi, bu etkinliklere uygun öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması, etkinliklere uygun materyallerin seçimi, ölçme ve değerlendirme ilkelerine uygun olarak değerlendirmenin yapılmasını kapsamaktadır (Kırbaç, 2019).

Zaman yönetimi, sınıf yönetiminin bir diğer önemli boyutudur (Kara, 2021). Öğretmenler, etkinlikler sırasında süreyi kullanırken, ders öncesi, ders anında ve ders sonunda

hangi etkinliği, ne ile, nasıl, kime, ne kadar yapacağını planlaması, böylece zamanı verimli kullanması son derece önemlidir (Okçu ve Epçaan, 2013).

Sınıf yönetiminin sınıf içi ilişkiler boyutu öğretmen ve öğrenci etkileşimi, öğrencilerin birbirleriyle iletişim ve pozitif bir sınıf ortamı sağlanması için yapılan uygulamaları içermektedir (Başar, 2009).

Sınıf yönetiminin davranış boyutu sınıf içi ilişkiler boyutunun işlevsel bir ürünü olarak değerlendirilebilir. Öğretmenin sınıf içerisinde eğitimi, öğrenciler arasındaki iletişimi ve pozitif havayı etkileyen her türlü istenmeyen davranışı önlemesi, sorunlu davranışlara müdahale etmesi ve istenen davranışları pekiştirmek adına yaptığı uygulamalara tümüdür (Başar, 2009). Öğretmenlerin istenmeyen davranışlara engellemeye yönelik geliştirdikleri çözümler, bu boyutun içerisinde yer almaktadır (Akcan, 2018).

2.5. Sınıf Yönetiminde Fiziksel Ortamların Düzenlenmesi

Eğitsel faaliyetleri insanlık tarihi kadar eskidir (Dubey ve Gunasekaran, 2015). Bu önemli süreç, insan ve mekânın birleşmesi ile daha da değeriştir. Geçmişten günümüze tüm medeniyetler dünya tarihine inşa ettikleri eğitim yapıları ile iz bırakmıştır. İnsanlık tarihinde dönemlere göre eğitim özellikleri ile eğitim mekânları değışim göstermiştir. Nitekim tarihsel veriler, insanlığın dini, felsefi ve bilimsel ilerlemeler sonucunda eğitim sistemlerini ve yeni amaca uygun eğitim mekânlarını da dönüştürdüğünü göstermektedir (Uludağ ve Odacı, 2002). Lyons (2001) öğretim için düzenlenmiş ortamın, eğitim programı, öğretmenin kalitesi ve öğretim kaynakları kadar öğrenme ve dolayısıyla öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğunu savunmuştur.

Eğitim yönetiminde fiziki ortamların düzenlenmesi önem taşımaktadır. Fiziksel ortamın düzenlenmesine ilişkin tartışmalar çok eskiye dayanmaktadır (Uludağ ve Odacı, 2002). Eğitimde istenen hedeflere ulaşılması için fiziksel ortamların düzenlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle sınıf yönetiminin önemli bir parçası da fiziksel ortamın düzenlenmesidir (Brophy, 1983; Brophy, 1988). Günümüzde eğitim-öğretim faaliyetlerinin büyük çoğunluğu okul adı verilen binalar ve sınıf adı verilen mekânlarda gerçekleşmektedir. Bundan dolayı öğretmen davranışları, öğrencilerin derse karşı tutumları, dersin içeriği ve öğrencilerin ilgi ve istekleri gibi eğitim üzerinde etkisi olan faktörlere fiziksel ortamlarda eklenmelidir (Aydoğan, 2012). Güler (2005) fiziksel ortam düzenlenirken merdivenlerin yapısı, bahçe, ışıklar, duvar boyaları,

sıra ve masalar, ısı derecesine dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Çünkü fiziksel düzenleme eğitim-öğretimin kalitesini etkilemektedir (Güler, 2005; Aydoğan, 2012).

Çocukların sosyalleşmesi ve topluluk hayatına katılması son derece önemlidir (Ivanova ve diğ., 2020). Bu bakımdan okullar önemli bir görev üstlenmektedir. Okulda oluşturulan toplum, insan ilişkileri, çalışma planı, günlük programlar ve etkinliklerden meydana gelen karmaşık bir yapıdır. Bu yapıda fiziksel çevre, okul faaliyetlerini ve etkinliklerini etkilemektedir. Öyle ki fiziksel çevre, öğrencilerin okul faaliyetlerine katılmayı istemesi veya istememesi, okulu sevip sevmemesi, eğitim- öğretimin kalitesini ve öğrenme çıktılarını doğrudan etkilemektedir (Tapanien, 2005).

Fiziksel çevre, öğrenmenin gerçekleştiği yerdir (Aydoğan, 2012). Fiziksel çevresi iyi düzenlenmiş öğrenme ortamları öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkiyi etkileyip, yaşanan ve yaşayan bir çevre oluşturmaktadır. Kaliteli ve sağlıklı bir eğitimin temel taşı olarak kabul gören eğitim ortamları, eğitim- öğretime katkı sağlayabileceği gibi, engelleyici bir etkende olabilir. Bu nedenle öğretmenlerin fiziksel çevreyi amaca uygun bir şekilde düzenlemesi gerekmektedir (Cohen, Manion ve Morrison, 2010). Öğrenciler için oluşturulan öğrenme ortamları, çocukların duygusal, fiziksel ve zihinsel ihtiyaçlarını ve isteklerini göz önüne almalıdır (Bika, 1996). Çünkü sağlıklı bir eğitim-öğretim ortamı öğrencileri her yönden desteklemelidir. Kısacası etkili bir sınıf yönetimi için öğretmen fiziksel ortamı düzenlemesi gerekmektedir. Bunun için ses, yer, ısı, ışık vb. etkenin özenle hazırlanması ve düzenlenmesi gerekmektedir (Aydoğan, 2012; Sieberer Nagler, 2016).

2.5.1. Sınıf İçi Ortamların Düzenlenmesi

Sınıf, öğretim-öğretim için en önemli öğrenme ortamıdır. Öğretmen sınıfta farklı fiziksel düzenlemeler yapmak zorundadır (Celep, 2011). Sınıfın fiziksel özellikleri öğretimin başarılı olması için son derece önemlidir. Öğrencilerin kullanacakları alanların yeterli olması, sınıfın ışık görme durumu, etkinlik köşeleri, sınıf tavanının yüksekliği, sınıfın ısısı, duvar renkleri, öğrencilerin oturma düzeni fiziksel ortamın düzenlenmesinin içinde yer almaktadır (Selamet, 2015). Sınıfın fiziksel yapısını düzenlerken dikkat edilmesi gereken dört önemli aşama vardır (Evertson, Emmer, Clements ve Worsham, 1997'den akt. Celep, 2011):

- 1. Çok fazla hareketin olacağı alanları belirlemek:** Sınıf içerisinde öğrencilerin bir araya gelebileceği ve daha fazla kullanılacak olan alanları belirlemek gerekmektedir. Bu alanlar, diğer alanlardan belirgin şekilde ayrılmalı, rahatlıkla

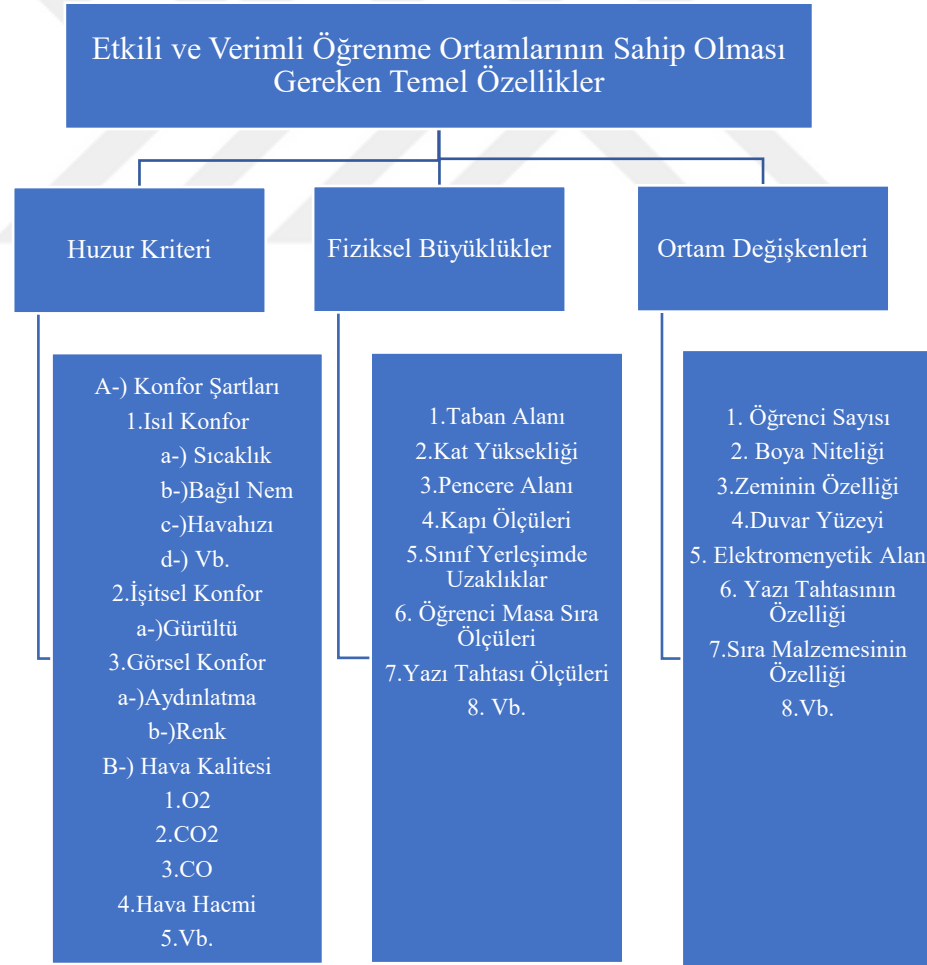
ulaşılabilir ve yeteri kadar genişlikte olmalıdır. Öğrenciler etkinlikler sırasında rahatlıkla alanlar arasında geçiş yapabilmelidir.

2. Öğrencinin öğretmeni kolayca görebildiğinden emin olmak: Öğretmenlerin sınıf içerisinde öğrencilere rehberlik etmesi, sınıf yönetimi becerisi ile doğrudan ilişkilidir.

Öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi aynı anda bütün öğrencileri görmesine bağılıdır.

3. Öğretim araç-gerecinin kullanımı ve öğrenci gereçlerinin hemen ulaşılabilir olmasını sağlamak: Öğrenciler öğretim araç-gereçlerine sınıfın düzenini bozmadan, diğere öğrencilerin dikkatlerini dağıtmadan ve vakit kaybetmeden ulaşmalıdır.

4. Öğrencilerin sınıftaki bütün sunumları ve oyunları kolaylıkla görebildiğinden emin olmak: Sınıfın fiziksel yapısını düzenlerken hareket alanları, görüş açısı, araç-gereç ve materyallerin yerinin düzenlenmesi ile sınıf yönetiminin daha başarılı olacağını söylemek mümkündür. Ekinci ve Bal’a (2012) göre sınıflarda fiziksel ortamın düzenlenmesinde dikkat edilecek temel unsurlar şekil 2.3’de belirtilmiştir.

Şekil 2. 3. Etkili ve Verimli Öğrenme Ortamlarına Sahip Olması Gereken Temel Özellikler

Kaynak: Kaynak: Ekinci, C. E. ve Bal, S. (2012). Etkili ve verimli eğitim için dersliklerin fiziki ortam özelliklerinin incelenmesi. *Engineering Sciences*, 7 (1), 96-105.

Sınıf yönetiminde sınıf içi ortamların düzenlenmesinde birden çok etmen bulunmaktadır. Öğretmen sınıf içi ortamı düzenlerken sınıf büyüklüğü, öğrenci sayısı, sınıfın yerleşim düzeni, iklimlendirme, aydınlatma, renklendirme, gürültü, sınıfın estetik görünümü ve temizlik gibi fiziksel değişkenleri de göz önünde bulundurmalıdır (Yıldırım, 2016).

Öğrencilerin okul içerisinde öğrenme etkinlikleri gerçekleştirdiği yer sınıflardır (Bakioğlu, 2009). Sınıf büyüklüğü eğitim sürecini ve çıktıları doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen önemli bir değişkendir. Bu nedenle öğretmen, yöneticiler ve ailelerin ortak endişesidir (Çalık, Tabak, Yavuz Tabak, 2019). Sınıf içerisinde öğrencilerin rahat dolaşabilmeleri, rahat olabilmeli, sınıfın oturma düzenini rahatlıkla değiştirebilmeleri, sınıf dolaplarının olması ve ürün dosyalarını koyacakları yer olacak kadar büyük olmalıdır. Fakat çok büyük sınıflarda, ses düzeni ve ısınma sorunu gibi birtakım sorunlarla karşılaşılabilir. Bu açıdan sınıflar çok büyük olmamalıdır. Öte yandan küçük sınıflar ise eğitimi kısıtlayacaktır (Yıldırım, 2016). Öğrenciler öğretimin ilk yıllarında, öğretmen yardımına daha çok ihtiyaç duyarlar (Celep, 2011; Yıldırım, 2016). Nitekim Finn ve Achilles'da (1999) ilk sınıflarda öğrenci sayısının az olmasını gerektiğini vurgulamıştır. Kalabalık sınıflar öğretmenin sınıf yönetimini olumsuz yönde etkilemektedir (Yaman, 2010). Başar'a (2009) göre sınıf mevcudu az olan sınıflarda öğretim yöntem ve teknikleri uygulamak daha kolay olmaktadır.

Sınıfın yerleşim düzeni öğrenmenin düzeyini dolayısıyla öğrenci başarısını etkilemektedir (Fisher, 2001; Tanner, 2009). Yerleşim düzeni birçok unsurdan etkilenmektedir. Sınıf mevcudu fazla olan sınıflarda, zorunlu olarak sıralı düzen veya tekli oturma düzeni bulunmaktadır. Bunun yanında öğrencilerin bireysel farklılıkları da sınıf yerleşimini etkilemektedir (Yıldırım, 2016).

Sınıfın ısısı, neme, mevsimlere ve öğrencilere göre değişmektedir (Karşı, 2012). Sınıfların ısısının düzenlenmesi soğutucu ve ısıtıcılarla yapılabileceği gibi öğrencilerin kıyafet seçimi de önemlidir (Celep, 2011). İdeal sınıf sıcaklığı 20C° olarak kabul edilmektedir (Yıldırım, 2016). Sınıf ısısının yükselmesi fiziksel rahatsızlıklara, zihnin gevşemesine, ilginin dağılmasına neden olmaktadır. Sınıf ısısının düşmesi ise öğrencileri ısınmaya yönlendirmekte, öğrencinin odaklanmasını engellemektedir (Celep, 2011). Sınıfın aydınlatılması öğrencilerin davranışları ve tutumlarını etkilemektedir. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirebilmesi için yeterli seviyede ışığa ihtiyaç duyulmaktadır. Işık, ışığın rengi ve yansıması, ışığın geliş yönüne dikkat edilmesi gerekmektedir (Yüksel, 2013). Gerekenden çok aydınlatma veya düşük seviyede aydınlatma öğrencilerin odaklanmasında sorun oluşturmaktadır. Aydınlatma öğrencilerin göz sağlığını olumlu veya olumsuz etkileyebilmektedir (Yıldırım, 2016). Taylor

(1993) sınıfın aydınlatılmasında öncelikle doğal ışıktan faydalanılmasını önermiştir. Sınıf içerisinde renklerin uyumlu kullanılması görsel ve zihinsel etkinlik bakımından olumlu etkiler sağlamaktadır (Yıldırım, 2016). Renkler öğrencilerin davranışsal ve fiziksel durumunu etkilemektedir. Renkler, öğrencilere ve araçların, mekânların kullanım amaçlarına göre düzenlenmelidir (Celep, 2011). Tablo 2.1’de sınıfta kullanılan renklerin öğrenen üzerindeki etkisi gösterilmektedir.

Tablo 2. 1. Renklerin Olası Etkisi

Renk	Döşemedeki Etkisi	Duvardaki Etkisi	Tavandaki Etkisi
Kırmızı	Kudretli, İfadeli	Huzursuzluk Verici	Kasvetli, Rahatsız Edici
Turuncu	Hareketli	Sıcak	Tahrik Edici, Basık
Sarı	Huzursuzluk Verici	Tahrik Edici	Heyecan Verici, Aydınlatıcı
Yeşil	Sakinleştirici	Sarıcı, Çevreleyici	Koruyucu, Örtücü
Mavi	Davetkâr, Kurtarıcı	Uzaklaştırıcı, İtici	Koruyucu
Kahverengi	Sağlam, Durdurucu	Sabit, Durağan	Sıkıntı Verici
Siyah	<i>Düşündürücü</i>	Huzursuzluk Verici	Ezici
Pembe	Hassasiyet	Özden Uzaklaştırıcı	Uçucu
Beyaz	Dokunulmazlık	Rahatlatıcı, Genişletici	Boşluk Hissi, Hafiflik
Mor	Karasızlık, Rahatsız Edici	Aşağılayıcı	Bunaltıcı

Kaynak: Ekinci, C. E. ve Bal, S. (2012). Etkili ve verimli eğitim için dersliklerin fiziki ortam özelliklerinin incelenmesi. *Engineering Sciences*, 7 (1), 96-105.

Barker’a (1982) göre lise düzeyine kadar, sınıflarda sıcak renkler tercih edilmelidir. Sınıf içinde duvar renkleri kadar kullanılan eşyaların renkleri de son derece önemlidir (Celep, 2011). Hathaway (1987) sınıf aydınlatması için farklı renklerin karışımından yararlanmanın sadece beyaz lambaya göre daha etkili olduğunu vurgulamıştır.

Gürültü, istenmeyen ses veya ses kirliliğinin oluşturduğu dikkat dağıtıcı, rahatsız edici, ruhsal ve fiziksel sağlığı olumsuz yönde etkileyen bir değişkendir (Kaplan, 2014). Okulun konumu, tasarımı ve öğrencilerden kaynaklanan gürültü, eğitim-öğretim faaliyetini olumsuz olarak etkilemektedir (Yıldırım, 2016). Sınıfın dışından gelen gürültünün engellenmesi zor olabilir. Bu nedenle okul binasının yapımı sırasında bu soruna çözüm bulunmalıdır (Celep, 2011). Öğrencilerin sınıf içinde yarattığı gürültü ise etkili bir sınıf yönetimi ile sonlandırılabilir. Ensari (2009’dan akt. Kaplan, 2014) gürültünün bireyler üzerindeki etkisini; insanlar gürültüden hoşlanmazlar rahatsız olurlar, gürültü işitme kayıplarına neden olur, iç kulakta fizyolojik hasarlar oluşturur, çalışma ve eğitim verimliliği üzerinde olumsuz

etki yapar, psikomotor bozulmalar (uyku düzensizliği, bilinç dışı yan etkiler) meydana getirir, psikolojik sorunlar (can sıkıntısı, dalgınlık) ortaya çıkarır şekilde sıralamaktadır.

Gürültülü bir sınıfta, öğrenciler söylenenleri duymayabilir bu nedenle de dersleri yanlış veya eksik anlayabilir. Öğretmenlerin söylediklerini tekrar etmesi zamanı verimli kullanmaya engeldir (Celep, 2011). Bu neden sınıf düzenlenirken ve ders sırasında sınıf yönetiminin bu değişkene dikkat etmesi eğitim faaliyetinin seviyesini arttıracaktır.

Weinstein ve Mignano'ya (2006'dan akt. Celep, 2011) göre öğrenciler estetik açıdan memnun oldukları sınıf ortamlarında olumlu davranış tutumları edinmiştir. Sınıf ölçülerinin uyumlu olması, tavan yüksekliği, duvar renkleri ve eşyalarının renklerinin uyumu, masa örtülerinin estetik açıdan etkili olması öğrencileri etkilemektedir. Sınıf estetik açıdan düzenlenirken öğrencilere de görev verilmesi onlarda aidiyet duygusunun gelişmesinde etkili olmaktadır (Yıldırım, 2016).

Temizlik, bireysel ve sosyal sağlığın temeli olmakla beraber, toplumun vazgeçilmez bir parçasıdır. Sağlıklı bir ortam ve hastalıklardan korunmak için temizliğe önem vermek gerekmektedir (MEB, 2010). Toplumu oluşturan insanları yetiştiren okulların ve sınıflarında temiz olması gerekmektedir. Sınıflarda duvarlar, zemin, pencereler, masa ve sıraların, havanın ve eşyaların temiz olması düşünsel ve fiziksel açıdan son derece önemlidir (Celep, 2011).

2.5.2. Sınıf Dışı Ortamların Düzenlenmesi

Eğitim öğretim faaliyeti sadece sınıf içinde gerçekleşen bir etkinlik değildir. Sınıf içi düzenlemelerinin yanında sınıf dışı ortamların düzenlenmesi de son derece önemlidir (Alat, 2017, akt Pişkin, 2019). Sınıf dışı ortamlar öğrencilerin öğrenme faaliyetini etkilemektedir (Sadık, 2008; Pişkin, 2019).

Oyun odası: Öğrencilerin soğuk veya yağışlı havalarda oyun oynayabileceği mekânlardır. Oyun odası ayrı bir mekân olabileceği gibi bazen teras, bodrum kat, üstü kapatılmış bahçe veya koridorlar oyun odası olarak kullanılabilir. Oyun odasında öğrenci sayısına göre kaydırak, araba, bisiklet, tırmanma ipi, salıncak gibi farklı materyaller yer alabilir. Oyun odasının zemini parke veya halı ile kaplanabilir (Demiriz, Karadağ ve Ulutaş, 2003'den akt. Sadık, 2008).

Dinlenme ve uyku odası: 3-4 yaş grubu çocuklar gelişimsel olarak uykuya daha fazla ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle uyku odaları bulunması gerekmektedir. Uyku odası bulunmayan okullarda sınıflara yataklar getirilip uyku saati tamamlanmaktadır. Uyku odasında

rahatlatıcı bir müzik açılmalı veya masal okuma ile geçiş sağlanması gerekmektedir. Aynı zamanda uyku odasının havasının temiz olması gerekmektedir (Alat, 2017'den akt. Pişkin, 2019).

Yemek odası: Öğrencilere yemek dağıtımının kolay olması için yemek odası mutfağa yakın olmalıdır. Yemek odasının aydınlık bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Sandalye ve masalar öğrencilerin boylarına uygun olmalıdır. Odanın büyüklüğünün öğrenci sayısına göre ayarlanması gerekmektedir. Yemek odasının kullanılan malzeme hafif ve kolay temizlenebilir olmalıdır. Zeminde kaymaz malzeme kullanılmasına dikkat edilmelidir (Demiriz ve diğ., 2003; Poyraz ve Dere, 2003 akt. Sadık, 2008).

Tuvalet ve lavabolar: Tuvalet ve lavabolar sınıfa en yakın yerde mümkünse içinde olmalıdır. Tuvaletlerde bulunan lavabolar, musluklar ve klozetler öğrencilerin boylarına uygun olmalıdır. Tuvalet kapıları içerden kilitlenmeyen veya dışarıdan açılabilir olması güvenlik açısından önemlidir (Alat, 2017'den akt. Pişkin, 2019).

Revir ve muayene odası: Belirli aralıklarla okula gelen bir doktor tarafından öğrencilerin sağlık durumlarının takip edildiği, ilk yardım müdahalelerinin yapıldığı odadır (Sadık, 2008). Bu odaların sınıf ve oyun odasından uzakta olması gerekmektedir. Paravan, muayene masası, ilk yardım araç-gereçleri, baskül, muayene aletleri, baskül, personel sandalyesi ve masası olması gerekmektedir (Demiriz ve diğ., 2003, akt. Sadık, 2008).

Açık hava oyun parkı: Kum havuzu, Kaydırak, tırmanma merdiveni ve tahterevalli gibi araçların açık hava oyun parkında bulunması gerekmektedir. Bu araçlar öğrencilerin kaba motor becerilerini gelişimini desteklemektedir. Zemin darbe emici özellikte olan malzemelerden oluşmalıdır (Alat, 2017'den akt. Pişkin, 2019).

Ebeveyn bekleme salonu: Velilerin, öğrencileri bekledikleri beklerken öğretmen ile görüştükleri kısımdır. Bu salonda yemek listeleri, çeşitli duyurular, etkinlikler ile ilgili fotoğraflar, öğrencilerin öğrendikleri, tekerleme, şarkı, resim çalışmaları gibi örneklerle panolara asılabilmektedir (MEB, 2013).

Bahçe ve bitki yetiştirme alanı: Okul bahçesinde ağaçların olması öğrencilerin doğadaki değişimleri incelemesi için kullanılabilir. Ağaçların gölge yaratacak düzeyde olması idealdir. Ağaçlar öğrencilerin mevsimleri gözlemlemesi açısından oldukça önemlidir (Alat, 2017'den akt. Pişkin, 2019).

2.6. Disiplin Modelleri

Bireylerin üyesi olduğu topluluğun genel davranış ve düşüncelerine uyum sağlamalarını sağlamak amacıyla alınan önemlerin tümüne disiplin denir (Eğitim Terimleri Sözlüğü, 1981). Türk Dil Kurumu (TDK, 2022) ise disiplini “sıkı düzen” olarak tanımlamıştır. Ada ve Ölçüm Çetin (2006) göre ise disiplin sınıf içerisinde düzeni sağlayan, eğitimin amacını gerçekleştiren, istenen davranışları gösterilmesini sağlayan kurallar bütünüdür. Latince “discipulus” eğitmek anlamında kullanılan disiplin, ceza veya sert tutum gibi olumsuz kavram olarak kullanılmış olsa da baskı altına alma, zorlama veya cezalandırma anlamlarına gelmemektedir (Sadık, 2008). Nitekim Celep (2011) ve Humphreys (2001) ceza, zorlama ve baskı altına alma yönünde uygulanan davranışların başarısız olacağını ve daha fazla disiplin dışı davranışlar doğuracağını belirtmiştir. Disiplin iyi alışkanlık, güvenirlik, sorumluluk, tarafsızlık, değer verme, takım üyeliği kazanmak, toplumsallaşma, kişilik kazanma, öz denetim, içselleştirmeyi amaçlayan grup etkinlikleridir (Erdem, 2016).

Disiplin ve sınıf yönetimi kavramları sıklıkla aynı kavram olarak görülmektedir. Sınıf yönetimi, etkili bir sınıf ortamı oluşturmak ve bu ortamın devamlılığını sağlamak için öğretmenlerin uyguladığı yöntemleri içerir. Disiplin, öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı verdiği tepkileri kapsar. Sınıf yönetimi sorunların çıkmasını önlemek için uygulanan süreçten; disiplin, sorunların ortaya çıkmasından sonra izlenen yolları gösterir (Eggen ve Kauchak, 2001). Disiplin (Yavuzer, 1986; Humphreys, 2001);

- Öğrencilerin davranışlarının, sosyal ve doğal sonuçlarını kabul etmesidir.
- Eğitimin önemli bir parçası ve öğrencileri gelişiminde etkin rol oynar.
- Öğrencilerin duygusal, zihinsel ve toplumsal açıdan gelişmesinde, özdenetim becerisini kazanabilmesi için oluşturulan süreçtir.
- Güven ve sevgi ilişkisini geliştirmek, empati becerisi kazandırmak, benlik saygısı kazanmak ve farklı kişiliklere saygı göstermektir.
- Davranışları yönlendirmeyi amaçlayan bir eğitimidir.
- Disiplin yalnızca istemeyen davranışların ortaya çıkmasında kullanılan bir kural değil, sürekli uygulanması gereken bir kurallar bütünüdür.
- Disiplin öğrencilere istenen alışkanlıkları ve davranışları öğretmek, özdenetim ve ahlak gelişimini sağlamaktır.

Etkili bir sınıf yönetimi için disiplinin sağlanmış olması gerekmektedir (Bakioğlu, 2009). Erdem’e (2016) göre disiplin öğrenmeyi kolaylaştırıp, öğrencilerin hedeflenen

kazanımlara ulaşmasını sağlayan bir araçtır. Başaran (2006) ise göre öğrencinin okula uyum sağlaması için disiplinin etkili olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin sınıf içinde disiplini sağlamanın öğretimi olumlu yönde etkileyeceğini söylemek mümkündür. Birçok disiplin modeli bulunmaktadır. Öğretmenlerin farklı disiplin modelleri hakkında bilgi sahibi olması kullanacağı modeli belirmesinde etkili olmasını sağlayabilir (Burden, 1995).

2.6.1. Disiplin Modelleri

2.6.1.1. Davranış Değişikliği Modeli (Davranışçılık Teorisi)

Bu akım temel olarak Pavlov'un uyarıcı tepki modelinden etkilenmektedir. Önce Saul Axelrood sonra Skinner uyarıcı- tepki modelini eğitime uyarlamıştır (Celep, 2011). Bu modelde öğrencilerin beklenen davranışlarının ödüllendirilmesi savunulmaktadır (Yıldız, 2020). Öğretmen, öğrencilerin hatalı ve olumsuz davranışlarını görmezden gelir, ödül vermez. Bu yolla olumsuz davranışların sönmesi sağlanır (Cemaloğlu ve Kayabaşı, 2007). Aydın (2006) bu modelde öğretmenlerin öğrencileri iyi tanıması onlara uygun pekiştireçleri seçmesi ve bu pekiştireçleri yerinde kullanması gerektiğini vurgulamıştır. Davranış değişikliği modeli diğer modellere göre daha kolay uygulanıp, kısa sürede sonuç vermektedir (Sipahioğlu, 2008).

2.6.1.2. Rudolf Dreikurs'un Sosyal Disiplin Modeli (Mantıklı Sonuçlar Modeli)

Bu disiplin yaklaşımı A. Adler kuramına ve Jane Nelson ve Rudolf Dreikurs'un çalışmalarına dayanmaktadır (Yılmaz, 2007). Bu modelin temelinde "saygı" yatmaktadır (Nelsen, Lott ve Gleen, 2000). Bu modelin amacı, öğrencide öz disiplin becerisini geliştirmektir. Öğretmen tarafından düzenlenen, gerçek yaşamı temsil eden deneyimlerdir (Erdem, 2016). Öğretmen bu modelde öğrenciyi doğruyu bulmaya yöneltmektedir. Bu modelde hedef öğrencilerin davranışlarından sorumlu olduğunu öğretmektir (Burden, 1995). Dreikurs öğrencilerin kabul görmek ve onaylanmak için istenmeyen davranışlar gösterdiğini belirtmektedir (Celep, 2008). Bu model iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama öğrencilerin sınıfa karışı aidiyet duygularını geliştirecek demokratik sınıf ortamı oluşturmaktan oluşur. İkinci aşama ise oluşturulan aidiyet duygusunu zedeleyecek durumları engelleyerek güven duygunu sağlamaktır (Kentli, 2016). Öyle ki bu model öğrencilerin, saygı, eşitlik ve ait olma duygularını kazanmasını engelleyen her disiplin modeline karşıdır (Edwards, 1997).

2.6.1.3. Gerçeklik Terapisiyle Problem Çözme Modeli (Seçme Teorisi)

1965 yılında ilk kez William Glasser tarafından ele alınmıştır (Seligman, 2006; Corey, 2008; Prohaska ve Norcross, 2010). Glasser'e göre, birey sorumsuz davranışlarını kabul etmeli, ussal ve üretici davranışlar kazanmalıdır (Akar, 2006). Bu yaklaşıma göre bireyler davranışlarını dört temel ihtiyacı karşılamak için sergilemektedir. Glasser bu dört temel ihtiyacı sevgi, eğlence, güç ve özgürlük olarak sıralamıştır (Kentli, 2016). Bu model istenmeyen davranış sergileyen öğrencilerin sorumluluk alması ve istedikleri takdirde davranışlarını kontrol edebileceklerini savunmaktadır (Tuğsat Karahan, 2020). Öğretmen bu modelde rehber rolünde olmalıdır (Atıcı, 2003). Glasser öğrencilerin öz eleştiriye sahip olmasının üzerinde durmuş, ceza veya övgüye sıcak bakmamıştır. Modele göre öğrencilerin gereksinimleri aile tarafından karşılanamıyorsa, okul bu gereksinimleri karşılamalıdır. Öğretmen ve okul öğrencilerin öğrenmeye yönelik çabalarına yardımcı olmalıdır (Yılmaz, 2007).

2.6.1.4. Kaunin Modeli (Önleyici Disiplin Modeli)

Jakob Kaunin'in geliştirdiği bu modele göre öğretmenin öğrencilere sınıfta gerçekleşen her şeyden haberdar olduğunu hissettirmesi gerekmektedir (Kayabaşı ve Cemaloğlu, 2007). İstenmeyen davranışları engellemek için öğretmen konuya yönelik uzun açıklamalar yapmamalı, ders içi etkinlikler arasında yumuşak geçişler yapabilmelidir. Sıradaki konuya geçerken dersi yarıda kesmemeli, konudan konuya düzensiz bir şekilde atlamamalı, ders temposunu aşırı yavaşlatmamalı, aynı anda sınıfın her yerinde olmalı ve tüm sınıfa hâkim olmalı ve grubun tümüne odaklanmalıdır (Yücesoy, 2017). Smith ve Laslett (2002) Kaunin Modelinin başarılı olması için şunları önermiştir;

- Öğretmen, öğrencilerin gereksinimlerine ve beklentilerine duyarlı olmalı
- Öğrencilere dersin her aşamasında geri bildirim verilmeli
- Öğretmen dersin farklı bölümlerinde, öğrencilerin karşılaşabilecekleri engelleri önceden sezip, önlem almalı
- Ders içi etkinliklerde farklı yöntem ve teknikler kullanılmalı
- Öğrencilerin eşit bir şekilde derse katılmalı sağlanmalıdır.

2.6.1.5. Etkili Öğretmenlik Eğitimi Modeli (İnsancıl Teori)

Thomas Gordon tarafından geliştirilen bu modelin temelinde Maslow ve Rogers'in kuramı yer almaktadır. Bu modelin amacı öğretmenlere, öğrenciler ile nasıl olumlu ilişkiler kurabileceğini öğretmektir. Etkili öğretmenlik eğitimi modeli öğretmenlerin iyi ve doğru

iletişim ile öğrencilerde olumsuz davranışların azalacağını savunmaktadır. Bu modelde öğrencilerin karar verme ve problem çözme yeteneklerine güvenmesi son derece önemlidir. Bunun için ise öğretmen ve öğrenci ilişkisinin etkili olması gerektiği vurgulanmaktadır (Yücesoy, 2017). Jones ve Jones (1998) öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkinin bağımsız, açık, ilgili ve özgün olması gerektiğini vurgulamıştır. Ünsal’a (2018) göre öğretmenlerin bu modelde etkili olabilmesi için, öğretim yöntem ve tekniklerini değiştirebilmesi, sınıf ortamını değiştirebilmesi, öğrencilere karşı aktif bir dinleyici olması, öğrencilerin sorunlarını ve ihtiyaçlarını tanıyabilmesi gerekmektedir. Gordon’a göre çocukları denetlemek, çocukları etkilemekten çok farklıdır. Bu modelde ceza ve ödüllerin etkisiz olduğu savunulmaktadır (Manning ve Bucher, 2013; Tuğsat Karahan, 2020).

2.6.1.6. Etkili Disiplin Modeli

Marlene Canter ve Lee Canter tarafından geliştirilen bu model “güvengen disiplin modeli” ya da “etkin disiplin” olarak da bilinmektedir (Tuğsat Karahan, 2020; Yücesoy, 2017). Bu model öğretmenlerin etkin olmasını savunmaktadır. Canter modelinde amaç, öğretmenlerin öğrencilere karşı sakin olmasını, sınıf içerisinde görev almasını ve güçlü durmasını öğretmektir (Erdem, 2016). Modelin temelinde öğrencilerin sorumlu davranışlar kazanmasını sağlamak yatmaktadır. Öğrenciler hayatın her anında sorumluluklarını bilmelidir (Cemaloğlu ve Kayabaşı, 2007). Öğretmenlerin ilk derste duygularını ve beklentilerini belirtmesi, sınıf kurallarını belirlemesi, sınıf kurallarını asması, kurallara bağlı ve tutarlı davranışlar sergilemesi disiplini sağlamasına yardımcı olacağı söylenebilir (Pala, 2005). Bu modelde sınıf içinde öğrenci ve öğretmen haklarının olması, ceza ve ödüllerde uygun sınıf ortamlarının oluşturulması, belirli disiplin hiyerarşisi olması, kuralların ayırım yapılmaksızın uygulanması temel özellikleri oluşturmaktadır (Manning ve Bucher, 2013).

Tablo 2. 2. Disiplin Modellerinin Özellikleri

Özellikler	Davranış Değişikliği Modeli	Sosyal Disiplin Modeli	Glasser Modeli	Kaunin Modeli	Etkili Öğretmenlik Eğitimi Modeli	Etkili Disiplin Modeli
Sorumlu Davranışa Teşvik		+	+			
Kural Oluşturma	+	+	+			+

Özellikler	Davranış Değişikliği Modeli	Sosyal Disiplin Modeli	Glasser Modeli	Kaunin Modeli	Etkili Öğretmenlik Eğitimi Modeli	Etkili Disiplin Modeli
Hatalı Davranışa Uygun Karşılık	+	+				+
Dalga Etkisini Kullanma				+		
Uygun Davranış Karşılığı Pekiştirme	+					+
Sorunları Çözümüne Görüşme Yoluyla Karar Verme					+	
Davranışın Kaynağına Yönelik Bilinçlendirme		+	+		+	
Açık Sınırlamaların Tesisi	+	+	+			+
Öz disiplin amacı		+	+			
Amaç Güdümlü Davranış				+		
Önemlere Önem				+		
İletişime Önem					+	

Kaynak: Moore, K. D. (1998). Öğretim Becerileri, (Ed. Altıntaş E.), s.198'den aktaran Erdem, R. A. (2016). Sınıf disiplini ve kuralları. R. Sarpkaya (Ed.), *Sınıf yönetimi* içinde (s.81-116), Anı Yayıncılık.

Tablo 2.2'ye göre farklı disiplin modellerinin farklı özellikleri olduğu görülmektedir. Öğretmenler bu modelleri uygulayarak sınıf için disiplini sağlayabilirler.

2.6.2. Kurallar

Toplumsal yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak yaşamın her aşamasında uyulması gereken kurallar vardır. Kurallar, toplum yaşamının düzenli olmasında önemli bir etmendir (Erdem, 2016). Kurallar davranışımızı yönlendiren, uyulması gereken ilkelerdir (TDK, 2022). Toplumsal yaşamda uyulması gereken, yazılı (yönetmelik, yasa vb.), yazısız (adet, görenek, görenek, örf vb.) kurallar bulunmaktadır. Okullarda toplumsal yaşamın önemli bir parçasıdır (Erdem, 2016). Eğitim öğretimin verimli ve etkili bir şekilde devam edebilmesi için sınıf kurallarının oluşturulması gerekmektedir (Pişkin, 2019). Kurallar öğrencilerin sınıf ve okul içerisindeki davranışları düzenler, istedik ve benzer davranışlar sergilemelerini sağlar. Yöneticiler tarafından belirlenmiş her okulun belirli kuralları vardır (Günay, 2005). Sınıf kuralları sınıfın ve okulun beklentilerini gerçekleştirecek düzeni kurmaktadır. Amaçlara uygun

olan beklentilerin, sınıf içinde uzlaşma ile sınıf kurallarına dönüştürülmesi gerekmektedir (Şahin, 2020).

Sınıfın kendine özgü ilişki biçimi ve yapısı kurallar koymayı ve uygulamayı gerektirmektedir. Öğrencilerin istenmeyen davranışlarını önleme, sergilenen istenmeyen davranışlardan vazgeçirme ve öğrencilerden beklenenlerin gerçekleşmesinde öğretmenlerin en önemli destekleyicisi sınıf kurallarıdır (Günay, 2005). Öğretmenlerin, öğrencilere amaçlarını ve beklentilerini belirtmesi olumlu bir sınıf ortamının oluşmasında etkili olmaktadır (Pişkin, 2019). Günay'a (2005) göre de öğrenciler kendilerinden beklenen ve beklenmeyen davranışları bildiklerinde daha dikkatli davranmaktadır. Böylece dikkatli davranan öğrenciler belirlenen sınıf kurallarına uymaktadır.

Sınıf yönetim açısından kuralların pek çok yararı vardır. Bunlar (Jones ve Jones, 1998).;

1. Öğrenciye doğru davranışları göstererek, sınıfta istenmeyen davranışların gerçekleşmesini önler.
2. Öğrencilerin farklı durumlarda nasıl davranması gerektiğini göstererek, zaman kaybını önler.
3. Öğrencileri etkinlik uygulamalarında belirsizlikten kurtararak;
 - a. Güvende hissetmelerini sağlar.
 - b. Etkinliğin sessiz ve etkili şekilde gerçekleştirmesini sağlar.
 - c. Öğrencilerin başarılarını etkiler.

Okulların ilk haftasında sınıf kuralları belirlenmeli ve öğretilmelidir. Öğrenci dönütleri doğrultusunda değerlendirip düzeltilmelidir (Harris, 1991). Kurallar kişiden kişiye değişmemekte yani herkese eşit çalışmaktadır. Kurallar ile beraber öğrencinin yönlendirme arayışı azalmakta ve aynı zamanda öğretmenin karar gereksinimi azalmaktadır (Ök ve diğ., 2000). Sınıf kurallarını; öğrenciler ve öğretmenler kabul etmeli, kurallar mantıklı ve esnek olmalı, durumlar değiştikçe kurallar da değişmeli, kuralların oluşturulmasında öğretmen ve öğrenciler birlikte karar almalıdır. Kurallar olumlu şekilde ifade edilmelidir. İstenmeyen davranışlar yerine yapılması gereken davranışlar belirtilmelidir. Kurallar gözlemlenebilir davranışlara odaklanmalıdır. Her davranışa yönelik kurallar olmalıdır (Kılbaş, 2003).

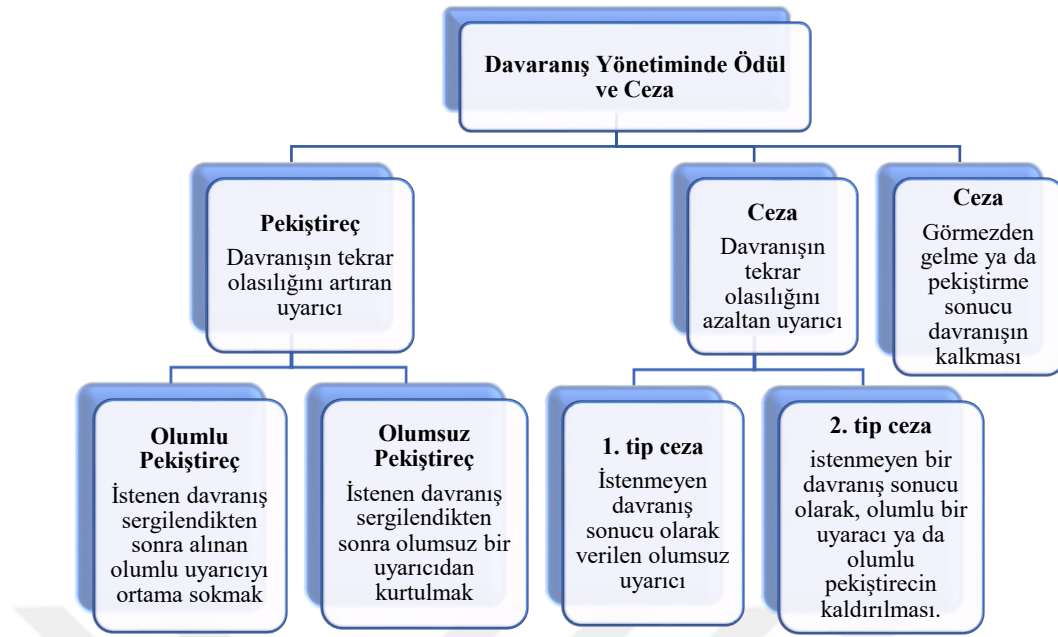
2.7. Sınıf Yönetiminde Davranış Yönetimi

Belirli bir uyarana karşı verilen düşünsel, devinimsel ve duygusal tepkilerden oluşan bütünlüğe davranış denmektedir (Yumuş, 2013). İnsanlar farklı uyarıcılara farklı tepkiler vermektedir.

Davranış yönetimi, öğrencileri bir gruba dâhil olarak topluma uyum sağlamasını sağlayacak davranış değişikliklerini sağlayıp, istenmeyen davranışları azaltmaktır. Etkili davranış yönetimi ile beraber öğrencilerde istenen davranışların oluşması, bu davranışların kalıcı olmasını sağlayan öğrenme- öğretme ortamlarının hazırlanması beklenmektedir (Sadık, 2006). Öğrencilerin hangi koşullar altında hangi davranışları gösterdiğini tespit etmek oldukça güçtür. Sınıf içerisinde her durumun öğrencilerin özellikleri ve içinde bulunulan şartlar açısından değerlendirilmesi gerekmektedir (Doğanay ve Sadık, 2007).

Türkgöz'e (2022) göre davranış yönetimi öğrenciye ödül sistemi oluşturma, kurallar koyma ve öğrencilerin derslere aktif katılmasına imkân veren durumları oluşturmaya kapsamaktadır. Öğretmenlerin öğretim becerilerinin yanında etkin bir davranış yönetimine sahip olması beklenmektedir (Ünal, 2016). Çünkü öğretmenlerin davranış yönetiminin zayıf olması istenmeyen davranışların meydana gelmesine neden olmaktadır (Yılmaz, 2008).

İstenmeyen davranış öğretmenler tarafından uygun görülmeyen, problemlili ve rahatsız edici davranışlardır (Galloway ve diğ., 1982). Levin ve Nolan'a (1996) göre ise istenmeyen davranış öğrenmeye engel olan, diğer öğrencilerin öğrenme hakkını ihlal eden ve diğer öğrencilere fiziksel ya da psikolojik olarak zarar veren davranışlardır. İstenmeyen davranışlarla başa çıkmada davranış yönetimi ön plana çıkmaktadır. Öğretmenler, öğrencilere hangi davranışları sergilemeleri gerektiğini açık bir şekilde öğrencilere aktarmalıdır (Yumuş, 2013). Böylece öğrenciler davranışlarını sergilerken söylenenlerden yararlanabilir. Yılmaz'a (2008) göre davranış yönetiminin iyi olmadığı bir sınıfta hedeflere uygun öğretim gerçekleşemez.

Şekil 2. 4. Davranış Yönetiminin Öğeleri

Kaynak: Ünal, A. (2016). İstenmeyen davranışların yönetimi. R. Sarpkaya (Ed.). Sınıf Yönetimi içinde. Anı Yayıncılık.

Şekil 2.4’de görülebileceği üzere öğrencilerin farklı davranışlarına yönelik öğretmenlerin kullanacakları yöntemler davranış yönetimini etkilemekte ve dolayısıyla sınıf yönetimini bunun yanında eğitim ve öğretimin kalitesini etkileyeceğini söylemek mümkündür.

2.8. Sınıf Yönetiminde Zaman Yönetimi

TDK (2022) zamanı “Bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre” olarak tanımlamıştır. Zaman yönetimi başlangıç ve ihtiyaçları belirlemek, belirlenen ihtiyaçları karşılamak için hedefleri oluşturmak, yapılacak işleri sıralamak ve zamanı programlama, planlayarak ve listeleyerek uyumlaştırmaktır (Smythe ve Ivan, 1999). Zaman yönetiminin temeli günün küçük dilimlerinin iyi planlanması ve yöneticilerin verimli hareket etmesini sağlamaktır (Güçlü, 2001). Zaman yönetimi var olan zaman içinde nelerin yapılabileceğinin planlanmasıdır. Zaman yönetimi, işlerin hızlı yapılması değildir. Zaman yönetiminin amacı doğru işlerin kısa zamanda yapılmasını sağlamaktır (Gürbüz ve Aydın, 2012).

Eğitim-öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği sınıflarda da zaman yönetimi oldukça önemlidir. Etkinliklerin etkililiği ve verimliliği için öğretmenlerin sınıf yönetimi açısından zamanı iyi yönetmesi gerekmektedir (Taş, 2010). Goodlad’a (2004) göre de zamanın etkili kullanılması öğrencilerin akademik başarısını etkilemektedir. Sınıf ortamında zamanı verimli ve etkili kullanmak için şu evrelere dikkat edilmelidir (Erdoğan, 2017’den akt. Pişkin, 2019):

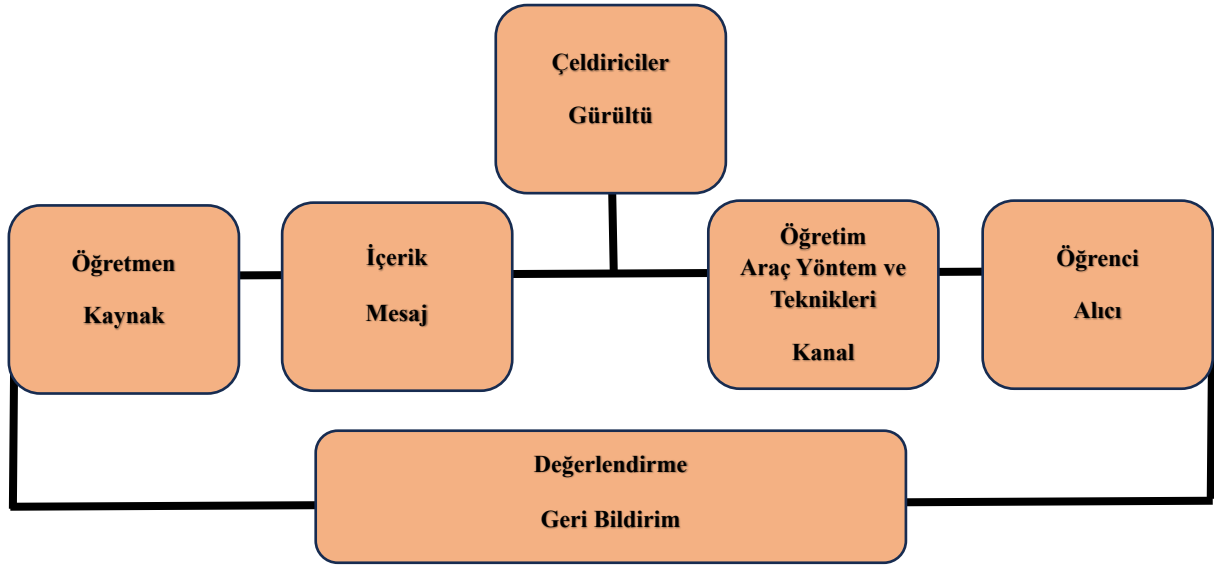
- Hedefin belirlenmesi: Öncelikli hedeflerin belirlenmesi gerekir.
- Zamanın düzenlenmesi ve programlanması: Ders için yapılması istenilen etkinlikler yazılır. Her faaliyetin önem derecesi belirlenir.
- Zamanın programlanması: Programa en başta çok önemli derecesindeki maddeler yazılır. Sonra yazılan maddenin yanına ne kadar süreceği not edilir. Sonra önemli derecesine sahip olan maddeler ve süresi yazılır. Süre kalırsa da daha az önemli derecesine sahip olan maddeler programa eklenir. Önem derecesi çok önemli olan maddeler birden fazlaysa aralarında amaca göre seçim yapılır.

Sınıf yönetiminde hedeflere yönelik zamanı kullanmak için öğretmenlerin zaman yönetimi becerisine sahip olması gerekmektedir. Günlük eğitim akışını planlamanın anlamlı olabilmesi için öğretmenlerin sınıf içinde zamanın iyi planlanması gerekmektedir (Varışoğlu ve diğ., 2012).

2.9. Sınıf Yönetiminde İletişim

İnsanoğlunun varoluşundan bu yana iletişim en önemli konulardan biri olmuştur (Güven ve İşleyen, 2018). Öyle ki doğumla beraber sürekli çevre ile iletişim içinde bulunmaktadır. Toplumsal yaşamın her anında bireyler, ait olduğu toplumun üyeleriyle ilişkilerinde iletişimden yararlanmaktadır. Nitekim sosyal bir varlık olan insan hayatına devam edebilmek için çevresi ile iletişim kurmaktadır (Küçük, 2012).

İletişim; bireyin oluşturduğu kodlamaları dışarıya ileti olarak vermesiyle başlayan süreçtir (Gordon, 2002). Sillars (1995) iletişimi, iletilmek istenen iletinin iletişimde taraf olan herkes tarafından anlaşılması için, konuşma, yazı ve görsel materyallerle veya hepsinin bir arada kullanılması ile iletilmesi, alınması ve değiştirmesi şeklinde tanımlamıştır. Sınıf yönetiminin önemli öğelerinden biri olan sınıf içi iletişimde eğitim süreci için oldukça kritik bir noktadır. Belirlenen kazanımlara ulaşılabilmesi öğrenme ortamında sağlıklı bir iletişim varlığıyla mümkün olabilir. Öğrencilerin potansiyelleri yüksek olsa da iletişim eksikliğinden dolayı tam öğrenmenin gerçekleşmemesi mümkündür. Bireyler arası, düşünce, duygu, haber, bilgi alışverişi, farklı yollar ile kişiden kişiye aktarılması ve bireylerin birbirini anlamasını kapsayan iletişim hem günlük yaşamda hem de eğitim ortamlarında en önemli unsurlardan biridir. Eğitim ortamlarında gerçekleşen iletişim öğrencilerin yaşamında, kişiliklerinde önemli izler bırakmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin öğrencilerle olan iletişimlerinde dikkatli olmaları gerekmektedir (Güven ve İşleyen, 2018).

Şekil 2. 5. Öğretim Sürecinde İletişimin Öğeleri

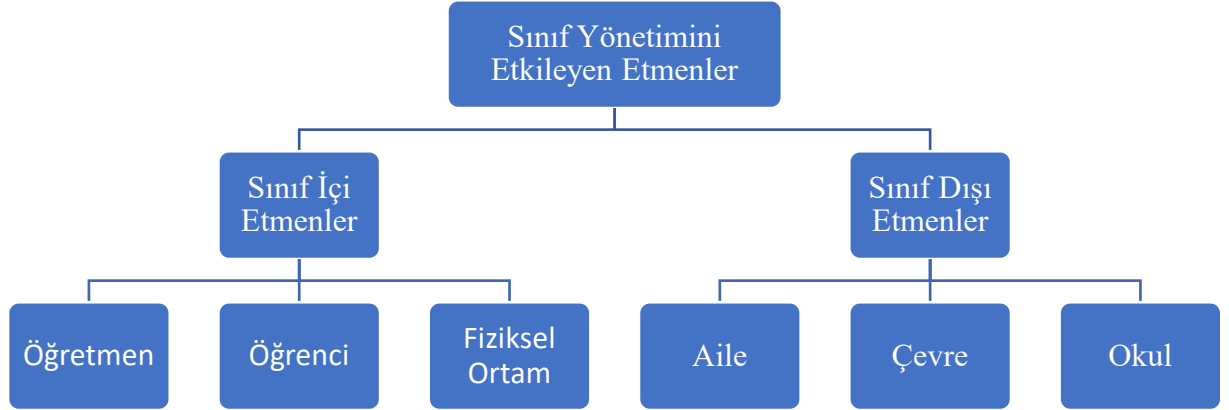
Kaynak: Akbaşı, S. (2016). Sınıf İçi İletişim ve Etkileşim. R. Sarpkaya (Ed.), Sınıf Yönetimi içinde. Anı Yayıncılık.

Beceri, tutum, duygu ve düşüncenin paylaşılmasında iletişim sürecinin öğeleri etkilidir. Şekil 2.5'te görüldüğü üzere bu öğeler; ileti (içerik), kaynak (öğretmen-öğrenci), gürültü (çeldirici uyarıcılar), alıcı (öğrenci-öğretmen), kanal (öğretim araçları, yöntem ve teknikleri) ve dönüt (değerlendirme) tür (Akbaşı, 2016).

2.10. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler

Sınıf yönetiminin başarılı olduğunun en önemli göstergesi, öğrencilerin istedik davranışları kazanmasıdır. Öyle ki öğrenciler bu davranışları sergilediklerinde sınıf yönetiminde sorun yaşanmamaktadır. Tam tersi durumda ise etkili ve etkin bir sınıf yönetiminin olmadığını söylemek mümkündür. Sınıf yönetiminde bu davranışların gerçekleşmeden önlenmesi son derece önemlidir. Etkili sınıf yönetimi için sınıf yönetimini etkileyen faktörleri belirleyip, bu faktörler üzerinde çalışarak ortaya çıkabilecek problemleri önlemek gerekir. (Akcan, 2018). Okul amaçlarının gerçekleşmesi, etkili bir sınıf yönetimiyle doğru orantılıdır. (Yüksel, 2013). Tablo 2.3'de sınıf yönetimini etkileyen etmenlere bakıldığında sınıf içi faktörler ve sınıf dışı faktörler olarak ayrılmaktadır. Sınıf içi etmenler; öğretmen, öğrenci ve fiziksel ortam şeklinde, sınıf dışı etmenler ise; aile, çevre ve okul şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 2. 3. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler

2.10.1. Sınıf İçi Etmenler

Sınıf dışı ve sınıf içi etmenler, sınıf yönetiminin başarısı adına birbirini tamamlayan çok önemli iki unsurdur. Ancak sınıf içi, sınıf yönetiminin uygulandığı alan olduğu için burada yaşanan olumsuzluklar sınıf dışı etmenleri önemsizleştirebilir. Bu sebeple sınıf içi etmenlerin kontrol edilmesi ve hedefe yönelik düzenlemelerin yapılması çok önemlidir.

2.10.1.1. Öğretmen

Öğretmen sınıf içerisinde eğitim-öğretim faaliyetlerini yürütmesi, eğitim ortamlarını düzenlemesi açısından sınıf içi etmenlerden en önemlisidir (Wragg, 1993). Öğretmenlerin mesleki ve kişisel özellikleri sınıf yönetimini ve başarısını etkilemektedir (Yüksel, 2013). Günün büyük bir kısmını öğretmeni ile geçiren öğrencilerin öğretmenlerden etkilenmektedir.

Senemoğlu (2020) günümüzde öğretmenlerin sahip olması gereken özellikleri şu şekilde sıralamıştır.

- Öğrencilere saygı duymalı, sevmeli, arkadaşça, dostça davranmalı
- Adil olmalı
- Öğretmeyi sevmeli
- Alan bilgisine sahip olmalı
- Entelektüel olmalı

Etkili öğretmenin iyi bir plan yapması sınıf yönetimini doğrudan etkilemektedir. Öyle ki öğretmen iyi bir ders planı ile sınıfta kargaşa çıkmasını engeller, zamanı etkili kullanır ve istenmeyen davranışların önüne geçebilmektedir (Yüksel, 2013).

Etkili bir öğretmen, insana değer veren, çevresiyle etkili iletişim kurabilen ve özgüveni yüksek bireyler yetiştirmeyi hedefleyen insandır. Bu açıdan öğretmenlerin öğrenciler ile etkili iletişim kurabilmesi oldukça önemlidir (Ekici, Günhan ve Anılan, 2017). Öğrencilerle sağlıklı ve etkili iletişim kurma öğretmenin en önemli görevlerindendir. Öğretmenlerin öğrenciyle iletişim kurmaması, göz temasından kaçınması, jest ve mimikleri, beden dilini etkili kullanmaması, ses tonunu doğru kullanmaması öğrencileri olumsuz davranış ve tutum sevk edebilmektedir (Akcan, 2018). Bundan dolayı öğretmenlerin iletişim becerilerinin üst düzey olması ve sınıf yönetiminde etkili olması beklenmektedir.

2.10.1.2. Öğrenci

Sınıf içinde eğitim faaliyetini etkileyen en önemli faktörlerden bir tanesi de öğrenci özellikleridir. Öğrencilerin farklılıkları veya benzerlikleri eğitim- öğretim faaliyetinin verimi ve kalitesini etkilemektedir. Öğrencilerin yaşları, gelişim dönemleri, başarı ve ruhsal durumları, kültürel durumları etkilidir (Kalender, 2021).

Aile içerisinde meydana gelen problemten etkilenen öğrenciler, eğitim yaşantısında sorumluluklarını yerine getiremeyip, okul ve sınıfa uyum sağlamayabilir. Bu gibi sorunlarla karşılaşan öğrenciler sınıf arkadaşlarının veya öğretmenin ilgisini ve dikkatini çekmeye çalışabilmektedir. Bu durum öğretmenlerin sınıf yönetimini etkileyebilmektedir (Yüksel, 2013).

Öğrencilerin tutum ve davranışları öğretmenin eğitsel hedeflere ulaşmasını etkilemektedir. Öğrencilerin olumlu davranış ve tutumları, öğretmenlerin sınıf yönetimi başarısını olumlu şekilde etkilemektedir. Günümüzde eğitim sisteminin merkezinde öğrenci merkezli anlayış ön plandadır. Bu nedenle öğrenci davranışlarının sınıf yönetimi üzerinde etkilidir (Ertuğ ve Baksi, 2014).

2.10.1.3. Fiziksel Ortam

Sınıf fiziksel yapısı öğrenmenin iskeletini oluşturmaktadır (Cohen, Manion ve Morrison, 2010). Fiziksel ortamın özellikleri sınıf yönetimini olumlu veya olumsuz etkileyebilmektedir. Fiziksel ortamın özellikleri öğrencilerin tutum ve davranışlarına önemli düzeyde etmektedir (Ekinci ve Bal, 2012). Özel ve Bayındır (2008)'de sınıfın tasarımı, havası, içeriği ve düzeni sınıf yönetimini etkilemektedir. Bunların yanında sınıf oturma düzeni, sınıf mevcudu ve sınıf büyüklüğü sınıf yönetimini etkileyen etmenlerdendir (Yüksel, 2013).

Sınıf içerisinde ışık, ısı ve ses dengesi öğrencilerin derse odaklanmasında önemlidir. Fiziksel ortamın hava kirliliği, sıcaklığın yüksek veya düşük olması az veya çok ışık alması sınıf yönetimini olumsuz olarak etkilediği düşünülmektedir. Bu nedenle etkili öğrenmelerin gerçekleşmesi ve etkili bir sınıf yönetimi sağlamak için sınıf ortamının fiziksel özellikleri doğru biçimde düzenlenmesi gerekmektedir (Akcan, 2018).

Sınıf yönetimini etkileyen bir diğer etmen öğrenci sayısıdır. Sınıf yönetiminin etkili olabilmesi için 20-25 kişilik sınıflar idealdir. Bu standartların üzerinde sınıflarda öğrenci bulunması, öğretmenin sınıf yönetimini olumsuz etkilemektedir (Yüksel, 2013). Sınıf içinde oluşan gürültü öğrencilerin dikkatini hızlı şekilde dağıtmaktadır. Gürültü ruh sağlığını bozabilir, işitmeyi engelleyebilir ve öğrencilerde rahatsızlık yaratabilir. Bu sebeple sınıf içerisinde kontrolsüz gürültüler dersin işlenmesine engel olarak öğretmen faaliyetini engelleyebilmektedir (Akcan, 2018).

Sınıf içerisinde öğrencilerin rahat hareket etmesi, eşyalarını, araç ve gereçlerini koyacak yerlerin ve dolapların olması gerekmektedir. Bu da doğrudan sınıf büyüklüğü ile alakalıdır (Yıldırım, 2016). Erden'e (2008) göre de sınıf büyüklüğü öğretim sırasında gerçekleşen etkinliklere engel olmayacak ölçüde olmalıdır. Sınıfın büyüklüğü doğru orantılı olan bir diğer etken yerleşim düzenidir. Oturma düzeni, masa ve sıraların konumu, sınıf dolaplarının yeri, öğretmen masası konumu sınıf yönetimini etkilemektedir (Celep, 2011; Yıldırım, 2016).

2.10.2. Sınıf Dışı Etmenler

Eğitim hayat boyu devam etmektedir. Eğitim aile, okul ve çevre olacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu üç yapı eğitimi doğrudan etkilemekte ve birinin yokluğu diğerlerini olumsuz olarak etkilemektedir. Her öğrenci çevresinden ve aileden aldığı kültürle beraber sınıfa gelmektedir. Aile içinde var olan olumsuz iletişim örnekleri rol alan çocuklar bu davranışları model olarak alabilir. Dolayısıyla sınıf içinde istemeyen davranışlar ortaya çıkabilir (Akcan, 2018).

2.10.2.1. Aile

Çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılayan, davranışlarını kazandığı ilk ortamdır (Akar, 2019). Ailede kardeş sayısı, anne-baba eğitim düzeyi ve sosyoekonomik durum gibi değişkenler çocukların davranışlarının etkilemektedir. Ailenin etkisiyle oluşan ve öğrencilerin sınıfa getirdiği bu davranışlar sınıf yönetimini etkilemektedir. Ailenin ekonomik durumu, öğrenci için gerekli araç ve gereçlerin sağlanması için yetersizse, öğrenci sınıf içinde başka şeyler ile

uğraşmaya başlamaktadır. Bunun yanında anne babanın eğitim seviyesi ne kadar yüksek ise öğrencinin eğitimi ile ilgilenmesi o kadar yüksek olmaktadır. Kardeş sayısı fazla olan ailelerin ise çocukları ile ilgilenme düzeyi düşmektedir. Ebeveynlerin ayrı olması veya kardeş kaybı dolayısıyla yaşanan sevgi eksikliği sınıf yönetimini olumsuz yönde etkilemektedir (Akcan, 2018).

2.10.2.2. Çevre

İnsan çevresiyle sürekli etkileşim halindedir. Öğrencilerin ve okulun içinde bulunduğu çevre, sınıf yapısını etkilemektedir. Öğrencilerin çevrede gördükleri olumsuz davranışlar zaman içinde sınıfa yansıyor sınıf yönetimini olumsuz yönde etkileyebilir (Yüksel, 2013). Öğrencilerin davranışları üzerinde çevrenin ekonomik ve sosyal özelliklerinin etkisi vardır. Çocuk çevrede karşılaştığı tutum ve davranışları olumlu veya olumsuz olarak örnek alabilir. Bu durumda eğitim- öğretim faaliyeti etkilenmektedir (Radmard, 2011). Öğrencilerin sahip olduğu akran grubu ya da arkadaş çevresi öğrencilerin davranışları ve tutumları üzerinde önemli etkiye sahiptir. Öğrenciler arkadaş gruplarından olumlu davranış ve tutumlar kazanabileceği gibi olumsuz davranışlar da edinebilir. Olumsuz davranışlar sınıf yönetimini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle gerek öğretmen gerek aileler öğrencileri olumlu davranış gösteren akran gruplarına yönlendirmelidir (Yüksel, 2013).

2.10.2.3. Okul

Öğrenciler ve öğretmenlerin bir araya geldikleri okul eğitim faaliyetinin gerçekleştiği alandır (Burns ve Howes, 1988). Öğrenci eğitim için ilk olarak okula daha sonra sınıfa adım atmaktadır. Sınıfları içine alan okullar sınıf yönetimini etkilemektedir. Okulun fiziksel yapısı, bulunduğu çevrede ki sosyoekonomik düzey, öğrenci sayısı, benimsemiş olduğu kurallar, yönetim yapısı, personel sayısı, maddi kaynakları gibi birçok değişken öğrencilerin davranışlarını ve tutumlarını etkilemekte dolayısıyla sınıf yönetimini etkilemektedir (Yüksel, 2013; Akcan, 2018).

Fiziksel çevrenin özellikleri öğrencilerin davranışları ve öğrenmelerinde etkilidir (Aydoğan, 2012). Okulların fiziksel özellikleri öğrencilerin ilgisini çekecek düzeyde olmalıdır. Okul, eğitsel ve fiziksel özellikleri açısından eğitim hedeflerini gerçekleştirmeye uygun olduğu sürece, öğrencilerin olumsuz davranışlar sergilemesi ve sınıf yönetiminin bozulması mümkün değildir (Yüksel, 2013).

Okul yönetiminin benimsemiş olduğu disiplin anlayışı, öğretmenlere karşı tutumları sınıf yönetimini etkilemektedir (Yüksel, 2013; Toprakçı, 2017). Okul yönetiminin otoriter disiplin modeli uyguladığı okulda, ğretmen demokratik disiplin modelini uygulayamaz. Öğretmenin okul idaresinin benimsediği disiplin modeline uygun davranması beklenmektedir (Yüksel, 2013). Bu durum sınıf yönetimini doğrudan etkilemektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde; araştırmanın modeli, çalışma grubunun belirlenmesi, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin ve öğreticilerin sınıf yönetimi becerilerinin belirlenmesi ve sınıf yönetimi açısından karşılaştırılması amacıyla yapılan nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Nitel durum çalışması; (1) güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, (2) olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatları ile belirgin olmadığı ve (3) birden fazla kanıt veya veri kaynağının var olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984, s. 23'den akt. Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu araştırmada bütüncül çoklu durum desen çalışması kullanılmıştır. Karşılaştırmalı durum analizi olarak da adlandırılan bu desende tek bir analiz birimi çerçevesinde birden fazla durum karşılaştırmalı bir biçimde incelenir. Bütüne odaklanmış çoklu durum deseninde, birden fazla kendi başına bir bütün olarak algılanabilecek durum vardır. Her bir durum kendi içerisinde bütüncül olarak ele alınır ve daha sonra birbirleriyle karşılaştırılır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; 2022-2023 öğretim yılında Antalya ilinin Kepez ilçesinde bünyesinde anasınıfı bulunan ilkokullarda görev yapan okul öncesi öğretmenleri ile 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında görev yapan öğreticiler oluşturmuştur. Bu özellikleri taşıyan ve araştırmanın çalışma grubunda yer alan 10 okul öncesi öğretmeni ile 10 öğretici gönüllülük ve ulaşılabilirlik ilkeleri doğrultusunda araştırmaya dâhil edilmiştir.

Nitel araştırmanın çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme, araştırmacının hedef evrenden örneklemini oluşturmak için ulaşabileceği en kolay öğelere yönelmesi yöntemidir. Bu özelliği araştırmaya daha az emek ve maliyetle verilere ulaşım sağlandığından hız ve pratiklik kazandırmaktadır. Genellikle araştırmacının diğer örnekleme

yöntemlerini kullanamayacağı durumlarda tercih edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bununla birlikte katılımcılar belirlenirken görüşme yapmayı kabul etme ve katılmaya istekli olma durumu da göz önünde bulundurulmuştur. Katılımcılarla yüz yüze bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

3.2.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Aşağıda araştırmaya katılan ilkokulda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin ve 4-6 yaş grubu Kur'an kursunda görev yapan öğreticilerin demografik bilgilerine yer verilmiştir. Çalışma grubunun ayrıntılı demografik bilgileri Tablo 3.1. ve Tablo 3.2.'de sunulmuştur.

Tablo 3. 1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin ve Öğreticilerin Demografik Bilgileri

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Toplam Hizmet Süresi (yıl)	Aynı Kurumda Hizmet Süresi	Kurumdaki Pozisyonu	Eğitim Durumu	Mezun olduğu bölüm	Öğrenci sayısı	Okuttuğu Yaş Grubu	Günlük çalışma süresi (saat)	Aylık Gelir durumu
Ö1	Kadın	32	8	1	Kadrolu	Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	24	4	5	Orta
Ö2	Kadın	36	13	5	Kadrolu	Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	20	5	5	İyi
Ö3	Kadın	33	10	1	Kadrolu	Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	22	5	5	İyi
Ö4	Kadın	40	17	1	Kadrolu	Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	11	5	5	İyi
Ö5	Kadın	44	19	1	Kadrolu	Lisans	Çocuk Gelişimi	24	5	5	İyi
Ö6	Erkek	33	9	1	Kadrolu	Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	15	5	5	Düşük
Ö7	Kadın	34	10	1	Kadrolu	Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	17	5	5	Orta
Ö8	Kadın	34	14	6	Kadrolu	YL	Okul Öncesi Öğretmenliği	12	5	5	İyi
Ö9	Kadın	38	18	2	Kadrolu	Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	20	5	5	Orta
Ö10	Kadın	37	12	1	Kadrolu	Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	16	5	5	Orta

K1	Kadın	44	8	5	Sözleşmeli	Lisans	Felsefe ve Din Bilimleri	15	4-6	4,5	Orta
K2	Kadın	28	2	2	Sözleşmeli	YL	Temel İslam Bilimleri	15	4-6	4,5	Orta
K3	Kadın	36	8	2	Sözleşmeli	Lisans	Felsefe ve Din Bilimleri	12	4	4,5	Orta
K4	Kadın	44	7	3	Ücretli	Lisans	İlahiyat	15	4-5	4,5	Orta
K5	Kadın	44	5	2	Sözleşmeli	Lisans	İlahiyat	15	4	4,5	İyi
K6	Kadın	45	7	2	Kadro lu	Lisans	İlahiyat	15	5	4,5	Orta
K7	Kadın	42	8	2	Kadro lu	YL	İslami İlimler	16	4-6	4,5	Orta
K8	Kadın	27	4	4	Kadro lu	Ön Lisans	Çocuk Gelişimi	15	4-6	4,5	İyi
K9	Kadın	38	10	6	Kadro lu	Ön Lisans	Çocuk Gelişimi	18	4-5	4,5	Orta
K10	Kadın	41	4	4	Kadro lu	Lisans	İlahiyat	21	5-6	4,5	Orta

Tablo 3.1 incelendiğinde, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin dersine girdiği yaş grubunun özelliğine uygun olarak, eğitim fakültelerinin okul öncesi öğretmenliği bölümünden mezun oldukları görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı incelendiği zaman 9'u kadın 1'i erkektir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 32 ila 44 yaş arasında değiştiği görülmektedir. Öğretmenlerin tamamı kadro lu olarak görev yapmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin aynı kurumda çalışma sürelerinin 1 ile 6 yıl arasında; toplam çalışma sürelerinin ise 8 ile 19 yıl arasında değiştiği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarında okuttukları öğrenci sayılarının 11 ile 24 öğrenci arasında değiştiği; okuttuğu yaş grubunun ise 4 yaş ve 5 yaş şeklinde olduğu ve günlük çalışma sürelerinin 5 saat olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin gelir durumları incelendiğinde 5'inin iyi, 4'ünün orta ve 1'inin de düşük olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin 1'i yüksek lisans (YL), 9'u lisans mezunudur.

4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğreticilerin ise tamamının ilahiyat fakültesinin programlarından mezun oldukları, 2'sinin daha sonra açık öğretim fakültesinin iki yıllık çocuk gelişimi bölümünü bitirdikleri görülmektedir. Öğreticilerin tamamının kadın olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğreticilerin yaşlarının 27 ila 45 yaş arasında değiştiği görülmektedir. Öğreticilerin 5'i kadro lu, 4'ü sözleşmeli ve 1'i de ücretli çalışmaktadır. 4-6 yaş grubu Kur'an Kursu öğreticilerinin aynı kurumda çalışma sürelerinin 2 ile 6 arasında; toplam çalışma sürelerinin ise 2 ile 10 yıl arasında değiştiği görülmektedir. Araştırmaya katılan

öğreticilerin sınıflarında okuttukları öğrenci sayılarının 12 ile 21 öğrenci arasında değiştiği; okuttukları yaş grubunun ise 4 yaş, 5 yaş grubunun yanında 4-5 yaş, 5-6 yaş, 4-6 yaş şeklinde karışık yaş grubu okuttukları ve günlük çalışma sürelerinin 4,5 saat olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin gelir durumları incelendiğinde 2'sinin iyi, 8'inin ise orta olarak görüş belirttikleri görülmektedir. 4-6 yaş grubu Kur'an Kursu öğretmenlerinin 6'sı lisans, 2'si ön lisans ve 2'si yüksek lisans eğitimine sahiptir.

Tablo 3. 2. Öğretmen ve Öğreticilerin Aldıkları Eğitimler

	Öğretmenler		Öğreticiler	
		n		n
Alınan Eğitimler	Aday Öğretmenler Temel Eğitim Kursu	10	Okul Öncesi ve Çocuk Gelişimi Hizmet İçi Eğitim Kursu (380 Saat)	8
	Aday Öğretmenler Hazırlayıcı Eğitim Kursu	10	Uyum Haftası Hizmet İçi Eğitim Seminerleri	8
	Uyum Eğitimi	10	Pedagojik Formasyon Sertifikası	5
	Masal Anlatıcılığı Uzaktan Eğitim Kursu	10	4-6 Yaş Grubu Çocuk Eğitimi ve Etkinlikleri Sertifika Programı (Uzaktan Eğitim)	3
	Çalışanların Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Kursu	8	İletişim Becerilerini Geliştirme Semineri	2
	Okul Tabanlı Afet Eğitimi Kursu	8	Temel İnsan Hakları Eğitim Semineri	2
	Okul Aile İş Birliği Geliştirme Programı Eğitimi Kursu	7	Drama Eğitimi	2
	Zekâ Oyunları Uzaktan Eğitim Kursu	7	Çocuklarla İletişim Semineri	1
	Uzman Öğretmenlik Eğiti Programı Semineri	7	Değerler Eğitimi	1
	Okul Öncesi Dönemde Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları Semineri	6	Kur'an-ı Kerim Eğitimi	1
	Öğretmen Olmak Semineri	5	Çocuk Gelişimi Mezunu Olduğum İçin Sertifikalı Kurslara Katılmıyorum.	1
	Çocuklarda Sorumluluk Bilincini Artırma Semineri	5		
	Okul Öncesi Döneminde Çocuklar İçin matematik oyunları semineri	5		
	Web 2.0 Araçları ile Dijital Öğretim Materyali Hazırlama Kursu	4		
	Harmanlanmış Ortamlarda Okul Öncesi Düzeyinde Öğretimi Farklılaştırma Semineri	4		
	Çocuk İhmali ve İstismarı Kursu	4		
	Özel Yetenekli Çocukların Ayırt Edici Özellikleri Semineri	3		

	Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
Alınan Eğitimler	Drama Eğitimi	3		
	Robotik ve Kodlama Eğitimi Kursu	2		
	İlk Yardım ve İlk Müdahale Eğitimi Semineri	2		
	Dijital Okur Yazarlık Semineri	2		
	Çocuk Resimleri Analizi Semineri	2		
	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Becerilerinin Geliştirilmesi Eğitici Eğitimi Kursu	2		
	Örf Eğitimi	2		
	Erasmus + Proje Yazım Semineri	1		
	Çocukları Sevme	7	Lisans Mezunu Olduğu İçin 4-6 Yaş Kuran Kursuna Atanma	5
	Öğretmenliği Sevme	4	Çocukları Sevme	3
Mesleği Tercih Etme Nedeni	Üniversite Sınavında Alınan Puan	1	Öğreticilik Yapmak	2
	Eğitim Hakkı	8	Yok	4
Sosyal Haklar	Sendika Hakkı	6	Otobüslerde İndirim	3
	Emeklilik	3	Bilmiyorum	2
	Görevde Yükselme	2	Tayin ve Yer Değiştirme Hakkı	1

Tablo 3.2. incelendiğinde, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin aldıkları eğitimler ara tatillerde, seminer dönemlerinde ve MEBBİS internet sitesi üzerinden açılan seminer ve kurslara katıldıkları, ayrıca bazı öğretmenlerin mesleki gelişimlerini ve kişisel gelişimlerini artırmak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığının kurs ve seminerleri dışında farklı kurumların eğitimlerine katıldıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleği tercih etme nedenlerine bakıldığında, beşi çocukları seviyorum, ikisi öğretmenliği seviyorum, ikisi hem öğretmenliği hem de çocukları seviyorum derken biri de üniversite sınavında aldığı puanla okul öncesi öğretmenliği bölümüne yerleştiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin “Sosyal haklarınız nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ise eğitim hakkı, görevde yükselme, sendika ve emeklilik şeklinde olduğu görülmektedir. Bu çalışmaya katılan 4-6 yaş grubu Kur’an Kursu öğrencilerinin aldıkları eğitimler incelendiğinde, 380 saatlik okul öncesi ve çocuk gelişimi hizmet içi eğitim kursu, uyum haftasında hizmet içi eğitim seminerleri, pedagojik formasyon sertifikası, 4-6 yaş grubu çocuk eğitimi ve etkinlikleri sertifikası (uzaktan eğitim), iletişim becerilerini geliştirme semineri, temel insan hakları eğitim semineri, drama eğitimi, çocuklarla iletişim semineri, değerler eğitimi, Kur’an-ı Kerim eğitimi şeklinde sıralanmaktadır. Öğreticilerin mesleği tercih etme nedenlerine bakıldığında, beşi lisans mezunu oldukları için 4-6 yaş Kur’an kursu öğreticisi olarak atandıklarını belirtirken, üçü çocukları sevdiği ve ikisi öğreticilik yapmak istediği için bu mesleği tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Öğreticilerin “Sosyal haklarınız nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde ise dördü yok, üçü toplu taşıma araçlarında indirim, ikisi bilmiyorum ve biri tayin ve yer değiştirme şeklinde cevaplar vermişlerdir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini belirleyecek ve sınıf yönetimi açısından karşılaştırılmasını sağlayacak bu araştırmada verileri toplamak üzere nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken araştırmanın dayandığı kavramsal çerçeve ve ilgili literatür taramasından yararlanılmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu nitel araştırmalar konusunda deneyimli üç uzman tarafından incelenmiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda görüşme soruları düzeltilerek oluşturulmuştur. Görüşmelerde veriler açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır.

Görüşme formunun birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular, ikinci bölümünde ise okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini belirlemeye ve sınıf yönetimi açısından karşılaştırılmasına yönelik açık uçlu sorulara yer verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması önce Akdeniz Üniversitesi etik kurulundan 08/09/2022 tarihli ve 288 karar sayılı etik kurul izni alınmış, sonrasında Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 11/10/2022 tarihli ve E-98057890-20-60521115 sayılı olur yazısı ve Kepez İlçe Müftülüğü'nün 16/09/2022 tarihli ve E-84623197-251.99-2888684 sayılı olur yazısına istinaden veriler toplanmaya başlanmıştır. Antalya ili Kepez ilçesinde bulunan ilkokullara bağlı anasınıflarına bizzat gidilerek öğretmenlerden randevu alınmıştır. Randevular farklı günlerde olup, öğretmenlerin uygun oldukları gün ve saatlerde gerçekleştirilmiştir. Öğreticiler ile yapılan görüşmeler ise Kepez İlçe Müftülüğü'nün olur yazısında uygun görmüş olduğu Kur'an kurslarına bizzat gidilerek öğretmenlerden randevu alınmıştır. Randevular farklı günlerde olup, öğretmenlerin uygun olduklarını belirttikleri gün ve saatlerde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve kendileri ile yapılacak olan görüşme içeriğinin araştırma dışında başka bir şekilde kullanılmayacağı belirtilmiştir. Katılımcılar ile yüz yüze bireysel görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sırasında katılımcılardan elde edilen yanıtlar, araştırmacı

tarafından yazılarak kaydedilmiştir. Raporlaştırmada araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri Ö1-Ö10, Kur'an kursu öğretmenleri K1-K10 olarak kodlanmıştır.

3.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmada geçerlik, araştırmacının araştırma yaptığı durumu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince tarafsız gözlemesi, güvenilirlik ise araştırma bulgularının tutarlı ve tekrarlanabilirliği ile ilgilidir (Kirk ve Miller, 1986: Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırmada aşağıdaki yöntemlere başvurularak çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğinin artırılmasına çalışılmıştır.

Araştırmanın iç geçerliğini (inandırıcılığını) artırmak için; görüşme formu hazırlanırken, ilgili literatür incelemesi sonucunda sınıf yönetiminin boyutları ile ilgili kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Kategoriler bir tema altında bir araya getirilip, birbirleriyle ilişkisi gözden geçirilerek bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır. Oluşturulan temalar ve kodlar uzman görüşüne sunulmuş, alanında uzman iki öğretim üyesi tarafından kontrol edilmiştir. Gelen dönütler doğrultusunda tema ve kodlarda gerekli düzenlemeler yapılarak son şekli verilmiştir.

Araştırmanın dış geçerliğini (aktarılabilişliğini) artırmak için araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar detaylı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin analizi ayrıntılı olarak verilmiştir. Katılımcılarla gönüllülük esasına dayalı olarak görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen bulgular, eğitim yönetimi literatürüne katkı sağlayacak şekilde yorumlanarak, tartışılmıştır.

Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için, temalar ve kodlar açıklanırken karşılaştırılmalı olarak sunulmuş ve katılımcıların doğrudan ifadelerine yer verilmiştir. Elde edilen bulguların bazıları yorum yapılmadan doğrudan verilmiştir.

Araştırmanın dış güvenilirliğini (teyit edilebilirliğini) artırmak için araştırmacının tüm veri toplama araçları, ham verileri, analiz aşamasında yaptığı kodlamaları ve rapora temel oluşturan algıları, notları, yazıları ve çıkarımları başka bir uzmanın incelemesine sunulularak teyit edilmiştir.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırmada görüşme soruları okul öncesi öğretmenleri ve Kur'an kursu öğretmenleri ile yüz yüze yapılan görüşmelerle yöneltilmiştir. Görüşmeler sırasında, görüşme formunda yer alan sorulara öğretmenlerin ve öğretmenlerin verdikleri cevaplar hiçbir düzeltme yapılmadan görüşme formuna sırasıyla araştırmacı tarafından yazılarak kaydedilmiştir. Yapılan dökümlerden sonra araştırmanın amaçları doğrultusunda incelenmiştir. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Oluşturulan temalar bulgular kısmında maddeler halinde sunulmuştur. Katılımcıların verdikleri yanıtların sıklığına göre, tematik bir sınıflama ve bu tematik sınıflamaya bağlı olarak frekans sıklığı ve tablolar verilmiştir. Yapılan araştırmanın güvenilirliğinin sağlanması amacıyla bulgular kısmında doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Çalışmanın okul öncesi öğretmenlerinin ve 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin araştırma sorularına ilişkin bulgularına yer verilmiştir. Bu bulgular yedi tema etrafında toplanmıştır. Bunlar: günlük eğitim akışını planlama, sınıfı etkileyen fiziksel değişkenler, sınıf kurallarının belirlenme ve uygulanması, sınıf içi iletişimde kullanılan stratejiler ve yöntemler, istenmeyen davranışların yönetimi ve aile ile iletişim kurma yollarıdır. Elde edilen bulgular araştırma probleminin daha net çözümlenebilmesi adına karşılaştırmalı tablolar ile birlikte sunulmuş, katılımcıların aynı tema ile ilişkili doğrudan alıntılarla doğrudan karşılaştırılması yapılmıştır.

4.1. Günlük Eğitim Akışını Planlama

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin ve Kur'an Kursu öğretmenlerinin günlük eğitim akışını planlamalarında dikkat ettikleri faktörlere yönelik temalar Tablo 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4. 1. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Bir Günlük Eğitim Akışını Planlarken Dikkat Ettikleri Faktörler

Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
Gelişim düzeyleri	7	Haftalık Bülten	9
Kazanım ve göstergeler	6	Planda Esneklik	7
Çocukların ihtiyaçları	5	Günlük plan	6
Hazırbulunuşluk	5	Çocukların Psikolojik Durumları	3
Sınıf materyalleri	4	Güne Başlama	3
Çocukların ilgileri	4	4-6 Yaş Yıllık Ders Planı	3
Zamanı etkili kullanmak	4	Sosyal Medya Kaynağı	3
Aylık plan	3	Hazırbulunuşluk	3

Tablo 4.1. incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin, bir günlük eğitim akışını planlarken dikkat ettikleri faktörler; çocukların gelişim düzeyleri, kazanım ve göstergeler, çocukların ihtiyaçları, hazırbulunuşluk, sınıftaki materyal durumu, çocukların ilgileri, zamanı etkili kullanma ve aylık plan şeklinde olduğu söylenebilir. Öğreticilerin, bir günlük eğitim akışını planlarken dikkat ettikleri faktörler ise; haftalık bülten, planda esneklik, günlük plan,

çocukların psikolojik durumları, güne başlama, 4-6 yaş yıllık ders planı, sosyal medya kaynağı, hazırbulunuşluk şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 4.1’de öğretmenlerin ve öğreticilerin bir günlük eğitim akışını planlarken dikkat ettikleri faktörlerle ilgili soruya vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir.

Aylık planlarımız da bulunan kazanım ve göstergeler doğrultusunda, bölgenin şartlarına göre, sınıfımın materyal açısından yeterli olup olmadığını göz önünde bulundurarak, çocukların ilgi, istek, ihtiyaç ve yaş grubuna göre uygun etkinliklerle eğitim akışını planlıyorum (Ö1).

Öncelikle çocukları güler yüzle karşılamaya dikkat ederim. Müftülüğümüzün hazırladığı 4-6 yaş komisyonunun hazırladığı programda bir haftada neleri yapacağımız, neler işleyeceğimiz şeyler olduğu için onlara bakıyorum. Çocukların sıkılma durumlarına göre, konuların akışına göre süreleri değiştiriyorum (K3).

Aylık plandaki kazanım ve göstergelere, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına, gelişim düzeylerine, sınıfımdaki materyallere, sınıf mevcuduna, kullanacağım yöntem ve tekniklere dikkat ederim (Ö2).

Çocukların durumu önemli. Bazen hazırladığım şeyleri yapamayabiliyorum, kendi akışında oluyor, çocuk ağlayabiliyor, başka sorun olabiliyor, bir tane çocuk bile sınıfın ortamını değiştirebiliyor (K1).

Planımızda bulunan kazanım ve göstergelere, çocukların gelişim düzeylerine dikkat ediyorum (Ö5).

İl Müftülüğünün bize vermiş olduğu haftalık bültenimiz var. O haftalık bültene göre ilerliyoruz. Günlük planımızı da ona göre ayarlıyoruz. Günlük planlarımızda İl Müftülüğünün hazırladığı hazır plan kullanıyorum. Bu plana kendim eklemeler yapıyorum, çocukların genel durumuna göre, çocuklar almaya istekliyse eklemeler yapıyorum. Çocuklar mesela çizgi çalışması sevmiyorlar, çok fazla çizgi çalışması yapmıyorum (K4).

Çocukların yaşları, gelişim özellikleri ve hazırbulunuşluk düzeylerine dikkat ederim (Ö10).

Haftalık bülten yayınlanır, Telegramda, WhatsApp’ta onlara çok dikkat ederim (K5).

Çocukların yaş ve gelişim düzeylerine dikkat ederim. Çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre planda yer alan kazanım, gösterge ve kavramları kullanarak eğitim akışını planlıyorum. Çocukların bireysel farklılıklarını da göz önünde bulundurarak etkinliklerimi zamana göre ayarlamaya çalışıyorum (Ö7).

Çocukların öncelikle hazırbulunuşlukları çok önemli. Bir yıllık planımız, bir günlük planımız var. Günlük plan içerisinde çocuklar o uygulamaya hazırsa eğer, onu uyguluyorum değilse, onları önce hazır hale getiririm mutlaka. Çocukların hazırbulunuşlukları yeterliyse, materyalleri daha önceden hazırlamış oluyorum zaten (K7).

Okul öncesi öğretmenlerinin ve öğreticilerin sınıflarının bir günlük eğitim akışlarını planlamada birbirlerinden farklı cevaplar verdikleri görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin bir günlük eğitim akışlarını planlarken, MEB 2013 okul öncesi eğitim programına uygun olarak, çocukların gelişim özelliklerini, hazırbulunuşluklarını, ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak etkinliklerini hazırladıkları ve programa paralel şekilde planlama yaptıkları söylenebilir. Öğreticilerin ise, 4-6 yaş grubu Kur’an kursları öğretim programı doğrultusunda bir düzenleme yapamadıkları, müftülüğün haftalık olarak hazırladığı planları uyguladıkları ve çocuk merkezli planlama yapma konusunda sınırlı kaldıkları söylenebilir.

4.2. Sınıfı Etkileyen Fiziksel Değişkenler

Bu ana tema çerçevesinde araştırma grubunu oluşturan okul öncesi öğretmenleri ve 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğrencilerinin sınıflarındaki fiziksel düzenlemelerine yönelik görüşleri incelenmiştir.

4.2.1. Isı, Işık, Renk, Gürültü, Sınıf Büyüklüğü ve Sınıf Mevcudu Değişkenleri

Okul öncesi öğretmenlerinin ve Kur'an kursu öğrencilerinin sınıflarını ısı, ışık, renk ve gürültü, sınıf büyüklüğü ve sınıf mevcudu açısından değerlendirmeleri Tablo 4.2'de sunulmuştur.

Tablo 4. 2. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Sınıflarını; Isı, Işık, Renk, Gürültü, Sınıf Büyüklüğü ve Sınıf Mevcudu Açısından Değerlendirmeleri

	Öğretmenler	n	Öğrenciler	n
Isı Açısından	Klima ile iklimlendirme	1	Klima ile iklimlendirme	5
	Yeterli gün ısısı	1	İyi	4
			Yeterli gün ısısı	1
Işık Açısından	Yeterli gün ışığı	9	Yeterli gün ışığı	4
	Yapay aydınlatma	3	İyi	4
			Yapay aydınlatma	1
Renk Açısından	Ferah	3	İyi	4
	Gözü yormayan	3	Ferah	3
	Açık renk	2	İç karartıcı değil	1
	Nötr renk	2	Açık renk	1
	Okul öncesi eğitime uygun	2	Dikkat ve ilgi çekici renkler	1
Gürültü Açısından	İçsel gürültüden etkilenmeme	4	İyi	4
	Dışsal gürültüden etkilenmeme	3	İçsel gürültüden etkilenmeme	3
	Yeterli Ses Yalıtımı	3	Yeterli Ses Yalıtımı	2
			Dışsal gürültü	2
			İçsel gürültü	1
Sınıf Büyüklüğü ve Mevcudu Açısından	Sınıf mevcuduma göre sınıf büyüklüğü yeterli	8	Sınıf mevcuduma göre sınıf büyüklüğü yeterli	8
	Sınıf mevcuduma göre sınıf büyüklüğü yetersiz	2	Sınıf mevcuduma göre sınıf büyüklüğü yetersiz	2

Tablo 4.2. incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin, sınıf ortamlarını klima ile iklimlendirdikleri görülmektedir. Işık değişkeni açısından bakıldığında güneş ışığından ve yapay aydınlatmadan faydalandıkları söylenebilir. Renk değişkeni açısından bakıldığında ferah, gözü yormayan, okul öncesi eğitime uygun, açık ve nötr renkler tercih ettikleri tespit edilmiştir. Gürültü değişkeni açısından bakıldığında ise öğretmenler içsel ve dışsal gürültüden

etkilenmedikleri ve sınıflarında yeterli ses yalıtımının olduğunu belirtmişlerdir. Öğreticilerin, sınıf ortamlarını okul öncesi öğretmenleri gibi klima ile iklimlendirdikleri elde edilmiştir. Işık değişkeni açısından yeterli gün ışığı ve iyi ifadesini kullanarak değerlendirdikleri görülmektedir. Renk açısından yine iyi ifadesini kullanarak ve ferah şeklinde değerlendirme yaptıkları tespit edilmiştir. Gürültü değişkeni açısından bakıldığında daha çok iyi ifadesini kullandıkları, yeterli ses yalıtımının olduğu ve içsel gürültüden etkilenmedikleri ancak bazılarının dışsal ve içsel gürültüden etkilendikleri görülmektedir. Sınıf büyüklüğü ve sınıf mevcudu açısından bakıldığında ise 8 okul öncesi öğretmenin sınıf mevcuduna göre sınıf büyüklüğünün yeterli olduğunu, 2 okul öncesi öğretmenin ise sınıf mevcuduna göre sınıf büyüklüğünün yetersiz olduğunu belirttikleri görülmektedir. Öğreticilerde de aynı şekilde, 8 öğretici sınıf mevcuduna göre sınıf büyüklüğünün yeterli olduğunu, 2 öğretici ise sınıf mevcuduna göre sınıf büyüklüğünün yetersiz olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Tablo 4.2’de öğretmenlerin ve öğrencilerin sınıflarını; ısı, ışık, renk ve gürültü açısından değerlendirmeleri ile ilgili yanıtlardan bazıları sunulmuştur.

Isı Açısından	Sınıfım yaz ve kış mevsimine göre uygun ısı da olur, çünkü sınıfımızda klima var ona göre ayarlayabiliyorum (Ö8).	Sınıfım ısısı iyi, ışık, renk, gürültü açısından her yönden iyi (K6).
	Klima ile ısıtma soğutma yaptığımız için hava durumuna göre ayarlıyorum (Ö9).	Isı olarak klimalarımız var. Isıtmayı, soğutmayı bu şekilde sağlıyoruz (K1).
Işık Açısından	Pencere yüksekliği ve büyüklüğü ışık girişi açısından uygun olduğu için yeterli güneş ışığı almaktadır (Ö1).	Sınıfım çocukların ilgisini, dikkatini çekecek renklerde (K8).
	Sınıfım kuzeyde kaldığı için ışık yönünden zayıf, sürekli sınıf içi aydınlatma kullanmak zorundayım (Ö5).	Her konuda yeterli olduğunu düşünüyorum (K2).
Renk Açısından	Sınıf içinde kullanılan renkler çocuk için uygun, nötr renkler (Ö10).	Sınıfımız aydınlık, cıvıl cıvıl gördüğümüz zaman, rengi iç karartıcı falan değil (K5).
	Renk açısından da açık renkli, ferah, gözü yormuyor (Ö3).	Sınıfımın rengi aydınlık bir renk, ferah (K10).
Gürültü Açısından	Gürültü açısından dışarıdan gürültü gelmiyor. İlkokuldan ayrı bir binada olmamız gürültüden etkilenmememizi sağlıyor (Ö7).	Grubumuz küçük yaş gurubu olduğu için çok fazla gürültülü (K9).
	Gürültü açısından sınıf mevcudumuz az olduğu için gürültülü bir sınıfımız yok (Ö6).	Gürültü açısından ana yolun kenarında olmasından dolayı yol çalışmaları yapıldığı zamanlarda, iş makinelerinden rahatsız oluyoruz. (K4).

Sınıf Büyüklüğü ve Sınıf Mevcudu Açısından

Sınıf mevcuduna göre sınıfımın büyüklüğü bence yetersiz. Öğrenme merkezlerini aktif kullanmam açısından zorluk yaşıyorum (Ö1).

Sınıfım 49 metrekare ve sınıf mevcudum 20 kişi. Sınıf mevcuduma göre büyüklüğün yeterli olduğunu düşünüyorum (Ö2).

Sınıf mevcudumuz 11 öğrenciden oluşmaktadır. 11 öğrencinin rahatlıkla etkinlikleri yapabilecek sınıf ortamı ve büyüklüğü mevcuttur (Ö4).

12 kişi için sınıfımızın büyüklüğü ideal ama bazen sınıfta oyun oynayacağımız zaman biraz daha geniş bir alan olsa belki daha iyi olur. Çünkü daire olduğumuzda, çember olduğumuzda sınıf dar gelebiliyor (K3).

Sınıf öğrenci sayıma göre küçük. (K4).

Sınıfımızda 12 alt sınır var. Üst sınır yok. Sınırlarımızı sınıfın fiziki durumuna göre biz kendimiz oluşturuyoruz. Sınıfım 15 kişilik o yüzden büyüklüğü sınıf mevcuduna göre yeterli (K8).

Öğreticilerin çoğunluğunun sınıf yönetimini etkileyen ısı, ışık, renk ve gürültü gibi fiziksel değişkenler için geçişirici ifade kullandıkları (iyi), okul öncesi öğretmenlerinin ise fiziksel değişkenler için daha spesifik yanıtlar verdiği gözlemlenmiştir. Fiziksel değişkenler kapsamında araştırmaya katılan bir öğretmenin sınıfından görünüm (Ek-1) ve bir öğreticinin sınıfından görünüme (Ek-2) yer verilmiştir. Her iki görselde de sınıfın fiziksel düzenine ait görüntüler bulunmaktadır. Ek-1'e göre öğretmenin sınıfında yeterli büyüklükte ve genişlikte iki pencere bulunmaktadır. Pencerelerden yeterli güneş ışığı alınırken, öğreticinin sınıfında (Ek-2) küçük bir pencerenin olduğu, dolayısıyla kapalı bir mekâna dönüştüğü ve güneş ışığı alma kapasitesi açısından zayıf bir görüntü verdiği resimde de görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ve öğreticilerin tamamına yakını sınıf büyüklüğünün sınıf mevcutlarına göre yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle öğretmenler ve öğreticiler için sınıf büyüklüğü ve sınıf mevcudu değişkeni açısından, sınıf yönetimlerini etkileyen bir durumun bulunmadığı söylenebilir.

4.2.2. Öğrenme Merkezlerinin Konumu ve Düzenlenmesi

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin ve 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğreticilerinin sınıflarını öğrenme merkezlerinin konumu ve düzenlenmesi açısından değerlendirmeleri Tablo 4.3'te sunulmuştur.

Tablo 4. 3. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıflarını Öğrenme Merkezleri Açısından Değerlendirmeleri

Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
Geçici öğrenme merkezi oluşturma	6	Öğrenme merkezi yok	9
Sesli ve sessiz merkezin yan yana olmaması	5	Geçici öğrenme merkezi oluşturma	2
Ulaşılabilir olması	3	Sınıfta sadece kitap merkezi var	1
Günlük plana uygun	2	Günlük plana uygun	1

Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
Panolar oluşturma	2		
Öğrenme merkezlerine uygun materyaller olması	1		
Gerçek materyal kullanma	1		
Merkezlere görsel etiketleme yapma	1		

Tablo 4.3. incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin, sınıf ortamlarını öğrenme merkezlerinin konumu ve düzenlenmesi açısından değerlendirmelerine bakıldığında geçici öğrenme merkezi oluşturma, sesli ve sessiz merkezlerin yan yana olmamasına daha çok önem verdikleri görülmektedir. Ayrıca öğrenme merkezlerinin ulaşılabilir olmasına, günlük plana uygun olmasına, uygun materyaller olmasına, gerçek materyaller kullanmaya dikkat ettikleri ve merkezlere görsel etiketlemeler yaptıkları, merkezlerle ilgili panolar oluşturmaktadırlar. Öğreticilerin sınıf ortamlarını etkileyen fiziksel değişkenleri değerlendirmeleri konusunda, öğrenme merkezlerinin konumu ve düzenlenmesi açısından bakıldığında 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarındaki sınıflarda öğrenme merkezlerinin olmadığı tespit edilmiştir. Sadece bir sınıfta kitap merkezinin olduğu, öğretmenlerden 2'sinin geçici öğrenme merkezi oluşturduğu ve birinin günlük plana uygun olmasına dikkat ettiği elde edilmiştir.

Tablo 4.3'te öğretmenlerin ve öğretmenlerin sınıflarını; öğrenme merkezleri açısından değerlendirmeleri ile ilgili vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir.

Öğrenme merkezlerinin çocukların yetişebileceği seviyelerde olmasını sağlarım (Ö3).	Sınıflarımızda öğrenme merkezlerimiz yok (K6).
Dolapların üzerine oyuncakların küçük resimlerini düzenlemenin kolay olması açısından yapıştırdım (Ö4).	O günkü plana göre kendimiz sınıfta geçici bir merkez oluşturuyoruz (K4).
Planımdaki etkinliğe göre ayrıca kendim geçici bir merkez düzenliyorum. Çocukların o günkü etkinliğe dikkatlerini çekmek ve aktif bir şekilde katılmalarını sağlamak için (Ö6).	Sürekli sabit kalan bir öğrenme merkezimiz olmuyor. Konulara göre, bir etkinliğimiz varsa ona göre oluşturabiliyoruz. Geçici öğrenme merkezi oluşturabiliyoruz (K9).
Duvarlara, panolara düzenlediğim grafiklerle, resimlerle merkezleri oluşturuyorum (Ö9).	Sınıfta sadece kitap merkezimiz var (K5).
Sınıfımızda öğrenme merkezleri bulunmaktadır. Sesli ve sessiz merkezlerin yan yana olmamasına dikkat ederim. Merkezlerde uygun materyaller vardır (Ö2).	Sınıfımızda öğrenme merkezleri yok. Sınıfımız ince ve uzun bir sınıf olduğu için sınıfımızı bölmek çok da mümkün değil. Masal okuyacaksak oyun odasına geçiyoruz. Orada minderleri yere koyuyoruz o şekilde düzenliyoruz (K3).
Öğrenme merkezlerindeki materyallerin gerçek materyaller olmasına dikkat ederim (Ö1).	Bizim sınıflarımızda öğrenme merkezi yok. Ayrı oyun odamız var. Sınıfım sadece masaların ve sandalyelerin sığacağı kadar. O şekilde merkez olarak bir ayarlamamız yok (K8).

Elde edilen bulgular doğrultusunda, öğretmenler sınıflarının fiziksel durumlarına göre öğrenme merkezlerini okul öncesi eğitim programına uygun olarak konumlandırıdıkları, çeşitlendirdikleri, günlük eğitim akışlarında ihtiyaç duymaları halinde geçici öğrenme merkezleri hazırladıkları ve düzenledikleri görülmüştür. 4-6 yaş Kur'an kurslarındaki sınıflarda ise öğrenme merkezlerinin olmadığı, sadece 2 öğretici sınıflarında planladıkları etkinliklere uygun geçici öğrenme merkezleri oluşturduklarını belirtmişlerdir. Ek 2'ye göre öğreticinin sınıfından görünümde, sınıfın fiziksel düzeninin öğrenme merkezlerine uygun oluşturulmadığı ve sınıflarında öğrenme merkezinin bulunmadığı durumunu desteklemektedir.

4.2.3. Çocukların Oturma Düzeni

Okul öncesi öğretmenlerinin ve 4-6 yaş grubu Kur'an Kursu öğreticilerinin sınıflarını oturma düzeni açısından değerlendirmeleri Tablo 4.4'te sunulmuştur.

Tablo 4. 4. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıflarını Oturma Düzeni Açısından Değerlendirmeleri

Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
U şeklinde oturma düzeni	8	U şeklinde oturma düzeni	6
Etkinliğe göre oturma düzeninde değişiklik yapma	6	Etkinliğe göre oturma düzeninde değişiklik yapma	3
Çocukların istedikleri yere oturması	4	Masanın etrafında birbirlerini görecektir şekilde	3
Küme şeklinde oturma düzeni	3	Çocukların istedikleri yere oturması	3
Yarım ay şeklinde oturma düzeni	1	Küme şeklinde oturma düzeni	2
1 kız 1 erkek dengelemesi	1	Daire şeklinde oturma düzeni	1
Büyük grup şeklinde	1	Boy sırasına göre	1
		1 kız 1 erkek dengelemesi	1

Tablo 4.4'te okul öncesi öğretmenlerinin, sınıflarına oturma düzeni açısından bakıldığında 8'i U şeklinde oturma düzeni ve biri yarım ay şeklinde oturma düzeni kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu sınıf içinde yaptıkları etkinliklere göre oturma düzenlerinde değişiklik yaptıklarını; küme şeklinde ya da büyük grup şeklinde düzenlediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerden 4'ü öğrencilerinin serbest şekilde istedikleri yere oturabileceklerini, 1 öğretmenin de 1 kız 1 erkek olacak şekilde dengeleme yaparak öğrencileri kendi istediği yerlere oturttüğünü belirtmiştir. Öğreticilerin, sınıflarına oturma düzeni açısından bakıldığında 6'sı U şeklinde oturma düzeni, biri daire şeklinde oturma düzeni kullanmaktadır. Araştırmaya katılan öğreticilerin 3'ü sınıf içinde yaptıkları etkinliklere göre oturma düzenlerinde değişiklik yaptıklarını; 3'ü masanın etrafında

birbirlerini görebilecekleri şekilde yerleştirdiklerini, 2'si küme şeklinde düzenlediklerini belirtmektedir. Öğreticilerden 3'ü öğrencilerinin serbest şekilde istedikleri yere oturabileceklerini, 1'inin 1 kız 1 erkek olacak şekilde dengeleme yaparak, 1'inin de boy sırasına göre öğrencileri kendi istediği yerlere oturtmaktadır.

Tablo 4.4'te öğretmenlerin ve öğreticilerin sınıflarını; oturma düzeni açısından değerlendirmeleri ile ilgili vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir.

Düzen olarak bazen U düzeni kullanıyorum, bazen büyük grup etkinliklerinde masaları birleştiriyorum, bazen küme halinde düzenliyorum. Yaptığım etkinliğe göre oturma düzeninde değişiklikler yapıyorum (Ö9).

Bir kız, bir erkek oturtmaya çalışıyorum daha çok, o zaman biraz daha iyi oluyor diye düşünüyorum (K6).

Masaları öğrenme merkezlerinin aralarında 4 farklı yere yerleştiriyorum çocuklar etkinliklerde istedikleri masalara oturabiliyorlar (Ö8).

Kursun genel düzeni U şeklinde o yüzden benim sınıfımda U şeklinde (K2).

1 kız, 1 erkek hareketli, hareketsiz olarak sınıfta karmaşa olmaması açısından dengelemeye çalışıyorum. Herkesin yeri bellidir. Göz temasına çok önem verdiğim için U düzeninde oturuyorum çocukları (Ö5).

Sınıfımda U düzeni kullanıyorum. Grup çalışması yapacağım zaman sadece masaları birleştirip küme ayarlaması yapıyorum (K7).

Çocukların hem birbirlerini görebilmeleri hem de benim onları daha iyi görebilmem ve kontrol edebilmem açısından U düzenini kullanıyorum. Etkinliğe göre oturma düzeninde değişiklikler yapıyorum (Ö3).

Çocukları U şeklinde oturtuyorum. Yaptığımız etkinliklere göre değiştiriyoruz mesela oyun odasında hikâye okurken çember şeklinde oturtuyoruz. (K4).

Her çocuk istediği yere oturuyor, bazı etkinliklerde oturma düzenini değiştiriyorum. Mesela kitap okuma etkinliğinde çocukların hikâyeyi daha iyi görebilmeleri için yarım ay şeklinde minderlere oturtuyorum. Diğer masa etkinliklerinde istedikleri yere oturabiliyorlar (Ö7).

Sınıfta boy sırasına göre oturtuyorum. Hasta olan varsa klamanın yanına, pencerenin yanına oturtmuyorum. Çocuklar birbirini görececek şekilde masanın etrafında oturuyorlar (K5).

Küçük gruplar halinde küme olarak masalarda istedikleri yerlere oturacakları şekilde düzenliyorum. Kitap okuma etkinliğinde U şeklinde ya da yarım daire şeklinde oturuyorum. Masa başı etkinliklerde de küme masaları kullanıyorum. Etkinliğin uygulama şekli ve çeşidine göre oturma düzeninde değişiklikler yapıyorum (Ö1).

Çocuklar sabah sınıfa geldiklerinde nereye oturmak istiyorlarsa oraya oturuyorlar. Sabit bir oturma düzenimiz yok. Masaları dikdörtgen şeklinde kullanıyorum. Çocuklar masaların etrafında birbirlerini görececek şekilde oturuyorlar (K10).

Elde edilen bulgular doğrultusunda, sınıf yönetimi sürecine etki eden etmenlerden biri olan oturma düzeni hakkında öğretmenlerin ve öğreticilerin yaptıkları etkinliklere bağlı olarak bireysel, küçük grup ve büyük grup olarak değişiklikler yapmaları, kitap okuma etkinliklerinde çember veya yarım daire şeklinde oturma düzenini kullanmaları öğrenci merkezli oturma düzenini benimsedikleri anlaşılmaktadır. Öğreticilerden bazılarının ise oturma düzeni

konusunda bilgisinin sınırlı olması nedeniyle masaların konumu nasılsa aynı şekilde kullanmaya devam ettikleri tespit edilmiştir.

4.3. Sınıf Kurallarının Belirlenmesi

Okul öncesi öğretmenlerinin ve 4-6 yaş grubu Kur'an Kursu öğreticilerinin sınıf kurallarını oluştururken izledikleri yollar Tablo 4.5'de sunulmuştur.

Tablo 4. 5. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıf Kurallarını Belirlerken İzledikleri Yollar

Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
Çocuklarla birlikte	10	Uyum haftasında	10
Uyum haftasında	8	Çocuklarla birlikte	7
Mantıklı ve uygulanabilir olması	4	Somut örnekler kullanma	7
Somut örnekler kullanma	4	Kuralları hatırlatma	4
Sınıf kurallarını hatırlatma	3	Kurallara uyma ya da uymama sonucunda neler olacağının anlatılması	3
Sınıf kurallarını anlatma	3	Az sayıda kural oluşturulmalı	2
Kurallara uyma ya da uymama sonucunda neler olacağının anlatılması	1	Kuralları anlatma	1
Kuralların ifade ediliş tarzının olumlu olması	1	Kuralların ifade ediliş tarzının olumlu olması	1
Kuralların dikte edilmemesi	1		
Az sayıda kuralın oluşturulması	1		

Tablo 4.5. incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin, sınıf kurallarını oluştururken izledikleri yolun; çocuklarında fikirlerini alarak, uyum haftasında, mantıklı ve uygulanabilir olması, somut örnekler kullanma, sınıf kurallarını hatırlatma, sınıf kurallarını anlatma, kurallara uyma ya da uymama sonucunda neler olacağının anlatılması, kuralların ifade ediliş tarzının olumlu olması, kuralların dikte edilmemesi, az sayıda kuralın oluşturulması şeklinde olduğu elde edilmiştir. Öğreticilerin, sınıf kurallarını oluştururken izledikleri yolun ise; uyum haftasında, çocuklarla birlikte, somut örnekler kullanma, sınıf kurallarını hatırlatma, kurallara uyma ya da uymama sonucunda neler olacağının anlatılması, az sayıda kural oluşturulmalı, kuralların açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmesi, kuralların ifade ediliş tarzının olumlu olması şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 4.5’da öğretmenlerin ve öğrencilerin sınıf kurallarını belirlerken izledikleri yollar ile ilgili vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir.

Eğitim öğretim yılının başında çocuklarla birlikte sınıf kurallarını oluşturmaktayım. Kuralların uygulanabilir olmasına, çocukların hazır bulunmuş durumlarına dikkat ederek oluşturmaya çalışıyorum (Ö4).

Ben çok olumsuz konuşmayı sevmem masanın üstüne çıkmayalım falan demem. Masanın üstünde ne yapmamız gerekiyor? Yazı yazmamız gerekiyor, resim yapmamız gerekiyor, masa altında ne yapılır? Masa altında bir şey yapılmaz, masa altına girilmez. (K1).

Görsellerden faydalaniyorum. Kural budur diye çocuklara empoze etmiyorum (Ö9).

Her gün tekrar ederek, görselleri de sınıfa asarak, yapma diyerek değil de ne yapıyorduk çocuklar? Biz sessiz oluyorduk değil mi? Ses çıkarmıyorduk değil mi? ya da arkadaşımıza vuruyorduk değil mi? Zarar vermek iyi bir şey değildi değil mi? diyerek, hatırlatıyorum (K3).

Bazen kuralları defalarca tekrar ettiğim zaten olur. Sınıf içinde 3 tane kuralım var (Ö10).

Uyum haftasında oluşturuyoruz. İlk başta hazır bir panom var. Kendi hazırladığım onu getiririm (K2).

Kuralların ihtiyaç olduğu algısını çocuklara hissettirmeye çalışıyorum. Neden kuralları koyuyoruz? Neden kurallara uymalıyız? Şeklinde anlatıyorum. Genelde olumlu ifadeler kullanıyorum mesela sınıfta koşmamalısın yerine yavaş yürümelisin şeklinde ve tabii ki onların fikirlerini de alarak kuralları oluşturuyoruz (Ö6).

Her gün hemen hemen bir kural koyarak başlıyoruz. Örneğin sınıftan dışarıya izinsiz çıkmak yok. Tuvalete giderken veya su içmeye giderken izin almadan gitmek yok diye bir kural veriyoruz. (K9).

Uyum haftasında öğrencilerle birlikte sınıf kurallarını oluşturuyoruz. Sonradan gelen öğrencilere sınıf kurallarını akran öğretimi yöntemi ile arkadaşları anlatıyor (Ö8).

Kurallara uymadığımız zaman nasıl sorunlarla karşılaşacağımızı, uyuduğumuz zaman ne gibi artıların olacağını açık bir şekilde anlatıyorum (K7).

Bazen deneme yanılma yoluyla, yaşayarak, “Bunu yaparsanız, bu olur. O yüzden beraber bir kural koyalım mı?” diye çocuklarla konuşup, kuralları koyuyoruz (Ö5).

Çocuklarla konuşuyorum hani onlar fikirlerini alıyorum. Ben ana kuralları söylüyorum dışarı habersiz çıkılmayacak. Çünkü ne olur kaybolursa bulamayız birbirimizi şeklinde. (K10).

Elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenlerin sınıf kurallarını oluştururken uyum haftası sürecinde, öğrencilerin kurala olan ihtiyacı hissettirilerek öğrenciler ile birlikte oluşturdukları tespit edilmiştir. Öğretmenler kurallar belirlenirken olumsuz ifadelerle yer vermeden yapılması gereken davranışa odaklanarak kısa öz cümleler ile belirlemekte ve mutlaka sınıf kurallarını içeren görselleri öğrencilerin görebileceği bir alana asmaktadır. Öğreticiler ise sınıf kurallarını uyum haftasında, öğrenciler ile birlikte belirlediklerini söylediler de uygulamada bu durumun gerçekleşmediği tespit edilmiştir. Örneğin kural belirlemede olumsuz cümle olmaması gerekirken bu ayrıntıya dikkat etmedikleri gözlemlenmiştir. Buradan öğrencilerin sınıf kuralları belirleme konusunda okul öncesi öğretmenleri gibi konuya hâkim olmadıkları dolayısıyla kural belirleme konusuna gereken özeni gösteremedikleri söylenebilir.

4.4. Sınıf Kurallarının Uygulanması

Okul öncesi öğretmenlerinin ve 4-6 yaş grubu Kur'an Kursu öğretmenlerinin sınıf kurallarını oluştururken izledikleri yollar Tablo 4.6'da sunulmuştur.

Tablo 4. 6. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıf Kurallarını Uygulamalarken İzledikleri Yollar

Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
Sınıf kurallarını hatırlatma	7	Sınıf kurallarını hatırlatma	7
Öğretme amaçlı teknikleri uygulama	5	Yaptırım uygulama	5
Tutarlı olma	4	Öğretme amaçlı teknikleri uygulama	2
Rol model olma	4	Tutarlı olma	2
Ödüllendirme	3	Rol model olma	1
Yaptırım uygulama	2	Kuralı tekrar öğretme	1
Sınıf kuralları hakkında velileri bilgilendirme	1		

Tablo 4.6. incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin, sınıf kurallarını uygularken izledikleri yolun; sınıf kurallarını hatırlatma, öğretme amaçlı teknikleri uygulama, rol model olma, tutarlı olma, ödüllendirme, yaptırım uygulama ve sınıf kuralları hakkında velileri bilgilendirme şeklinde olduğu söylenebilir. Öğreticilerin, sınıf kurallarını uygularken izledikleri yolun ise; sınıf kurallarını hatırlatma, yaptırım uygulama, öğretme amaçlı teknikleri uygulama, tutarlı olma, rol model olma ve kuralı tekrar öğretme şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Tablo 4.6'de öğretmenlerin ve öğreticilerin sınıf kurallarını uygularken izledikleri yollar ile ilgili vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir.

Çocuklara görseller yardımıyla, eğitici videolar, hikâyeler, dramalar yoluyla hatırlatmalar yapıyorum. Sınıf kurallarını beraber koyduğumuz için ben de onlarla birlikte kurallara uyuyorum, onlara örnek olmaya çalışıyorum. Onlara karşı tutarlı davranmaya özen gösteriyorum (Ö3).

Kurallara uygun davranışlar sergilediklerinde ödüllendiririm (Ö8).

Yaptıkları bir hata esnasında sınıf kurallarını tekrar hatırlatıyorum. Devamlı kuralları bozanları yanıma çağırıp konuşuyorum, yaptığını düşünmesi için mola sandalyesine gönderiyorum (Ö6).

Bununla ilgili önce bir sorun oluştururum ve soruna nasıl bir çözüm yolu bulabiliriz diye çocuklarla beyin fırtınası yaparım (Ö10).

Sınıf kurallarını kim uymuyorsa tahtaya ismini yazacağım dediğim zaman oturuyorlar (K1).

Sınıfta görsellerle, resimlerle göstererek ve sözlü olarak uyararak böyle bir kuralımız vardı. Hatırladınız mı? Diye sorarak uygulamaya çalışıyorum (K8).

Tabii ki arada unuttukları oluyor onu da nazik bir dille hatırlatmaya çalışıyorum. Tutarlı olmak önemli bence Hani aynı şeyi farklı farklı değil de aynı şeyleri tekrar tekrar ve tutarlı bir şekilde tekrar ettiğim zaman bir süre sonra oturuyor (K3).

Sınıfta mesela konuşurken 3 x alan biliyor sorumluluğunu oyun odasına o gün girmeyeceğini o da bir kuralımız olarak yani ceza şeklinde değil de kural olarak (K2).

Kurallarla ilgili hikayeler okurum, drama ve oyun ile kuralları benimsemelerini sağlamaya çalışırım ve kuklalardan yararlanırım. Sene başında verilerle yaptığım toplantıda velilere sınıf kuralları ile ilgili bilgi vererek evde de uygulamalarını isterim (Ö1).

2 haftalık uyum haftasında mesela sırayı bozan en arkaya geçecek onu biliyorlar, sırayı bozanı en arkaya kendileri atıyorlar zaten çocuklar. Ben konuştuğum zaman konuşanlara söz hakkı vermiyorum sadece parmak kaldıranlara söz hakkı veriyorum (K6).

Kurallara uymayı unutanları gören olduğunda diğer öğrenciler uyarılarda bulunarak ya da öğretmene söyleyerek kendi içlerinde herkesin kurallara uyması konusunda dikkat ediyorlar. Ben de kuralları uygularken tutarlı olmaya dikkat ederim (Ö4).

Kendim görsel yapıyorum. Birde çocuğa ne kadar söylesende anlamıyor. Sınıftan direkt çıkıp gidiyorum sonra izin alarak çıkıyorum onlara göstererek yapıyorum. Arkadaşlarından bir şeyler alırken zorla ya da bağırarak alıyorlar. Bazen onu bende yapıyorum gülmeye başlıyorlar. Onlara soruyorum komik mi? komikse niye yapıyoruz? Kötüyse niye yapıyoruz? Diye ve anlıyorlar (K10).

Öğretmenlerin sınıf kurallarını uygulamada öncelikle sınıf kurallarını hatırlatırken, farklı öğretme amaçlı yöntem ve teknikleri kullanarak çocukların kuralları içselleştirmesine rehberlik etmeye çalıştıkları ve kuralları uygulama konusunda tutarlı davrandıkları söylenebilir. Öğreticilerin ise sınıf kurallarını uygulama konusunda en çok kuralları sözel olarak hatırlatma yaptıkları fakat kullandıkları yöntemlerin disiplin kurallarına uygun olmadığı; öğrenciyi cezalandırmaya yönelik tutum sergiledikleri elde edilmiştir.

4.5. Sınıf İçi İletişimde Kullanılan Strateji ve Yöntemler

Okul öncesi öğretmenlerinin ve 4-6 yaş grubu Kur'an Kursu öğrencilerinin sınıf içi iletişim kapsamında hem çocuklarla olan iletişimlerini hem de çocukların birbirleriyle olan iletişimlerini güçlendirmek için kullandıkları stratejiler ve yöntemler Tablo 4.7' de sunulmuştur.

Tablo 4. 7. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Sınıf İçi İletişimlerini Güçlendirmek İçin Kullandıkları Yöntemler

	Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
Öğretmen-Çocuk	Öğrencileri dinleme	9	Çocuklarla yakın ilişkiler kurma	7
	Çocuklarla yakın ilişkiler kurma	8	Sınıf kurallarını hatırlatma	5
	“Ben Dili”ni kullanma	4	Göz teması kurma	3
	Olumlu ifadeler kullanma	3	Öğrencileri dinleme	1
	Göz teması kurma	3		
Çocuk-Çocuk	Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
	Sosyalleşme becerilerini geliştirmek	8	Sosyalleşme becerilerini geliştirmek	3
	Ortak etkinlikler yapmak	5	Benlik duygusunu geliştirmek	3
	Benlik duygusunu geliştirmek	5	Ortak etkinlikler yapmak	1
	Çocukları gözlemlemek	2	Çocukları gözlemlemek	1

Tablo 4.7. incelendiğinde, öğretmenlerin, sınıf içi iletişim kapsamında çocukların birbirleriyle olan iletişimleri hakkındaki görüşlerine bakıldığında; sosyalleşme becerilerini geliştirmek, ortak etkinlikler yapmak, benlik duygusunu geliştirmek ve çocukları gözlemlemek şeklinde olduğu, öğreticilerin çocukların birbirleriyle olan iletişimleri hakkındaki görüşlerine bakıldığında; sosyalleşme becerilerini geliştirmek, ortak etkinlikler yapılması, benlik duygusunu geliştirme ve çocukları gözlemlemek şeklinde olduğu görülmektedir. Çocukların birbirleriyle olan iletişimlerini güçlendirmek adına öğretmenlerin; öğrencileri dinleme, çocuklarla yakın ilişkiler kurma, ben dilini kullanma, olumlu ifadeler kullanma ve göz teması kurma şeklinde yöntemler kullanırken, öğreticilerin ise; çocuklarla yakın ilişkiler kurma, sınıf kurallarını hatırlatma, göz teması kurma ve öğrencileri dinleme yöntemlerini kullandıkları söylenebilir.

Tablo 4.7’de öğretmenlerin ve öğreticilerin sınıf içi iletişimleri ile ilgili vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir.

Öğretmen-Çocuk Arasındaki İletişim

Çocukların sordukları sorulara onlarla göz teması kurarak, dinlemeye çalışırım. Onlara sarılırım, sevdiğimi belli ederim, değerli olduğunu hissettirim (Ö2).

Çocuklarla birbirimize sarılıyoruz onlara güzel şeyler söylüyorum onların iyi yönlerini söylüyorum (K1).

Ben de onlarla konuşurken onları dikkatli dinlerim, etkinliklerde herkese söz hakkı veririm, onlarla ben dili ile konuşurum (Ö3).

Bende iletişim kurarken mümkün mertebe göz seviyelerine iniyorum (K7).

Çocukların konuşmalarını sonuna kadar dinliyorum, onlarla birlikte oyunlar oynuyorum, etkinlikleri onlarla birlikte yapıyorum, onların kurduğu oyunlara dahil olmaya çalışıyorum, onlara isimleriyle hitap ediyorum. Okuldan giderlerken hepsiyle tek tek selamlaşıyorum, sevdiğimi söylüyorum ve sarılıyorum bu şekilde güçlendirmeye çalışıyorum (Ö7).

Çocuğa bir kuralı verirken işte bak bunu yapacaksın dediğin zaman çocuk onu anlamaz onu ancak uygulamalı, örneklerle oyun yoluyla anlattırsan o çocuğun hafızasında kalıyor. O şekilde algılıyor, o şekilde uyguluyor (K9).

Benim öğrencilerle iletişimimde söyledikleri her şeyi dinlemeye çalışırım ve onları dinlediğimi onların cümlelerini onlara geri söyleyerek anladığımı belli ederim. Onlarla konuşurken ben dili kullanıyorum, suçlayıcı ifadeler kullanmamaya çalışırım (Ö4).

İletişimde onları dinleyerek, onların göz seviyesine inerek hallediyoruz (K3).

Birbirleriyle iletişimlerinde çocuklara çok fazla müdahale etmiyorum, daha çok onları gözlemleyip, onların davranışlarına yön veriyorum (Ö5).

Grup oyunları oynatıyorum, dramalarda mesela iletişimi zayıf olan çocukları aynı oyunda oynatmaya çalışıyorum (K4).

Çocukların birbirleriyle olan iletişimlerini güçlendirmek için aynı çocukların birlikte olması yerine farklı çocukların birlikte etkinliklere katılmalarını sağlıyorum. Küçük grup etkinlikleriyle hem iletişimlerini hem de daha çok sosyalleşmelerini sağlıyorum. Ayrıca kendilerinin çözebilecekleri sorunlar da bana gelmemelerini, kendi başlarına halletmelerini istiyorum (Ö8).

Kendilerinin kaynaşmalarını sağlıyorum. Bir sorun olduğunda da önce bana gelmeyin derim. Anne babamızla değil, çok büyük bir sorun değilse, öğretmenimizle de değil, kendiniz çözeceksiniz, çözemediğiniz durumda bana geleceksiniz. Şikâyet istemiyorum diyorum (K2).

Çocukların birbirleriyle olan iletişimlerini güçlendirmek için de birbiriyle konuşmaları adına birbirlerine zarar verdiklerinde özür dilemesi gerektiğini, ismi ile hitap etmesi gerektiğini söylerim (Ö9).

Sonrasında birbirlerine alışma noktasında ilk başta serbest bırakıyorum birbirlerine bir şey anlatıyorlar iletişime geçiyorlar onları gözlemliyorum (K3).

Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin sınıf içi iletişim kapsamında çocuklarla iletişim kurarken çocukların konuşmalarını önemsediklerini ve verdikleri değeri hissettirmek için onların göz hizasına eğilip; göz teması kurarak dinlediklerini, onlarla konuşurken ben dilini kullandıklarını ve konuşmalarında olumlu ifadeler yer verdikleri söylenebilir. Okul öncesi öğretmenleri çocuklarla okula gelirken ve giderken selamlaşmaları çocukların kendilerini sınıfa ait hissetmelerini destekleyeceğini düşünmektedir. Yine okul öncesi öğretmenleri çocukların kendi aralarındaki iletişimlerini öncelikli olarak gözlemlediklerini, hemen müdahalede bulunmadıklarını, çocukların kendi aralarında yaşadıkları problemlere kendilerinin çözüm bulmasını desteklediklerini belirtmektedirler. Öğreticiler de okul öncesi öğretmenleri gibi sınıf içi iletişim konusunda benzer ifadeler kullansalar da verdikleri uygulama örneklerinde pedagojik formasyona uygun bir iletişim dilini sınırlı kullandıkları görülmüştür.

4.6. İstenmeyen Davranışların Yönetimi

Okul öncesi öğretmenlerinin ve 4-6 yaş grubu Kur'an Kursu öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları istenmeyen davranışların çözümünde uyguladıkları stratejiler Tablo 4.8'da sunulmuştur.

Tablo 4. 8. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin İstenmeyen Davranışların Yönetiminde Kullandıkları Stratejiler

Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
Bireysel konuşma	9	Bireysel konuşma	7
Ailenin problem çözme sürecine dâhil olması	8	Ailenin problem çözme sürecine dâhil olması	4
Sınıf kurallarını hatırlatma	5	Ceza verme	3
Çocuğu okul rehberlik servisine yönlendirme	5	Neden yapıp/yapmaması ile ilgili açık ve anlaşılır şekilde anlatma	3
Ödül – ceza yöntemi	4	Problemin kaynağını saptamak	3
İstenmeyen davranışı görmezden gelme	2	Empati kurmasını sağlamak	2
Davranışın sonucunu anlamasını sağlamak	2	Çocukların güvenliği için tehlike yaratıyor ise hemen müdahale etme	1
Problemin kaynağını saptamak	1	Çocuğu okul rehberlik servisine yönlendirme	1
Neden yapıp/yapmaması ile ilgili açık ve anlaşılır şekilde anlatmak	1		
Çocukların olumlu yönlerini görüp teşvik etmek	1		
Empati kurmasını sağlamak	1		
Arzu edilen davranışı pekiştirme	1		
Problem çözme yeteneğini geliştirmek	1		

Tablo 4.8. incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin, istenmeyen davranışların çözümünde uyguladıkları stratejiler; bireysel konuşma, ailenin problem çözme sürecine dâhil olması, sınıf kurallarını hatırlatma, çocuğu okul rehberlik servisine yönlendirme, ödül – ceza yöntemi, istenmeyen davranışı görmezden gelme, davranışın sonucunu anlamasını sağlamak, problemin kaynağını saptamak, neden yapıp/yapmaması ile ilgili açık ve anlaşılır şekilde anlatmak, empati kurmasını sağlamak, arzu edilen davranışı pekiştirme ve problem çözme yeteneğini geliştirmek şeklinde olduğu elde edilmiştir. Öğreticilerin, sınıflarındaki istenmeyen davranışların çözümünde uyguladıkları stratejiler ise; bireysel konuşma, ailenin problem çözme sürecine dâhil olması, ceza verme, neden yapıp/yapmaması ile ilgili açık ve anlaşılır şekilde anlatma, problemin kaynağını saptamak, empati kurmasını sağlamak, çocukların güvenliği için tehlike yaratıyor ise hemen müdahale etmeli ve çocuğu okul rehberlik servisine yönlendirme şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 4.8’da öğretmenlerin ve öğrencilerin sınıflarındaki istenmeyen davranışların yönetimi ile ilgili vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir.

İstenmeyen davranış olduğunda önce neden kaynaklandığını öğrenmeye çalışırım, davranışı görmezden gelerek sönmesini beklerim. Davranış tekrar tekrar devam ediyorsa, çocuk ile konuşup, sınıf kurallarını hatırlatırım. Çözemediğim durumlarda aile ile iletişime geçerek ortak bir çözüm yolu bulmaya çalışırım. Bu şekilde de çözemezsem ödül ceza yöntemi uygulamam. En son rehberlik servisinden yardım isterim, rehberlik servisine yönlendiririm (Ö1).

İstenmeyen davranış olduğu zaman genel olarak önce anlatıyorum. Şöyle bir davranış yaptığımızda sonucu şu olur ve sonucunda bu bu bu yaşanır şeklinde genel olarak anlatıyorum. Davranış tekrar haline gelmişse o zaman çocukla bireysel olarak konuşup, veli ile mutlaka iletişime geçiyorum. Haftada bir gün rehberlik hocamız geliyor PDR uzmanımız var eğer zararlı bir davranışsa onunla paylaşıyorum. Hem aileyi hem çocuğu ona yönlendirip o şekilde çözüyorum (K7).

İstenmeyen davranış başka bir öğrenciyi etkilediyse, etkilenen öğrencinin bu durumu arkadaşı ile konuşmasını söylüyorum. İstenmeyen davranış devam ediyorsa çocuğa sınıf kurallarını hatırlatıyorum. Buna rağmen devam ediyorsa oturup düşünmesini ve sonra bunu benimle konuşmasını istiyorum (Ö8).

Diyelim çocuğun biri kötü bir kelime söyledi küfür gibi, bunu direk ona değil de bu söylediği kelimenin anlamı üzerinden gidiyorum. Çünkü çocuklar onun ne anlama geldiğini bilmiyorlar. Geçenlerde öyle bir şey oldu mesela çocuğun biri oyun oynuyorlarken kötü bir kelime kullandı. Ben o kelimeyi niye kullandığını sorduğumda babam kötü insanlara böyle der dedi. Anlatarak, açıklayarak o davranışı yapmamasını sağlıyoruz (K10).

Yapılan davranışın neden yanlış olduğunu ve sonuçlarında ne ile karşılaşabileceklerini sohbet ederek açıklıyorum. Aynı davranışlar tekrar ederse drama çalışması, hikâye okuma etkinliği gibi şeylerle kötü sonuçları görmelerini sağlamaya çalışıyorum. Aile ile iletişim kurarak destek istiyorum (Ö4).

Çok mecbur kalırsam da bazen oyun odasına biraz daha geç girebilirsin dediğimde oluyor (K3).

Çocuğun olumsuz değil de olumlu yönlerini pekiştirerek çözmeye çalışırım. Eğer bu şekilde çözemiyorsam çocuğu yanıma alıp onunla konuşurum, empati yapması konusunda onu yönlendiririm (Ö10).

Çözemediğim durumlarda velisiyle istişare ediyorum. Ortak ne yapabiliriz, bunu nasıl çözebiliriz diye konuşuyorum. Çözemediğim durumda müdüre söylerim diyorum (K4).

Çocuklarla konuşarak çözmeye çalışıyorum. Ödül yöntemi kullanıyorum, güzel davranışta bulunanları ödüllendiriyorum (Ö5).

Birbirini itirme ya da o anlık ani gelişen öfke veya sinirden olmuş bir şeyse, hemen o anda üzerine giderim. Çok bir sorun olursa da zaten diğer arkadaşları öğretmenim biz buna çarpı verelim oyun odasına girmesin en iyisi diyorlar. (K2).

Elde edilen bulgular doğrultusunda okul öncesi öğretmenleri, çocukların istenmeyen davranışlarını çözmek için öncelikle çocuk ile konuşup, çocuğun olumsuz davranışını fark etmesini sağlayarak çözüm üretmeye, ardından sınıf kurallarını hatırlatarak yaşanan durumu çözmeye çalıştıkları; sınıf içinde çözemedikleri durumlarda ise çocuğun ailesiyle iletişime geçilerek, ayrıca okul rehberlik öğretmenine danışılarak uzman desteği de alındığını ve süreci bu şekilde aşamalandırdıkları elde edilmiştir. Öğreticilerin ise belirttikleri iletişim yöntemleri ile uygulama süreçlerinin birbirleriyle tutarlı olmadığı tespit edilmiştir. Örneğin Çocuğun istenmeyen davranışını söndürmek için ikinci tip ceza kullanarak cezalandırdıkları öğreticiler

tarafından ifade edilmiştir. Yine öğretmenler bu şekilde istenmeyen davranışı söndüremediklerinde çocuğu tehdit ederek sorunu çözmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bu örneklerden yola çıkılarak öğretmenlerin çocukların istenmeyen davranışlarına yönelik disiplin yöntemlerini pedagojik açıdan kullanamadıklarını göstermektedir.

4.7. Aile ile İletişim Kurma Yolları

Okul öncesi öğretmenlerinin ve 4-6 yaş grubu Kur'an Kursu öğretmenlerinin kullandıkları aile katılım yöntemleri Tablo 4.9'da sunulmuştur.

Tablo 4. 9. Öğretmenlerin ve Öğreticilerin Aile Katılım Yöntemlerine İlişkin Görüşleri

Öğretmenler	n	Öğreticiler	n
Bireysel görüşmeler	10	Teknoloji kullanımı	7
Ev ziyaretleri	7	Bireysel görüşmeler	6
Telefon görüşmeleri	6	Telefon görüşmeleri	5
Teknoloji kullanımı	5	Ev ziyaretleri	3
Bültenler	4	Veli toplantıları	2
Aile katılım etkinliği	3	Bültenler	2
		Aile katılım etkinlikleri	1

Tablo 4.9. incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin, sınıflarındaki öğrencilerin gelişimlerinin değerlendirilmesi ve izlenmesi sürecinde ailelerle iletişim kurma yolları; bireysel görüşmeler, ev ziyaretleri, telefon görüşmeleri, teknoloji kullanımı, bültenler ve aile katılım etkinliği şeklindedir. Öğreticilerin ise; teknoloji kullanımı, bireysel görüşmeler, telefon görüşmeleri, ev ziyaretleri, veli toplantıları, bültenler ve aile katılım etkinlikleri şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 4.9'da öğretmenlerin ve öğreticilerin aile katılım yöntemleri ile ilgili vermiş oldukları yanıtlardan bazıları şu şekildedir.

Yüz yüze ve bireysel görüşmeler yapıyorum. Önemli meseleleri telefonla konuşmuyorum, yüz yüze konuşuyorum. Velilere randevu alıp dersten sonra görüşebileceğimizi söylüyorum. Disiplin konusunda zorluk çeken çocukların ve sosyoekonomik durumu düşük ailelere ev ziyareti yapmaya öncelik veriyorum. Aile katılım etkinlikleri planlayıp sınıfımızda etkinlikler yapıyorum (Ö6).

Velilerle toplantı yapıyorum, toplantıda velilere çocuklara dersi bu şekilde anlatıyorum sizde evde çalıştırırken bu şekilde çalıştırın. Aile katılım etkinliklerimiz var. Velilerimizi belirli konularda buraya çağırıyoruz bazen kendilerine bırakıyoruz mesela aşçılık yapan bir velimiz vardı. Çocuklarla etkinlik yapalım, sizinle kurabiye yapalım şeklinde etkinlik için çağırıyoruz (K8).

Aile ile telefonda iletişime geçiyorum. Pandemi döneminde Zoom toplantıları yaptım. Veli ziyaretleri yapıyorum. Okulda bireysel görüşmeler yapıyorum (Ö2).

Genelde yaptığımız etkinlikleri ailelere biz video atıyoruz veya resimliyoruz. Onlarla tek tek konuşuyorum. Telefonla görüşüyorum velilerimle (K6).

Belirli bir süre çocukları gözlem dedikten sonra o gözlemlerim hakkında aile ile yüz yüze görüşmelerimiz oluyor. Ayrıca aile katılım etkinlikleri yapıyorum. Yeri geldiğinde ev ziyaretleri yapıyorum (Ö7).

Ailelere bilgi tanıtım formu verdik. Onları ben okudum. Tanıtım formlarıyla onları tanımaya çalışıyorum. Aksi bir durum olursa WhatsApp'tan hemen bana iletiyorlar. Veli ziyaretleri yapıyorum (K5).

Genelde yüz yüze konuşuyorum. Okul giriş ve çıkış saatlerinde velilerle konuşabiliyorum. Telefonda görüşüyorum. WhatsApp gruplarından bilgilendirmeler yapıyorum. Okulla ilgili ve çocuklarla ilgili haftalık bültenler gönderiyorum (Ö3).

Ailelere toplantılarda söylüyorum gerekenleri. Birebir konuşmak isterlerse o zaman görüşüyoruz. Ciddi bir şey varsa o zaman arıyorum böyle bir durum var diye (K1).

Velilerle yüz yüze görüşme yapıyorum, bireysel görüşmeler yaparım. Ev ziyaretleri yaparım. Hemen hemen her gün günlük yaptıklarımızla ilgili veliye WhatsApp üzerinden bülten şeklinde kesin bir dönüş veririm (Ö10).

İlerleyen zamanlarda velilerle bilgi alışverişi yapıyoruz. Herhangi bir şey olduğu zaman onlara danışıyoruz, onlarda bize danışıyorlar (K9).

Elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenler ve öğreticilerin aile ile iletişim kurma yöntemlerine ilişkin vermiş oldukları cevaplar benzer özellikler göstermektedir. Ancak öğretmenler, çocukların durumları ile ilgili daha çok velilerle yüz yüze konuşabilecekleri bireysel görüşmeler gerçekleştirdikleri ve ev ziyaretlerine önem verdikleri görülmüştür. Öğreticilerin ise çocukların durumları ile ilgili ailelerle görüşmelerini teknolojiye faydalanarak mesajlaşma yoluyla gerçekleştirmeyi tercih ettikleri tespit edilmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından çıkarılan sonuçlara, ulaşılan sonuçların tartışılmasına ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Sonuç olarak okul öncesi öğretmenlerinin sınıfın imkanları ve çocukların gelişim basamaklarına uygun olarak bütünsel bir bakış açısıyla hareket ettikleri, Kur'an kurslarında eğitim veren öğreticilerin ise sınıf yönetimi açısından sınırlı kaldıkları, öğretmenler kadar sınıf yönetimine etki eden değişkenler ile ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Öğreticilerin günlük eğitim sürecini program doğrultusunda planlayamadıkları, pedagojik formasyona dair bilgilerinin olmaması nedeniyle yaparak yaşayarak öğrendikleri ve öğrettikleri tespit edilmiştir. Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenler çocukları yaş grubuna göre ayırarak, gelişim özelliklerine ve hazırbulunuşluk düzeylerine göre eğitim süreçlerini çeşitlendirirken, Kur'an kurslarında böyle bir yapılanmanın olmadığı, karışık yaş gruplarına aynı sınıfta eğitim verildiği, çocukların hazırbulunuşluk düzeylerine göre eğitim verilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca öğreticilerin eğitim verdikleri sınıflarda öğrenme merkezi oluşturmadıkları, bu nedenle oyunu bir öğretim aracı olarak kullanamadıkları ve 4-6 yaş grubu Kur'an kursu sınıflarının çocukların gelişim alanlarını destekleyici nitelikte olmadıkları elde edilmiştir. Öğreticilerin sınıf yönetimini sağlamada disiplin modellerine uygun bilimsel yöntemler kullanamadıkları, öğrencilerle konuşmalarında olumsuz ifadelerle yer verdikleri ve cezalandırmaya yönelik tutum sergiledikleri tespit edilmiştir. Sonuç olarak sınıf yönetimi açısından öğreticilerin öğretmenlere göre öğrencilerin davranış yönetimi ve sınıf içi iletişimleri kapsamında sınırlı bilgiye sahip oldukları dolayısıyla sınıf ortamına taşıma konusunda yeterliklerinin zayıf kaldığı tespit edilmiştir.

5.2. Tartışma

Araştırmanın birinci teması olan günlük eğitim akışını planlama ile ilgili öğretmenlerin ve öğreticilerin görüşleri karşılaştırıldığında farklı cevaplar verdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin bir günlük eğitim akışlarını planlarken çocukların gelişim düzeylerine, kazanım ve göstergelere, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına, hazırbulunuşluk durumlarına, sınıftaki

materyal durumuna, zamanı etkili kullanmaya ve aylık planlara dikkat ettikleri tespit edilmiştir. Buradan okul öncesi öğretmenlerinin, MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programına yönelik bilgi sahibi oldukları ve bu programa uygun olarak planlama yaptıkları söylenebilir.

Kaf'a (2018) göre öğretmenin planlama yaparken çocukların bütün gelişim alanlarını göz önünde bulundurarak etkinlikleri çeşitlendirmesi eski programlarda olduğu gibi 2013 okul öncesi eğitim programında da önemli görülen bir noktadır. Bilir'e (2014) göre öğretmenler çocukların içinde bulundukları çevre ve yaşam koşulları hakkında bilgi sahibi olmalı, çocukların tüm gelişim alanlarını desteklemek için ilgi, ihtiyaç, beklenti ve yeteneklerini dikkate alarak uygun planlamalar yapmalıdır.

Düzgün (2014) "Okul öncesi öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı ve 2012 değişikliklerinin uygulanmasına ilişkin görüşleri" adlı çalışmasına göre öğretmenlerin aylık ve günlük planları hazırlarken çocukların hazırbulunuşluklarına, sınıfın fiziki durumuna ve çocukların yaş gruplarına dikkat ettikleri sonucuna varmıştır. Uzun (2007) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin çoğunun günlük eğitimlerini planlarken kazanım ve göstergeler doğrultusunda etkinlikleri hazırlayarak, çocukların gelişim düzeylerini, ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurdukları sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmalar mevcut çalışmanın bir günlük eğitim akışını planlarken çocukların gelişim düzeylerine, kazanım ve göstergelere, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına, hazırbulunuşluk durumlarına dikkat edilmesine yönelik bulgularıyla örtüşmektedir.

Öğreticilerin ise bir günlük eğitim akışlarını planlarken müftülüğün haftalık olarak hazırladığı planları uyguladıkları ve çocuk merkezli planlama yapamadıkları tespit edilmiştir. Oysa DİB (2022) programında da MEB'in programına benzer planlamalar bulunmaktadır. Ancak öğretmenlerin bu planları yürütürken programa bağlı kalamadıkları bu araştırmanın başka bir bulgusu olmuştur. Sarı'ya (2019) göre öğretmenler 4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programının amaçları, temel yaklaşım ve ilkeleri ile ilgili bilgilere sahip ancak uygulamada nasıl yapacakları konusunda yeterli bilgi birikimine sahip değildirler. Bu çalışmada da öğretmenlerin günlük eğitim akışını belirlenen planlamaya göre yürütemedikleri tespit edilmiştir.

Eğitim sürecinde planlama, sınıf içinde olumlu bir disiplin ortamı, kullanılmayan ortamlardan arındırılmış bir sınıf ve etkili bir öğretim sağlamak için önemlidir. Planlamadan yapılan eğitim öğretim sürecinde yaşanabilecekler öngörülemediği için başarısızlıkla sonuçlanabilir ve sınıfta istenmeyen davranışların görülme sıklığı da artacağından sınıf yönetimini olumsuz yönde etkileyebilir (Arnas, 2018). Bu çalışmada okul öncesi

öğretmenlerinin öğrencilere göre, bir günlük eğitimi planlama ve uygulama konusunda daha yetkin oldukları tespit edilmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin öğrencilere göre daha etkili bir sınıf yönetim becerisi sergiledikleri söylenebilir.

Araştırmanın ikinci teması olan sınıfı etkileyen fiziksel değişkenler ile ilgili öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda, sınıf ısını ayarlamak için klima kullandıklarını ve uygun oda sıcaklığına dikkat etmeye çalıştıklarını söylemişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin anasınıflarında daha çok gün ışığından yararlandıkları ve gerekli durumlarda sınıf aydınlatmalarından faydalandıkları; Kur'an kurslarında ise gün ışığından faydalandıkları şeklinde belirtmelerine rağmen çoğu Kur'an kursu sınıflarının tek pencereli, yeterli gün ışığı almayan ve genellikle aydınlatma kullanmak zorunda kalınan sınıflar olması nedeniyle gün ışığından yararlanamadıkları tespit edilmiştir. Bu tespit Ek 2'de yer alan resimde de görülmektedir. Ek 2'de öğrencinin sınıfında küçük bir pencere, kapalı bir mekân olduğu görülmektedir. Anasınıflarında ve Kuran kurslarında sınıf duvarlarının ve araç gereçlerinin renkleri ferah, açık renklerde ve çocuklar üzerinde olumlu etki yaratan renklerde olduğu elde edilmiştir. Öğretmenlerin sınıflarını gürültü açısından değerlendirmelerine bakıldığında içsel ve dışsal gürültüden etkilenmedikleri, sınıf içi gürültüyü engelleyecek tedbirleri aldıkları ve sınıflardaki ses yalıtımının yeterli olduğu tespit edilmiştir. Kuran kurslarının ise bazılarında sınıf içi gürültüyü engelleyecek tedbirlerin alındığı, ses yalıtımının yeterli olduğu, bazılarının ise şehir trafiğinden uzak yerlerde olmadığı ve yeterli ses yalıtımının bulunmadığı görülmüştür. Kur'an kurslarının standart bir sınıf yapısına sahip olmadığı da tespit edilmiştir.

Öğrencilerin sınıf yönetimini etkileyecek olan ısı, ışık, renk ve gürültü değişkenlerini değerlendirirken yüzeysel cevaplandıkları, okul öncesi öğretmenlerin ise daha detaylı bir bakış açısıyla, somut açıklamalar yaparak sınıflarının fiziksel özelliklerini, bir okul öncesi sınıfında olması gereken özellikleri göz önünde bulundurarak değerlendirdikleri görülmüştür.

Yağcı (2018) İzmir'de öğrencilere göre Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş grubu Kur'an kursları adlı çalışmasında 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının fiziki mekân ve donanım şartlarına göre aydınlanma, havalandırma, ısınma, sınıf özellikleri açısından kurslar arasında bir standardın olmadığı ve ilgili şartların oluşturulduğu kurs sayısının düşük olduğunu tespit etmiştir. Bu bulgu bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin ve öğrencilerin çoğunun sınıf büyüklüğünün sınıf mevcutlarına göre yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Sınıf içerisinde bulunması gereken öğrenci sayısını belirtmek mümkün değildir (Tutkun, 2019). Sınıf

metrekaresinin az, çocuk sayısının fazla olduğu durumlarda çocukların istenmeyen davranışları daha sık gösterdikleri görülmektedir. Bu durum fiziksel koşulların çocukların üzerindeki etkisini de ortaya koymaktadır. Sınıfta öğrenci yoğunluğunun yeterli olması öğretmenin çocukların gelişimlerini gözlemleyebilmesi ve sınıf yönetimi süreçlerinin daha etkili sağlanabilmesi açısından önemlidir. Sınıf yönetimi, sınıf büyüklüğü ve sınıfta bulunan çocuk sayısı oranından doğrudan etkilenmektedir (Bilgin, 2018). Sınıfta öğrenci yoğunluğu arttıkça sınıf yönetimi zorlaşacağından bu durum öğretmenin sınıf yönetim becerilerinin daha yüksek olmasını gerektirebilir (Günhan, 2017).

Araştırmaya katılan öğretmenler, sınıflarının fiziksel durumlarına göre öğrenme merkezlerini okul öncesi eğitim programına uygun olarak konumlandıkları, çeşitlendirdikleri, günlük eğitim akışlarında ihtiyaç duymaları halinde geçici öğrenme merkezleri hazırladıkları ve düzenledikleri görülmüştür. 4-6 yaş Kur'an kurslarındaki sınıflarda ise öğrenme merkezlerinin olmadığı, sadece 2 öğretici sınıflarında planladıkları etkinliklere uygun olarak geçici öğrenme merkezleri oluşturduklarını belirtmişlerdir. Ek 2'ye göre öğretmenlerin sınıfın fiziksel düzeninin öğrenme merkezlerine uygun oluşturmadığı ve sınıflarında öğrenme merkezinin bulunmadığı görülmektedir.

Şahin (2020) okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezlerine ilişkin görüşleri ve sınıf içi uygulamaları adlı çalışmasında, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sınıfta öğrenme merkezini kullandıkları ve sınıflarının neredeyse tamamında blok, kitap, fen, dramatik oyun, müzik ve sanat öğrenme merkezlerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çelik Tüten (2021) Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi adlı çalışmasında, öğretmenlerin öğrenme merkezleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, ayrıca öğrenme merkezlerinin öğretmenler tarafından kullanım amacının bilinmemesinin de öğretmenlere verilen eğitimlerin yetersiz kalmasına yol açtığına ulaşmıştır. Doğan (2019) 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin eğitim-öğretim yeterlik algıları adlı çalışmasında öğretmenlerin öğrenme merkezlerini düzenleme, öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma, araç-gereç ve materyal kullanma ve öğrenme sürecini yönetme yeterliklerinde eksiklikleri olduğu, öğretimi planlama konusundaki eksikliklerinin öğretimi düzenlemeye de yansıdığı sonucuna varmıştır. Bu bulgular araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri ve öğretmenler sınıflarında yapacakları etkinliklere göre oturma düzeninde değişiklik yaptıkları, genel olarak 'U' düzeni oturmayı tercih ettikleri, sabit bir oturma düzeni yerine istek ve ihtiyaca göre değişebilen yerleşim düzenini benimsedikleri görülmektedir.

Sınıfın oturma düzeni planlanırken masada yapılan etkinliklerde veya kitap okuma etkinliği için minderde oturan çocukların daire veya U düzeninde öğretmeni görebilecekleri şekilde yerleşmiş olmaları sınıf yönetimi süreci açısından sağlıklı olmaktadır. (Lewis ve Doarlog, 1991, aktaran Bilgin, 2018). Yıldırım'a (2021) göre sınıfın düzeni çocukların yaşına ve gelişim düzeylerine uygun olmalıdır. Okul öncesi eğitim programının esnek olması ve çocukların değişen ihtiyaçları doğrultusunda, sınıf düzeninin sabit kalmaması gerekir. Farklı zamanlarda yapılacak etkinlik türüne göre esnek bir yerleşim düzeninin oluşturulabilmesi öğretmene ve öğrencilere özgürlük sağlar. Bu araştırmada da okul öncesi öğretmenlerin oturma düzenine dikkat ettiği, öğrencilerin ise oturma düzenine yönelik esnek olamadıkları tespit edilmiştir. Bu bulgu alanyazındaki araştırmaların bulgularıyla örtüşmektedir.

Araştırmanın üçüncü teması olan sınıf kurallarının belirlenmesi ile ilgili öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri karşılaştırıldığında, sınıf kurallarının oluşturulması sürecinde öğretmenlerin ve öğrencilerin benzer cevaplar verdikleri görülmektedir. Ancak öğrencilerin kuralları koyarken, kuralları açıklarken ve kuralları hatırlatırken kural cümlelerini olumsuz cümle yapısında kurdukları, dolayısıyla yapılmaması gereken davranışa vurgu yaptıkları görülmektedir. Buradan sınıf yönetimi kapsamında sınıf kurallarının belirlenmesi konusunda öğrencilerin sınırlı kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ise sınıf kurallarına yönelik daha olumlu ifadeler kullanarak ve bilgiye dayalı hareket ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çelik Tüten (2021) Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur'an kursu öğrencilerinin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi adlı çalışmasında, öğrencilere yöneltilen sınıf kurallarının oluşturulması ile ilgili soruya verilen cevaplar neticesinde bazı öğrencilerin sınıf kuralları ile ilgili bazı konularda bilgi sahibi olmadıklarını tespit etmiştir. Dal (2016) okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarıyla baş etmede kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri adlı çalışmasında, kuralların okulun ilk gününden itibaren belirlenmesinin ve tutarlı bir biçimde uygulanmasının sınıf yönetimi açısından kolaylaştırıcı bir unsur olduğunu, ayrıca öğretmenlerin görmezden gelme stratejisini kullanmalarının sınıf yönetimi açısından olumlu sonuçlar vereceğini tespit etmiştir. Bu bakımdan çalışmalar araştırmanın bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın dördüncü teması olan sınıf kurallarının uygulanması ile ilgili öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri karşılaştırıldığında, öğretmenler öncelikle sınıf kurallarını hatırlatırken, farklı öğretme amaçlı yöntem ve teknikleri kullanarak çocukların kuralları içselleştirmesine rehberlik etmeye çalıştıkları ve kuralları uygulama konusunda tutarlı davrandıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin ise kuralları sözel olarak hatırlattıkları, kullanılan

yöntemin disiplin kurallarının benimsenmesine neden olmadığı tespit edilmiştir. Öğreticilerin sınıf kurallarının benimsenmesinde ceza ve tehdit yöntemlerini kullandıkları veya kendilerinin geçmiş deneyimlerinden yararlandıkları görülmüştür. Buna karşın okul öncesi öğretmenlerinin, disiplin modellerine uygun hareket ettikleri tespit edilmiştir.

Çelik Tüten (2021) çalışmasında öğretmenlerin çocukları sınıfta arkadaşlarının yanında uyardıklarını ve oyunlara dahil edilmeme gibi gelişim düzeylerine uygun olmayan ceza verdiklerini tespit etmiştir. Ayrıca öğretmenlerin ödül ve ceza ile ilgili olumlu cümleler kursalar da yaptıklarının söylediklerine uymadığını ve bazılarının cezaya eğilimli olduklarını, buna karşın Aydın (2017) sınıf yönetimi eğitimi alan öğretmenlerin sınıf kurallarının uygulanmasında daha iyi performans gösterdiklerini tespit etmiştir. Bu bağlamda çalışmalar araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir.

Araştırmanın beşinci teması olan sınıf içi iletişimde kullanılan stratejiler ve yöntemler ile ilgili öğretmenlerin ve öğretmenlerin görüşleri karşılaştırıldığında, öğretmenlerin çocukların göz hizasına eğilip; göz teması kurarak dinledikleri, çocuklarla konuşurken olumlu ifadeler ve ben dilini kullandıkları öğretmenlerin ise; verdikleri uygulamalar hakkındaki örneklerde olumsuz ifadeler yer verdikleri, daha çok sınıf kurallarını hatırlatmaya yönelik cümleler kurdukları görülmüştür. Öğretmenlerin öğretmenlere göre sınıf içi iletişim becerilerini daha etkin kullandıkları tespit edilmiştir.

Doğan (2019) 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin eğitim-öğretim yeterlik algıları (Kayseri örneği) adlı çalışmasında öğretmenlerin çocukların iletişim becerilerini desteklemek için etkinlikler hazırlama konusunda yetersizlikleri olduğunu tespit etmiştir. Gangal (2020) uygulamalı sınıf yönetimi eğitimi ve pedagojik dokümantasyon uygulamalarının okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine etkisi adlı çalışmasında pedagojik dokümantasyon eğitimi alan öğretmenlerin çocuklarla ve çocukların kendi aralarındaki iletişim becerilerini etkin bir şekilde kullandıklarını tespit etmiştir. Yapılan bu çalışmalar araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir.

Araştırmanın altıncı teması istenmeyen davranışların yönetimi ile ilgili öğretmenlerin ve öğretmenlerin görüşleri karşılaştırıldığında, öğretmenlerin sorunlu davranışlarla baş etme sürecindeki aşamaları izledikleri tespit edilmiştir. Öğreticilerin ise kullandıklarını söyledikleri iletişim yöntemleri ile uygulamalarına yönelik verdikleri örneklerdeki ifadelerinin birbirine uyum sağlamadığı, ceza olarak adlandırmalarına rağmen, çocuklara ikinci tip ceza stratejisi uyguladıkları ve yapılan davranışı düzeltemediği, çözüm bulamadığı durumlarda ise 'müdüre

söylerim' diyerek tehdit etmeleri çocukların davranışını düzeltmeye yönelik yöntemleri kullanmadıkları tespit edilmiştir.

Yıldırım (2021) istenmeyen davranışların yönetiminde kullanılacak stratejileri; sorunu anlama, görmezden gelme, uyarma, süreçte değişikliğe gitme, sorumluluk verme, birebir görüşme ve okul yönetimi, aile ve rehberlik servisiyle iş birliğine gitme şeklinde açıklamıştır. Ayrıca istenmeyen davranışların yönetiminde bu stratejilerin öğretmenler tarafından uygulanmadığı söylenebilir. Alanyazında araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir.

Çelik Tüten (2021) çalışmasında öğretmenlerin problemli davranış gösteren öğrenciler ile ilgili sorunun kaynağını öğrenmek yerine aileye bir uzmandan destek almaları gerektiğini ve sorun devam ediyorsa okul yönetimi tarafından okuldan gönderdiklerini ayrıca öğretmenlerin ceza vermeye eğilimli olduklarını tespit etmiştir. Bu tespit öğretmenlerin istenmeyen davranışa yönelik ceza yöntemini tercih ettikleri araştırmanın bulgusuna götürmektedir. Okul öncesi öğretmenlerin ise istenmeyen davranışa yönelik pedagojik formasyon kapsamında disiplin yöntemlerini uyguladıkları bulgusuyla örtüşen Aydın (2017) çalışmasında öğretmenlerin sınıf yönetimini sağlamak ve problemli davranış önlemek için kısıtlayıcı yöntemler yerine istenmeyen davranışını önleyici ve istenilen davranış destekleyici yöntemleri benimsediklerini tespit etmiştir.

Araştırmanın yedinci teması olan aile ile iletişim kurma yolları ile ilgili öğretmenlerin ve öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, vermiş oldukları cevaplar benzerlik gösterse de uygulama açısından farklılıklar tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenleri bizzat velilerle görüşmekte iken öğretmenlerin velilere mesaj atma yöntemini tercih ettikleri görülmektedir.

MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında öğretmenlerden planlamalarında aile katılımına yer vermeleri ve bu yönde uygulamalar yapmaları istenmektedir (MEB 2013). DİB 2018 4-6 Yaş Kur'an Kursları öğretim Programında da öğretmenlerin aile eğitimlerine ve aile katılımlarına yönelik etkinlikler yapmaları istenmektedir (DİB 2022). Toran (2021) aile katılımına yönelik faaliyetleri etkili bir şekilde kullanan öğretmenlerin sınıf yönetimi sürecinde de başarılı olduklarını saptamıştır. Yapılan araştırmalarda (Bayraktar ve diğ., 2016; Güleç ve Genç, 2010; Greenwood ve Hickman, 1991; Kang ve diğ., 2017) okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımını planlarken ve uygularken gerekli yeterliliklere sahip oldukları ve bu yeterlilikler doğrultusunda okul-aile-çocuk üçgenine fayda sağladıkları tespit edilmiştir. Türk (2019) çalışmasında öğretmenlerin velilerle tek yönlü iletişim kurduklarını, sadece onları WhatsApp uygulaması üzerinden bilgilendirdiklerini belirtmişlerdir. Doğan'da (2019) çalışmasında

öğreticilerin ailelerle iletişimi internet vasıtasıyla kurduklarını, aile katılımı ile ilgili etkinlikler yapmadıklarını, aile ile etkileşim konusunda yetersiz olduklarını tespit etmiştir. Yapılan çalışmalar bu araştırmanın bulguları ile benzerlik göstermektedir.

5.3. Öneriler

Araştırmanın bu kısmında araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak önerilerde bulunulmuştur.

1. Kur'an kurslarında farklı yaş gruplarına yönelik sınıflandırma yapılmalıdır.
2. Okul öncesi eğitim kapsamında din eğitimi, okul öncesi eğitim kurumlarının bünyesinde oluşturulacak kurslarda veya öğrenci kulüplerinde öğretmenler tarafından verilmelidir.
3. Öğreticilerin pedagojik formasyon eğitimi almaları zorunlu hale getirilmelidir.
4. Üniversitelerin okul öncesi öğretmenliği bölümünde eğitim gören öğrencilere yönelik seçmeli ders olarak İlahiyat Fakültesinden ders seçme olanağı sağlanmalıdır.
5. 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri konusunda Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi alanından uzman kişilerden destek alınmalıdır.
6. 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin okul öncesi eğitim kurumlarında da staj görmeleri sağlanmalıdır.
7. 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının fiziksel olarak standart hale getirilmesi için DİB ile MEB birlikte çalışmalar yürütmelidir.
8. 4-6 yaş grubuna yönelik eğitim veren okul öncesi öğretmenlerin ve öğretmenlerin sınıf yönetimi açısından karşılaştırılmasını içeren çalışmalar yapılmalıdır.
9. 4-6 yaş grubuna yönelik eğitim veren DİB ile MEB'in kurumlarını eğitim – öğretim açısından karşılaştıran bir araştırma yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ada, S. ve Çetin, M.Ö. (2006). *Eğitim ve Öğretim Ortamında Disiplin Nedir?* Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Akar, İ. (2019). Öğrenci davranışlarını etkileyen etmenler. Z. Kaya (Ed.), *Sınıf yönetimi* içinde (s. 87-113). Pegem Akademi.
- Akar, N. (2006). *Ortaöğretim kurumlarında karşılaşılan disiplin sorunları ve eğitim yöneticilerinin çözüm yaklaşımları (Denizli ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Akbaşlı, S. (2016). Sınıf İçi İletişim ve Etkileşim. R. Sarpkaya (Ed.), *Sınıf yönetimi* içinde. Anı Yayıncılık.
- Akcan, E. (2018). *Sınıfında kaynaştırma öğrencisi olan ve olmayan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının karşılaştırılması* [Yayımlanmamış Doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aksüt, M. (2008). Derslerle ilgili süre kullanımı. Z. Kaya (Ed.), *Sınıf yönetimi* içinde (s. 267-285). Pegem Akademi.
- Akyıldız, İ. E. (2022). Dış ve iç göçler bağlamında Türkiye'nin dinamik göç yapısının değerlendirilmesi. *İktisadiyat Sosyal Bilimler Dergisi*, (Göç ve Mültecilik Özel Sayısı), 1-15. <https://doi.org/10.33709/ictimaiyat.1010076>
- Alat, K. (2017). Sınıf yönetiminde fiziksel ortamın düzenlenmesi. S. Yoleri (Ed.), *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi* içinde (s.17-29), Eğiten Kitap.
- Aral, N., Kandır, A. ve Can Yaşar, M. (2000). *Okulöncesi eğitim ve ana sınıfı programları*, YA-PA Yayınevi.
- Aral, N. ve Kadan, G. (2018). 2013 Okul öncesi eğitim programının değerler eğitimi bağlamında incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 113-131.
- Arıcan, S. ve Yalvaç Arıcı, H. (2022). Kur'an kursu öğretmenlerinin yetişkin eğitiminden 4-6 yaş kurslarına geçiş süreci hakkında fenomenolojik bir araştırma. *Diyanet İlmi Dergi*, 58(3), 1257-1300.
- Aktaş Arnas, Y. (2016). Fiziksel ortamların planlanması. Y. Aktaş Arnas ve F. Sadık (Ed.). *Okul öncesinde sınıf yönetimi* içinde (s. 48-60), Pegem Akademi.
- Aktaş Arnas, Y. (2018). Fiziksel ortamların planlanması. Y. Aktaş Arnas ve F. Sadık (Ed.). *Okul öncesinde sınıf yönetimi* içinde (s.47-62), Pegem Akademi.
- Atıcı, M. (2003). İstenmeyen davranışlarla başa çıkmada Glasser'in problem çözme yaklaşımının uygulanması. *Eğitim ve Bilim*, 28(128).
- Aydın, A. (2022). *Sınıf yönetimi*. Pegem Akademi.
- Aydın, B. (2006). Öğretmenlerin kendi sınıf disiplin sistemlerini oluşturması. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 19-32.
- Aydın, D. (2017). *Okulöncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin öğretmenlik stilleri üzerindeki etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Aydın, M. Z. (2007). Okulda din dersi tartışmaları (Türkiye'de din dersinin tarihi, teorik yapısı, bazı ülkelerle karşılaştırılması). *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11(2), 7-51.
- Aydoğan, İ. (2012). Okul binalarının özellikleri ve öğrenciler üzerine etkileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(193), 29-43.
- Bakioğlu, A. (2009). *Çağdaş sınıf yönetimi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Barker, L. (1982). *Communication in the classroom*. Englewood Cliff, NJ: Prentice Hall Inc
- Başar, H. (2009). *Sınıf yönetimi*. Anı Yayıncılık.
- Başaran, İ. E. (2006). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*, Ekinoks.
- Bay, D. N. (2018). Okul öncesi eğitimde bir kültür aktarımı: Millî oyunlar. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 82-104.
- Bayraktar, V., Güven, G., & Temel, Z. F. (2016). Okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin aile katılım çalışmalarına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(2), 755-770.
- Bika, A. (1996). Defining Elements in the Planing of Early Childhood (Clasrooms) as Parameters in the Development and Education of the Child. *6 th Europen Conference on the Quality of Early Childhood Education*. September. 1-4.
- Bilgin, H. (2018). Erken çocukluk eğitiminde sınıf ortamının hazırlanması ve fiziksel mekân. G.U. Balat ve H. Bilgin (Ed.), *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi* içinde (s. 31-48), Anı Yayıncılık.
- Bilir, A. (2014). Sınıf yönetiminde başarının aracı: Önlensel model. *Folklor/Edebiyat*, 20(78), 203-214. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/255636>
- Brophy, J. (2006). History of research on classroom management. In C.M. Evertson, and C.S. Weinstein (Eds.), *Handbook of classroom management: research, practice and contemporary issues* (p.17).USA, Lawrence Erlbaum Associates.
- Brophy, J. E. (1983). Classroom organization and management. *The Elementary School Journal*, 83(4), 265–285.
- Brophy J. E. Good, T. (1994) Looking in classroom (6th Ed.), New York: *Harper Collins College Publication*.
- Brophy, F. (1988). Educating Teachers about managing classroom and students. *Teaching and Teacher Education*, 4(1), 1-18.
- Burden, P. R. (1995). *Classroom Management and Discipline: Methods to Facilitate Cooperation and Instruction*. US, NY: Longman Publishers.
- Burns, L.T. and Howes, J.(1988). “Handing Control to Local Schools”, *Education Dipest*, Vol:54, No:3, Nov.,6-9.
- Celep, C. (2008). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Anı Yayıncılık.
- Celep, C (2011). *Sınıf yönetiminde kuram ve uygulama*. Pegem Akademi.

- Cemaloğlu, N. ve Kayabaşı, Y. (2007). Öğretmenlerin tükenmişlik düzeyi ile sınıf yönetiminde kullandıkları disiplin modelleri arasındaki ilişki. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(2), 123-155.
- Cohen, L, Manion, L. and Morrison, K. (2010). *A guide to teaching practice*. Routledge.
- Collins, A., O'Connor, E., and McClowry, S. (2017). The Role of a Temperament Intervention in Kindergarten Children's Standardized Academic Achievement. *Journal of Education and Training Studies*, 5(2), 120-139.
- Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları* (Çev. Ergene, T.). Mentis Yayıncılık.
- Çalık, T., Tabak, H., ve Yavuz-Tabak B. (2019). Eğitim sisteminde sınıf büyüklüğünün planlama açısından değerlendirmesi: Ankara örneği. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3), 1581-1599.
- Çankaya, D. (2016). MEB'in 'yapamadığını' Diyanet yapıyor. 12 Mayıs 2022 tarihinde <https://www.evrensel.net/haber/269302/mebin-yapamadigini-diyanet-yapiyor> sitesinden alınmıştır.
- Çelik Tüten, A. (2021). *Diyanet işleri başkanlığı 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Dal, M. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarıyla baş etmede kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bölümleri Enstitüsü, Erzurum.
- Demirel, Ö. (1999). *Öğretme sanatı: plandan değerlendirmeye*. Pegem Yayıncılık.
- Demiriz, S., Karadağ, A., ve Ulutaş, İ. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim ortamı ve donanım*. Anı Yayıncılık.
- Diyanet İşleri Başkanlığı. (2022). *4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programı*. Ankara.
- Doğan Burç, E. (2006). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilikleri (Hatay ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Doğan, Z. (2019). *4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin eğitim-öğretim yeterlik algıları (Kayseri örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Doğanay, A. ve Sadık, F. (2007). Öğretmen, öğrenci ve velilerin bakış açılarına göre problem davranışların meydana gelme sıklığı, önem derecesi ve nedenleri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(33).
- Dubey, R. and Gunasekaran, A. (2015). Education and training for successful career in big data and business analytics. *Industrial and Commercial Training*, 47(4), 174-181.
- Duncan, G., Dowsett, C., Claessens, A., Magnuson, K., Huston, A., Klebanov, P. and Japel, C. (2007). School readiness and later achievement. *Developmental Psychology*. 43(6), 1428-1446.

- Düşek, G. (2008). *2006 yılında uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programı hakkında ilköğretim müfettişleri, okul öncesi eğitim veren kurum müdürleri ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Düzgün, Ü. (2014). *Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı ve 2012 değişikliklerinin uygulanmasına ilişkin görüşleri (Kayseri ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri
- Edward, C. (1997). *Classroom Discipline and Management*, Prentice Hall, Inc., New Jersey.
- Eggen, P. ve Kauchak, D.(2001). *Educational Psychology*. Merrill Prentice Hall. Ohio.
- Ekici, Y., F., Günhan, G., ve Anılan, Ş. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin iletişim becerileri. *Uluslararası Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi*. (11), 1-27.
- Ekinci, C. E. ve Bal, S. (2012). Etkili ve verimli eğitim için dersliklerin fiziki ortam özelliklerinin incelenmesi. *Engineering Sciences*, 7(1), 96-105.
- Erdem, R. A. (2016). Sınıf disiplini ve kuralları. R. Sarpkaya (Ed.), *Sınıf yönetimi* içinde (s.81-116), Anı Yayıncılık.
- Erden, M. (2008). *Sınıf yönetimi*. Arkadaş Yayınevi.
- Ertuğ, C. ve Baksi, O. (2014). Öğrencilerin sınıf içi tutum ve davranışlarının öğretmenlerin sınıf yönetimi başarısına etkisi. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1 (Özel)), 86-101.
- Evertson, C. M., Emmer, E. T., Clements, B. S. and Worsham, M. E. (1997). *Classroom management for elementary teachers*. Boston: Ally and Bacon.
- Evertson, C.M., and Weinstein, C.S. (Eds.) (2006). *Handbook of classroom management: research, practice and contemporary issues*. U.S.A, Lawrence Erlbaum Associates.
- Finn, J. D. and Achilles, C. M. (1999). Tennessee's class size study: Findings, implications, misconceptions. *Educational evaluation and policy analysis*, 21(2), 97-109.
- Fisher, K. (2001). Building better outcomes: The impact of school infrastructure on student outcomes and behavior. *Schooling issues digest*.
- Francis-Smythe, J. A., and Robertson, I. T. (1999). On the relationship between time management and time estimation. *British Journal of Psychology*, 90(3), 333-347.
- Galloway, D., Ball, T., Blomfield, D., and Seyd, R. (1982). *Schools and disruptive pupils*. Longman.
- Gangal, M. (2020). *Uygulamalı sınıf yönetimi eğitimi ve pedagojik dokümantasyon uygulamalarının okul öncesi eğitim öğretimin sınıf yönetimine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Gençtürk, Z. (2022). Türkiye’de kadının işgücüne katılımını etkileyen faktörler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (43), 361-394.
- Goodlad, I. J.(2004). *A Place Called School* (20.ed.). New York: The McGraw Hill Company.
- Gordon, T. (2002). *Etkili öğretmenlik eğitimi*. Emel Aksay (Çev. Ed.). Sistem Yayıncılık.
- Greenwood, G. E., & Hickman, C. W. (1991). Research and practice in parent involvement: Implications for teacher education. *The Elementary School Journal*, 91(3), 279-288.

- Güçlü, N. (2001). Zaman yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(25), 87-106.
- Gül, E. D. (2008). Meşrutiyet'ten günümüze okul öncesi eğitim. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 269-278.
- Güleç, H. Ç., Genç, S. Z. (2010). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki okul aile işbirliği hakkında öğretmenler ve ailelerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(155), 158-171.
- Güler, E. (2005). *Liselerde öğretmenlerin sınıf yönetimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gültekin Akduman, G. (2016). Okul öncesi eğitimin tanımı ve önemi. Uyanık Balat, G. (Ed.), *Okulöncesi eğitime giriş* içinde (s. 1-16), Nobel Yayıncılık.
- Günay, Y. (2005). *İlköğretim birinci kademedeki görev yapan öğretmenlerin sınıf kurallarını oluşturmada ve uygulamada karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Gündüz, Y. ve Can, E. (2013). Öğrenci görüşlerine göre ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi ilkelerine uyma düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 19(3), 419-446.
- Güneş, A. M. (2021). Özel ve resmi okullarda görev yapan öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri ve sınıf yönetim becerileri arasındaki ilişki. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (58), 290-311.
- Günhan, G. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri. *Uluslararası Bilimsel Araştırma Dergisi*, 2(1), 48-58. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ibadjournal/issue/30883/334278>
- Gürbüz M, Aydın H, A. (2012). Zaman kavramı ve yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 1-20.
- Gürşimşek I. (1999). Etkin sınıf yönetimi için etkili iletişim becerileri. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 40-44.
- Güven, Ö. Ü. S., ve İşleyen, Ö. H. (2018). Sınıf yönetiminde iletişim, iletişim engelleri ve Suriyeli öğrenciler. Communication, Communication Insurance And Syria Students In Classroom Management. *Journal Of Social And Humanities Sciences Research (Jshsr)*, 5(23), 1293-1308.
- Harris, L. (1991) Selected Elements of Effective Teaching. *Dissertation Abstracts International*, Volüme 52.
- Hathaway, W.E.(1987) Light, Colour & Air Quality: Important Elements Of The Learning Environment, *Education Canada, Fall/Automne*, s. 35-44.
- Humphreys, T. (2001). *Disiplin nedir? Ne değildir?* (Çev. Çelik, B.), Epsilon yayıncılık.
- Ivanova SS, Drandrov GL, Volodeev GI, Burkhanova Y, Stafeeva AV, Vorobyov NB, Voronin, DI. (2020). The socialization of the younger pupils in physical education. *Eurasian Journal of Biosciences*. 14(1), 2201-2207.

- İnsan, A. (2023). *Okul öncesi eğitim programının uzaktan eğitim sürecinde uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Jones, V.F. ve Jones, L.S. (1998). *Comprehensive Classroom Management, Creating Communities of Support and Solving and Solving Problems* (5. Edition). Usa: Allyn ve Bacon Company.
- Kaf, Ö. (2018). *Öğretimin yönetimi*. Y. A. Arnas ve F. Sadık (Ed.), *Okul öncesinde sınıf yönetimi* içinde (s.87-101), Pegem Akademi.
- Kalander, T. (2021). *Sınıf yönetiminde istenmeyen öğrenci davranışları konusunda Türkiye’de yapılmış akademik çalışmalar üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Kandır, A., Özbey, S., İnal, G, (2011). *Okul öncesi eğitimde program (1) kuramsal temeller*, Morpa Yayınları.
- Kang, J., Horn, E. M., & Palmer, S. (2017). Influences of family involvement in kindergarten transition activities on children’s early school adjustment. *Early Childhood Education Journal*, 45(6), 789-800.
- Kaplan, C. (2014). *Okul binalarının fiziksel yeterliliğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Kara, İ. (2021). *Çocukların duygu düzenleme becerileri ve problem davranışları ile öğretmen ve ebeveynlerinin duygu düzenleme ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karşı, F. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin sınıf atmosferine ilişkin algıları ile akademik başarıları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kayabaşı, Y. ve Cemaloğlu, N. (2007). Öğretmenlerin sınıflarında kullandıkları disiplin modellerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 149-170.
- Kazu, İ. Y. ve Yılmaz, M. (2018). Ülkemizdeki okul öncesi eğitimin bazı veriler açısından oecd ve ab üyesi ülkeleri ile karşılaştırılması. *Turkish Journal of Educational Studies*, 5(2), 64-75.
- Kentli, F. (2016). İdeal öğretmenlerin disiplin modelleri: bir anlatı çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1).
- Kılbaş, Ş.(2003). *Sınıf yönetimi*, Nobel Kitabevi.
- Kıran, H. (2006). Sınıf yönetiminin önemi. *Çoluk Çocuk Dergisi*. 62, 27.
- Kırbaç, M. (2019). *Öğretmenlerin sınıf yönetimi anlayışı ile öğrencilerin okul bağlılığı, okul direnci ve akademik başarıları arasındaki ilişkilerin analizi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Korkusuz, M. (2021). *İlköğretim okulları ikinci kademedeki görev yapan beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi*

- (Siirt örneği) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koyuncuoğlu, B. (2022). *Okul öncesi eğitim kurumlarında etkili liderlik ve örgüt ikliminin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Köşker, Y. (2013). *Köyde ve kentte yaşayan 6 yaş çocukların okul olgunluklarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kurt, İ. (2017). *Velilerin 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarından memnuniyet düzeyleri ve beklentileri üzerine bir araştırma (Ankara örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.
- Küçük, M (2012). İletişim kavramı ve iletişim süreci. N. Orhon ve E. Ufuk (Ed.), *İletişim Bilgisi* içinde. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.
- Landau, B. M. (2001). Teaching classroom management: A stand-alone necessity for preparing new teachers. Annual Meeting of the American Educational Research Association, Seattle, WA, Nisan 2001. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 453 165).
- Laslett, R. ve Smith, C. (2002). *Effective classroom management: A teacher's guide*. Routledge.
- Levin, J. and Nolan, J. F. (1996). *Principles of classroom management*. Allyn & Bacon, Boston.
- Lyons, J. B. (2001). Do School Facilities Really Impact a Child's Education? IssueTrak: A CEFPI Brief on Educational Facility Issues.
- Manning, M. L. and Bucher, K.T. 2013. Classroom management: Models, applications and cases. Upper Saddle River, NJ: *Pearson Education Inc.*
- Marzano, R.J. and Marzano, J.S. (2003). The key to classroom management. *Educational Leadership*, 61(1), 6-18.
- MEB (1973). *Milli Eğitim Temel Kanunu*.
- MEB (2010). *İlköğretim okullarında temizlik ve hijyen*. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- MEB (2013a). *Okul Öncesi Eğitim Programı*.
- MEB (2013b). *Erken çocukluk eğitim kurumlarında fiziksel özellikler ve personel*.
- Millî Eğitim Bakanlığı. "Strateji Geliştirme Başkanlığı". Erişim: 9 Eylül 2023. <https://istatistik.meb.gov.tr/OgrenciSayisi/Arsiv>.
- Mutlu Öztürk, H., Güngör, H. ve Gülay Ogelman, H. (2021). Okul öncesi dönemde kültürel miras eğitime ilişkin öğretmen görüşleri: Denizli ili örneği. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 175-203.
- Nelsen J., Lott, L. ve Glenn, H. S. (2000). *Positive discipline in the classroom*. USA: Prime Publishing.
- Okçu, V. ve Epçaçan, C. (2013). Sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 43(200), 68-86.

- Oktay, A. 1990. Türkiye’de okul öncesi eğitim. *Malatya Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (2), 151-160.
- Ök, M., Göde, O., ve Alkan, V. (2000). İlköğretimde öğretmen-öğrenci etkileşimine sınıf yönetimi kurallarının etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, (145), 20-24.
- Özel, A. ve Bayındır, N. (2008). *Yapılandırmacı anlayışa göre sınıf yönetimi*. Pegem Akademi.
- Özer, M., Gençoğlu, C. ve Suna, E. (2021). Okul öncesi eğitimin eşitsizlikleri azaltmadaki rolü ve Türkiye’de gelişimi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(1), 356-370.
- Öztürk, N. (2018). Okul öncesi dini eğitim: “Kur’an kursları okul öncesi din eğitimi projesi” ve öneriler. *Analiz Yazı Dizisi, Temmuz, Sayı: 247*. SETA Vakfı Yayınları.
- Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 171-179.
- Pişkin, N. B. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırklareli.
- Poyraz, H., ve Dere, H. (2003). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Prochaska, J. O. and Norcross, J. C. (2010). *Systems of psychotherapy: A transtheoretical analysis*. Pacific Grove, C.A.:Brooks/Cole.
- Radmard, S. (2021). Sınıf yönetimi olgusu üzerine yapılmış ulusal çalışmaların betimsel içerik analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(1), 214-244.
- Rimm-Kaufman, S. E., and Pianta, R. C. (2000). An ecological perspective on the transition to kindergarten: A theoretical framework to guide empirical research. *Journal of applied developmental psychology*, 21(5), 491-511.
- Sadık, F. (2006). *Öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla baş edilme stratejilerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi ve güvengen disiplin modeli temele alınarak uygulanan eğitim programının öğretmenlerin bas etme stratejilerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Sadık, F. (2008). Sınıf Yönetiminde Temek Kavramlar ve Yaklaşımlar. Y. Aktaş Arnas ve F. Sadık (Ed.), *Okul Öncesi Eğitimde Sınıf Yönetimi* içinde (s.14-57), Kök Yayıncılık.
- Sarı, B. (2019). *Kur’an kursları öğretici kitabındaki uygulamaların incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Sarıtaş, M. (2000). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama. L. Küçükahmet (Ed.), *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar* içinde. Nobel Yayıncılık.
- Sarıtaş, M (2003). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama. L. Küçükahmet (Ed.), *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*. Nobel Yayıncılık.
- Scoot, M. (1997). *Zaman yönetimi*. (Çev.: A. Çingil Çelik). Rota Yayınları.
- Selamet, Ç. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda okullardaki rehberlik servisinden beklentileri: Afyonkarahisar örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

- Seligman, L. (2006). *Theories of counseling and psychotherapy: Systems, strategies, and skills*. Upper Saddle River, N. J.: Pearson Prentice Hall.
- Senemoğlu, N. (2020). 21'inci yüzyıl öğretmenlerinin sahip olması gereken özellikler. Hürriyet Gazetesi, (Konuk yazar). 24 Şubat 2020.
- Sevinç, M. (2005). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar 1* (1. Basım). Morpa Kültür Yayınları.
- Sezer, G. (2017). *Okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin öğretimsel liderlik uygulamalarında okul öncesi eğitim programı bilgisinin önemi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Sieberer-Nagler, K. (2016). Effective classroom- management&positive teaching. *English Language Teaching*, 9(1), 163-172.
- Sillars, S. (1995). *İletişim*. Özgün Matbaacılık.
- Sipahioğlu, E. (2008). *İlköğretim I. kademedeki sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışları ve çözüm önerileri (Narludere ilçesi örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Smith, J. (1998). *Daha iyi nasıl zaman yönetimi*. (Çev. A. Çimen.), Timaş Yayınları.
- Spaulding, C. L. (1992) *Motivation in the classroom*, New York: MacGraw-Hill.
- Symons, D.K. and Clark, S.E. (2000). A longitudinal study of mother-child relationships and theory of mind in the preschool period. *Social Development*, 9(1), 3-23.
- Şahin, G. (2020). *Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezlerine ilişkin görüşleri ve sınıf içi uygulamaları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Şakar, N. (2022). *Ailelerin okul ekosistemine dahil olma sürecinde okul öncesi eğitim kurumu müdürlerinin izledikleri stratejilerin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Şen, A. (2021). *4-6 yaş Kur'an kurslarında uyum süreci içerisinde karşılaşılan problemler: İstanbul örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tanner, C.K. (2009). Effects of school design on student outcomes. *Journal of Education Administration* 47, 381-400.
- Tapaninen, R. (2005). The Nordic cooperation network: The school of tomorrow. *Retrieved September, 25*.
- Taş, S. (2010). İlköğretim okullarında sınıfta zaman kaybettiren etkinlikler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 73-93.
- Taylor, A. 1993. The Learning Environment as a Three-Dimensional Textbook. *Children's Environments*, 10(2), 170-179.
- TDK. (2022). *Genel Türkçe Sözlük*. Erişim adresi: <http://www.tdk.gov.tr>
- Teyfur, M. (2021). *Sınıfta etkileşim ve iletişim süreci*. Naim Ü. ve Muammer E. (Ed.), *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi* içinde (s. 133-162), Pegem Akademi.

- Topal, T. ve Uzoglu, M. (2020). Discipline problems faced by science teachers in classroom management and solutions for these problems. *Online Submission*, 7(9), 11-25.
- Toprakçı, E. (2017). *Sınıf Yönetimi*. Pegem Akademi.
- Toran, M. (2021). *Okul öncesi eğitimde olumlu sınıf ve öğrenme ikliminin oluşturulması*. Naim Ü. Ve Muammer E. (Ed.), *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi* içinde (s. 261-280), Pegem Akademi.
- Tosun, C (2002). *Din Eğitimi Bilimine Giriş*. Pegem Akademi.
- Tosun, C. ve Çapcıoğlu, F. (2016). 4-6 Yaş Kur'an kursları öğretim programının dini gelişim kuramları çerçevesinde incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(5), 705-720.
- Tuğsat Karahan, B. (2020). *Ortaöğretim kurumlarında disiplin uygulamaları: bir özel okul ile bir devlet okulunun karşılaştırılması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Tutkun, Ö. F. (2019). *Sınıf düzeni*. Z. Kaya (Ed.), *Sınıf yönetimi* içinde (s. 235-265), Pegem Akademi.
- Türk, H. Ö. (2019). *Çocuklarını Kur'an kursu veya anasınıfına gönderen ailelerin tercihlerine ilişkin bir çözümleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Türker, Y. (2022). *Cumhuriyet döneminden günümüze okul öncesi eğitim alanındaki kurumsal mantık çeşitliliği: Devlet ve toplumsal kesimlerin rolü* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Türkgöz, E. (2022). *Sınıfında mülteci çocuk bulunan okul öncesi öğretmenlerinin davranış ve öğretim yönetimi becerileri üzerine bir incelenme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Ulcay, S, (1993). Okul öncesi eğitim araçları ve lego dacta eğitim sistemi. 9. yapa okul öncesi eğitimi ve yaygınlaştırılması semineri. Ya-Pa Yayınları, İstanbul.
- Uludağ, Z. ve Odacı, H. (2002). Eğitim öğretim faaliyetlerinde fiziksel mekân. *Milli Eğitim Dergisi*, (153-154).
- Uzun, H. (2007). *Malatya ilinde okulöncesi eğitim programının uygulanmasında öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Ünal, A. (2016). İstenmeyen davranışların yönetimi. R. Sarpkaya (Ed.), *Sınıf yönetimi* içinde, Anı Yayıncılık.
- Ünsal, F. Ö. (2018). Erken çocukluk eğitiminde öğretmen öğrenci ilişkileri. G.U. Balat ve H Bilgin (Ed.), *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi* içinde (s. 139- 152). Anı Yayıncılık.
- Ünver, N. (2017). Okul öncesi eğitim programının sınıf yönetimine etkisi. S. Yoleri (Ed.), *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi* içinde (s.93-104). Eğiten Kitap.
- Vaizlik, Kur'an Kursu Öğreticiliği, İmam-Hatiplik ve Müezzin Kayyımlik Kadrolarına Atama ve Bu Kadroların Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliği. (2011). T.C. Resmî Gazete (28151, 23 Aralık 2011).

- Varışoğlu, B., Şeref, İ., & Yılmaz, İ. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi algılarına yönelik bir içerik analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 377-394.
- Wragg, E.C. (1993). *Class Management*. London: Roudledge.
- Yağcı, S. (2018). *Öğreticilere göre diyanet işleri başkanlığı 4-6 yaş grubu Kur'an kursları (İzmir ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yaman, E. (2010). Kalabalık sınıfların etkileri: öğrenciler ne düşünüyor? *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 403-414.
- Yavuzer, H. (1986). *Ana baba ve çocuk-ailede çocuk eğitimi*. Remzi Kitapevi.
- Yıldırım, A. (2021). *Sınıfın fiziksel, sosyal ve psikolojik boyutları*. Naim Ü. Ve Muammer E. (Ed.), *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi* kitabı içinde (s. 41-57). Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım N. (2016). *Sınıfın Fiziksel Düzenini Oluşturma*. (İçinde) (Ed. Sarpkaya, R.) *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, Y. (2021). *Sınıfta öğrenci davranışlarının yönetimi*. Naim Ü. Ve Muammer E. (Ed.), *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi* içinde (s. 109-132), Pegem Akademi.
- Yıldız, V. (2020). *Öğretmenlerin mesleki kimlik algısı, örgütsel bağlılık düzeyi ve sınıf yönetimi yeterliği arasındaki ilişkiler örüntüsünün incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, N. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf içi disiplini sağlamada kullandıkları ödül ve ceza yöntemlerinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, N. (2008). Dersin akışını bozan istenmeyen davranışları yönetme stratejilerinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 1-38.
- Yumuş, M. (2013). *Okul öncesi eğitimcilerin 36-72 ay aralığındaki çocukların davranış problemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi ve başa çıkma stratejilerinin belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yuvacı, Z. ve Dağlıoğlu, H. E. (2018). Okul öncesi eğitim alan çocukların ve bulundukları sınıf ortamının yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkisinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 234-256.
- Yücesoy, K. Ö. (2017). *Liselerde öğrencilerin disiplinsiz davranışları ve sebepleri (Sarayköy örneği)*. (Tezsiz Yüksek Lisans Projesi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Yüksel, A. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi (Afyonkarahisar ili örneği)*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EKLER

Ek -1 Anasınıfından Görünüm

Araştırmaya katılan bir öğretmenin sınıfından görünüm (Ek-1)

Ek-2 4-6 Yaş Kur'an Kursundan Görünüm

Araştırmaya katılan bir öğreticinin sınıfından görünüm (Ek-2)

Ek-3 Ölçme Aracı

GÖRÜŞME FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu form, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri ABD Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programında yürütmekte olduğum “İlkokul Bünyesindeki Anasınıflarında Çalışan Öğretmenler İle 4-6 Yaş Kur’an Kurslarında Çalışan Öğreticilerin Sınıf Yönetimi Açısından Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tez çalışmamı veri sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Bu çalışmanın tamamlanabilmesi için sizin görüş ve önerilerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler bilimsel amaç dışında kullanılmayacak olup, kimlik bilgilerinizin kesinlikle saklı tutulacaktır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Ali ALBAYRAK
Okul Öncesi Öğretmeni
Akdeniz Üni.Eğit.Bil.Enst.
EYD Yüksek Lisans Öğrencisi

Doç. Dr. Çiğdem APAYDIN
Yüksek Lisans Tez Danışmanı
Akdeniz Üni.Eğit.Bil.Enst.

Demografik Bilgiler

1. Cinsiyetiniz: ()Kadın ()Erkek
2. Yaşınız:
3. Eğitiminiz: ()Lise ()Önlisans ()Lisans ()Yüksek Lisans ()Doktora
4. Kıdeminiz (Yıl Olarak Belirtiniz):
5. Aynı okulda çalışma yılınız (lütfen belirtiniz):
6. Okuldaki pozisyonunuz: ()Kadrolu ()Sözleşmeli ()Ücretli
7. En son mezun olduğunuz okul:
8. Alınan eğitimler (seminer, hizmet içi eğitim, kurs vb.):
9. Günlük çalışma süreniz (saat olarak belirtiniz):
10. Sınıfınızdaki öğrenci sayınız:
11. Şuan öğretmeni olduğunuz yaş grubu:
12. Gelir durumunuz:
13. Hangi sosyal haklara sahipsiniz:
14. Mesleği tercih etme nedeniniz:

SORULAR

- 1- Sınıfınızın bir günlük eğitim akışını planlarken nelere dikkat etmektesiniz?
- 2- Sınıfınızı;
 - a) Isı, ışık, renk ve gürültü açısından değerlendirir misiniz?
 - b) Büyüklük ve sınıf mevcudu açısından değerlendirir misiniz?
 - c) Öğrenme merkezlerinin konumu ve düzenlenmesi açısından değerlendirir misiniz?
 - d) Çocukların oturma düzeni açısından değerlendirir misiniz?
- 3- Sınıf kurallarını oluştururken nasıl bir yol izlemektesiniz? Lütfen açıklayınız

- 4- Sınıf kurallarını uygularken nasıl bir yol izliyorsunuz? Lütfen açıklayınız.
- 5- Sınıf içi iletişim kapsamında hem çocukların birbirleriyle olan iletişimlerini hem de sizin çocuklarla olan iletişiminizi güçlendirmek adına kullandığınız stratejiler veya yöntemler nelerdir?
- 6- Sınıfınızdaki (varsa) istenmeyen davranışların çözümünde uyguladığınız stratejileri açıkla mısınız?
- 7- Çocuğın gelişiminin değerdendirilmesi ve izlenmesi sürecinde ailelerle hangi iletişim kurma yollarını kullanmaktasınız?

Ek-4 Araştırma İzni

Evrak Tarih ve Sayısı : 11.10.2022-477563

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-98057890-605.01-60540463
Konu : Anket Uygulaması

11.10.2022

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 07/12/2021 tarih ve 236004 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programı Doç. Dr. Çiğdem APAYDIN danışmanlığındaki 202054013018 numaralı öğrencisi Ali ALBAYRAK'ın "İlkokul Bünyesindeki Anasınıflarında Çalışan Öğretmenler ile 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Çalışan Öğreticilerin Sınıf Yönetimi Açısından Karşılaştırılması" adlı araştırmasını, İlimiz Merkez İlçelerindeki resmi anaokulları ve bünyesinde anasınıfı bulunan ilkokullarda uygulama isteği ile ilgili yazınız Müdürlüğümüz ARGE Birimi Değerlendirme ve İnceleme Komisyonunca incelenmiş, "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama 2020/2 Genelgesi" gereğince uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzün 11/10/2022 tarih ve 60521115 sayılı onayı ve uygulanacak veri toplama araçları onaylanarak ekte gönderilmiştir.

İlgili genelgenin 28. Maddesi gereğince, sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında (başvuru sahibinin ekte örneği bulunan dilekçe ile) Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi hususunda;

Gereğini arz ederim.

Fatma Zeynep ŞERAN
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER:

- 1- Onay ve ekleri (3 sayfa)
- 2- Dilekçe Örneği (1 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Söğütözü Mah. Hamitliçe Cad. No:59 Muratpaşa / Antalya

Bu belge Değerlendirme Adresi : <http://www.turkiye.gov.tr/meh-bey>

Telefon No : 0 (242) 238 40 00

Bilgi için: E.ER.

E-Posta: proje.km07@meb.gov.tr

İnternet Adresi: antalya.meb.gov.tr

Uzman : Memur

Kapı Adresi : meb0801@p.t

Faks: 2422384111

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Bu belge güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır. 5070-5078-5088-5096-5098-5099-5100-5101-5102-5103-5104-5105-5106-5107-5108-5109-5110-5111-5112-5113-5114-5115-5116-5117-5118-5119-5120-5121-5122-5123-5124-5125-5126-5127-5128-5129-5130-5131-5132-5133-5134-5135-5136-5137-5138-5139-5140-5141-5142-5143-5144-5145-5146-5147-5148-5149-5150-5151-5152-5153-5154-5155-5156-5157-5158-5159-5160-5161-5162-5163-5164-5165-5166-5167-5168-5169-5170-5171-5172-5173-5174-5175-5176-5177-5178-5179-5180-5181-5182-5183-5184-5185-5186-5187-5188-5189-5190-5191-5192-5193-5194-5195-5196-5197-5198-5199-5200-5201-5202-5203-5204-5205-5206-5207-5208-5209-5210-5211-5212-5213-5214-5215-5216-5217-5218-5219-5220-5221-5222-5223-5224-5225-5226-5227-5228-5229-5230-5231-5232-5233-5234-5235-5236-5237-5238-5239-5240-5241-5242-5243-5244-5245-5246-5247-5248-5249-5250-5251-5252-5253-5254-5255-5256-5257-5258-5259-5260-5261-5262-5263-5264-5265-5266-5267-5268-5269-5270-5271-5272-5273-5274-5275-5276-5277-5278-5279-5280-5281-5282-5283-5284-5285-5286-5287-5288-5289-5290-5291-5292-5293-5294-5295-5296-5297-5298-5299-5300-5301-5302-5303-5304-5305-5306-5307-5308-5309-5310-5311-5312-5313-5314-5315-5316-5317-5318-5319-5320-5321-5322-5323-5324-5325-5326-5327-5328-5329-5330-5331-5332-5333-5334-5335-5336-5337-5338-5339-5340-5341-5342-5343-5344-5345-5346-5347-5348-5349-5350-5351-5352-5353-5354-5355-5356-5357-5358-5359-5360-5361-5362-5363-5364-5365-5366-5367-5368-5369-5370-5371-5372-5373-5374-5375-5376-5377-5378-5379-5380-5381-5382-5383-5384-5385-5386-5387-5388-5389-5390-5391-5392-5393-5394-5395-5396-5397-5398-5399-5400-5401-5402-5403-5404-5405-5406-5407-5408-5409-5410-5411-5412-5413-5414-5415-5416-5417-5418-5419-5420-5421-5422-5423-5424-5425-5426-5427-5428-5429-5430-5431-5432-5433-5434-5435-5436-5437-5438-5439-5440-5441-5442-5443-5444-5445-5446-5447-5448-5449-5450-5451-5452-5453-5454-5455-5456-5457-5458-5459-5460-5461-5462-5463-5464-5465-5466-5467-5468-5469-5470-5471-5472-5473-5474-5475-5476-5477-5478-5479-5480-5481-5482-5483-5484-5485-5486-5487-5488-5489-5490-5491-5492-5493-5494-5495-5496-5497-5498-5499-5500-5501-5502-5503-5504-5505-5506-5507-5508-5509-5510-5511-5512-5513-5514-5515-5516-5517-5518-5519-5520-5521-5522-5523-5524-5525-5526-5527-5528-5529-5530-5531-5532-5533-5534-5535-5536-5537-5538-5539-5540-5541-5542-5543-5544-5545-5546-5547-5548-5549-5550-5551-5552-5553-5554-5555-5556-5557-5558-5559-5560-5561-5562-5563-5564-5565-5566-5567-5568-5569-5570-5571-5572-5573-5574-5575-5576-5577-5578-5579-5580-5581-5582-5583-5584-5585-5586-5587-5588-5589-5590-5591-5592-5593-5594-5595-5596-5597-5598-5599-5600-5601-5602-5603-5604-5605-5606-5607-5608-5609-5610-5611-5612-5613-5614-5615-5616-5617-5618-5619-5620-5621-5622-5623-5624-5625-5626-5627-5628-5629-5630-5631-5632-5633-5634-5635-5636-5637-5638-5639-5640-5641-5642-5643-5644-5645-5646-5647-5648-5649-5650-5651-5652-5653-5654-5655-5656-5657-5658-5659-5660-5661-5662-5663-5664-5665-5666-5667-5668-5669-5670-5671-5672-5673-5674-5675-5676-5677-5678-5679-5680-5681-5682-5683-5684-5685-5686-5687-5688-5689-5690-5691-5692-5693-5694-5695-5696-5697-5698-5699-5700-5701-5702-5703-5704-5705-5706-5707-5708-5709-5710-5711-5712-5713-5714-5715-5716-5717-5718-5719-5720-5721-5722-5723-5724-5725-5726-5727-5728-5729-5730-5731-5732-5733-5734-5735-5736-5737-5738-5739-5740-5741-5742-5743-5744-5745-5746-5747-5748-5749-5750-5751-5752-5753-5754-5755-5756-5757-5758-5759-5760-5761-5762-5763-5764-5765-5766-5767-5768-5769-5770-5771-5772-5773-5774-5775-5776-5777-5778-5779-5780-5781-5782-5783-5784-5785-5786-5787-5788-5789-5790-5791-5792-5793-5794-5795-5796-5797-5798-5799-5800-5801-5802-5803-5804-5805-5806-5807-5808-5809-5810-5811-5812-5813-5814-5815-5816-5817-5818-5819-5820-5821-5822-5823-5824-5825-5826-5827-5828-5829-5830-5831-5832-5833-5834-5835-5836-5837-5838-5839-5840-5841-5842-5843-5844-5845-5846-5847-5848-5849-5850-5851-5852-5853-5854-5855-5856-5857-5858-5859-5860-5861-5862-5863-5864-5865-5866-5867-5868-5869-5870-5871-5872-5873-5874-5875-5876-5877-5878-5879-5880-5881-5882-5883-5884-5885-5886-5887-5888-5889-5890-5891-5892-5893-5894-5895-5896-5897-5898-5899-5900-5901-5902-5903-5904-5905-5906-5907-5908-5909-5910-5911-5912-5913-5914-5915-5916-5917-5918-5919-5920-5921-5922-5923-5924-5925-5926-5927-5928-5929-5930-5931-5932-5933-5934-5935-5936-5937-5938-5939-5940-5941-5942-5943-5944-5945-5946-5947-5948-5949-5950-5951-5952-5953-5954-5955-5956-5957-5958-5959-5960-5961-5962-5963-5964-5965-5966-5967-5968-5969-5970-5971-5972-5973-5974-5975-5976-5977-5978-5979-5980-5981-5982-5983-5984-5985-5986-5987-5988-5989-5990-5991-5992-5993-5994-5995-5996-5997-5998-5999-6000-6001-6002-6003-6004-6005-6006-6007-6008-6009-6010-6011-6012-6013-6014-6015-6016-6017-6018-6019-6020-6021-6022-6023-6024-6025-6026-6027-6028-6029-6030-6031-6032-6033-6034-6035-6036-6037-6038-6039-6040-6041-6042-6043-6044-6045-6046-6047-6048-6049-6050-6051-6052-6053-6054-6055-6056-6057-6058-6059-6060-6061-6062-6063-6064-6065-6066-6067-6068-6069-6070-6071-6072-6073-6074-6075-6076-6077-6078-6079-6080-6081-6082-6083-6084-6085-6086-6087-6088-6089-6090-6091-6092-6093-6094-6095-6096-6097-6098-6099-6100-6101-6102-6103-6104-6105-6106-6107-6108-6109-6110-6111-6112-6113-6114-6115-6116-6117-6118-6119-6120-6121-6122-6123-6124-6125-6126-6127-6128-6129-6130-6131-6132-6133-6134-6135-6136-6137-6138-6139-6140-6141-6142-6143-6144-6145-6146-6147-6148-6149-6150-6151-6152-6153-6154-6155-6156-6157-6158-6159-6160-6161-6162-6163-6164-6165-6166-6167-6168-6169-6170-6171-6172-6173-6174-6175-6176-6177-6178-6179-6180-6181-6182-6183-6184-6185-6186-6187-6188-6189-6190-6191-6192-6193-6194-6195-6196-6197-6198-6199-6200-6201-6202-6203-6204-6205-6206-6207-6208-6209-6210-6211-6212-6213-6214-6215-6216-6217-6218-6219-6220-6221-6222-6223-6224-6225-6226-6227-6228-6229-6230-6231-6232-6233-6234-6235-6236-6237-6238-6239-6240-6241-6242-6243-6244-6245-6246-6247-6248-6249-6250-6251-6252-6253-6254-6255-6256-6257-6258-6259-6260-6261-6262-6263-6264-6265-6266-6267-6268-6269-6270-6271-6272-6273-6274-6275-6276-6277-6278-6279-6280-6281-6282-6283-6284-6285-6286-6287-6288-6289-6290-6291-6292-6293-6294-6295-6296-6297-6298-6299-6300-6301-6302-6303-6304-6305-6306-6307-6308-6309-6310-6311-6312-6313-6314-6315-6316-6317-6318-6319-6320-6321-6322-6323-6324-6325-6326-6327-6328-6329-6330-6331-6332-6333-6334-6335-6336-6337-6338-6339-6340-6341-6342-6343-6344-6345-6346-6347-6348-6349-6350-6351-6352-6353-6354-6355-6356-6357-6358-6359-6360-6361-6362-6363-6364-6365-6366-6367-6368-6369-6370-6371-6372-6373-6374-6375-6376-6377-6378-6379-6380-6381-6382-6383-6384-6385-6386-6387-6388-6389-6390-6391-6392-6393-6394-6395-6396-6397-6398-6399-6400-6401-6402-6403-6404-6405-6406-6407-6408-6409-6410-6411-6412-6413-6414-6415-6416-6417-6418-6419-6420-6421-6422-6423-6424-6425-6426-6427-6428-6429-6430-6431-6432-6433-6434-6435-6436-6437-6438-6439-6440-6441-6442-6443-6444-6445-6446-6447-6448-6449-6450-6451-6452-6453-6454-6455-6456-6457-6458-6459-6460-6461-6462-6463-6464-6465-6466-6467-6468-6469-6470-6471-6472-6473-6474-6475-6476-6477-6478-6479-6480-6481-6482-6483-6484-6485-6486-6487-6488-6489-6490-6491-6492-6493-6494-6495-6496-6497-6498-6499-6500-6501-6502-6503-6504-6505-6506-6507-6508-6509-6510-6511-6512-6513-6514-6515-6516-6517-6518-6519-6520-6521-6522-6523-6524-6525-6526-6527-6528-6529-6530-6531-6532-6533-6534-6535-6536-6537-6538-6539-6540-6541-6542-6543-6544-6545-6546-6547-6548-6549-6550-6551-6552-6553-6554-6555-6556-6557-6558-6559-6560-6561-6562-6563-6564-6565-6566-6567-6568-6569-6570-6571-6572-6573-6574-6575-6576-6577-6578-6579-6580-6581-6582-6583-6584-6585-6586-6587-6588-6589-6590-6591-6592-6593-6594-6595-6596-6597-6598-6599-6600-6601-6602-6603-6604-6605-6606-6607-6608-6609-6610-6611-6612-6613-6614-6615-6616-6617-6618-6619-6620-6621-6622-6623-6624-6625-6626-6627-6628-6629-6630-6631-6632-6633-6634-6635-6636-6637-6638-6639-6640-6641-6642-6643-6644-6645-6646-6647-6648-6649-6650-6651-6652-6653-6654-6655-6656-6657-6658-6659-6660-6661-6662-6663-6664-6665-6666-6667-6668-6669-6670-6671-6672-6673-6674-6675-6676-6677-6678-6679-6680-6681-6682-6683-6684-6685-6686-6687-6688-6689-6690-6691-6692-6693-6694-6695-6696-6697-6698-6699-6700-6701-6702-6703-6704-6705-6706-6707-6708-6709-6710-6711-6712-6713-6714-6715-6716-6717-6718-6719-6720-6721-6722-6723-6724-6725-6726-6727-6728-6729-6730-6731-6732-6733-6734-6735-6736-6737-6738-6739-6740-6741-6742-6743-6744-6745-6746-6747-6748-6749-6750-6751-6752-6753-6754-6755-6756-6757-6758-6759-6760-6761-6762-6763-6764-6765-6766-6767-6768-6769-6770-6771-6772-6773-6774-6775-6776-6777-6778-6779-6780-6781-6782-6783-6784-6785-6786-6787-6788-6789-6790-6791-6792-6793-6794-6795-6796-6797-6798-6799-6800-6801-6802-6803-6804-6805-6806-6807-6808-6809-6810-6811-6812-6813-6814-6815-6816-6817-6818-6819-6820-6821-6822-6823-6824-6825-6826-6827-6828-6829-6830-6831-6832-6833-6834-6835-6836-6837-6838-6839-6840-6841-6842-6843-6844-6845-6846-6847-6848-6849-6850-6851-6852-6853-6854-6855-6856-6857-6858-6859-6860-6861-6862-6863-6864-6865-6866-6867-6868-6869-6870-6871-6872-6873-6874-6875-6876-6877-6878-6879-6880-6881-6882-6883-6884-6885-6886-6887-6888-6889-6890-6891-6892-6893-6894-6895-6896-6897-6898-6899-6900-6901-6902-6903-6904-6905-6906-6907-6908-6909-6910-6911-6912-6913-6914-6915-6916-6917-6918-6919-6920-6921-6922-6923-6924-6925-6926-6927-6928-6929-6930-6931-6932-6933-6934-6935-6936-6937-6938-6939-6940-6941-6942-6943-6944-6945-6946-6947-6948-6949-6950-6951-6952-6953-6954-6955-6956-6957-6958-6959-6960-6961-6962-6963-6964-6965-6966-6967-6968-6969-6970-6971-6972-6973-6974-6975-6976-6977-6978-6979-6980-6981-6982-6983-6984-6985-6986-6987-6988-6989-6990-6991-6992-6993-6994-6995-6996-6997-6998-6999-7000-7001-7002-7003-7004-7005-7006-7007-7008-7009-7010-7011-7012-7013-7014-7015-7016-7017-7018-7019-7020-7021-7022-7023-7024-7025-7026-7027-7028-7029-7030-7031-7032-7033-7034-7035-7036-7037-7038-7039-7040-7041-7042-7043-7044-7045-7046-7047-7048-7049-7050-7051-7052-7053-7054-7055-7056-7057-7058-7059-7060-7061-7062-7063-7064-7065-7066-7067-7068-7069-7070-7071-7072-7073-7074-7075-7076-7077-7078-7079-7080-7081-7082-7083-7084-7085-7086-7087-7088-7089-7090-7091-7092-7093-7094-7095-7096-7097-7098-7099-7100-7101-7102-7103-7104-7105-7106-7107-7108-7109-7110-7111-7112-7113-7114-7115-7116-7117-7118-7119-7120-7121-7122-7123-7124-7125-7126-7127-7128-7129-7130-7131-7132-7133-7134-7135-7136-7137-7138-7139-7140-7141-7142-7143-7144-7145-7146-7147-7148-7149-7150-7151-7152-7153-7154-7155-7156-7157-7158-7159-7160-7161-7162-7163-7164-7165-7166-7167-7168-7169-7170-7171-7172-7173-7174-7175-7176-7177-7178-7179-7180-7181-7182-7183-7184-7185-7186-7187-7188-7189-7190-7191-7192-7193-7194-7195-7196-7197-7198-7199-7200-7201-7202-7203-7204-7205-7206-7207-7208-7209-7210-7211-7212-7213-7214-7215-7216-7217-7218-7219-7220-7221-7222-7223-7224-7225-7226-7227-7228-7229-7230-723

T.C.
KEPEZ KAYMAKAMLIĞI
İlçe Müftülüğü

Sayı : E-84623197-251.99-2888684
Konu : Proje Yürütme İzni

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi : Ali ALBAYRAK'ın 16.09.2022 tarihli başvurusu.

İlgi dilekçe ile, Kur'an Kursu Öğreticilerimizle "İlkokul Bünyesindeki Anasınıflarında Çalışan Öğretmenler ile 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Çalışan Kur'an Kursu Öğreticilerinin Sınıf Yönetimi Açısından Karşılaştırılması" konulu tez çalışmasının yürütülmesi için izin talep edilmektedir.

Söz konusu çalışmanın Müftülüğümüze bağlı aşağıda isimleri belirtilen Kur'an kurslarımızda görevli Kur'an Kursu Öğreticileriyle yapılması Müftülüğümüzce uygun görülmüş olup, makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde;

Tensiplerinize arz ederim.

- 1-Turgut Reis Kur'an Kursu
- 2-Ünsel Kur'an Kursu
- 3-Süleymaniye Kur'an Kursu
- 4-Müftü Kemal Uçkun Kur'an Kursu
- 5-Gülveren Kur'an Kursu

Mehmet ERSÖZ
İlçe Müftüsü

OLUR
Nusret ŞAHİN
Kaymakam

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: F3E70DAA-1CC9-4C2A-AB90-F580F060E700

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>

Yeni Emek Mahallesi Ceyhan Caddesi No: 18

Kepez/ANTALYA

Tel : 0242 325 30 25 -Santral

Faks : 0242 325 30 19

Bilgi için: Ahmet Tahir

İMAMOĞLU

Şef

Telefon No:(242) 325 30 25

TOPLANTI TARİHİ : 08.09.2022
TOPLANTI SAYISI : 15
KARAR SAYISI : 288

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi **Doç. Dr. Çiğdem APAYDIN**'ın danışmanlığını, **Ali ALBAYRAK**'ın araştırmacılığını üstlendiği, *"İlkokul Bünyesindeki Anasınıflarında Çalışan Öğretmenler İle 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Çalışan Öğreticilerin Sınıf Yönetimi Açısından Karşılaştırılması"* konulu çalışmanın, fikri hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvurusu ait olmak üzere, proje süresince uygulanmasının etik olarak **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA
Kurul Başkanı

Başkan
Prof. Dr.
Hilmi DEMİRKAYA

Başkan Yrd.
Prof. Dr.
Sibel MEHTER AYKIN
(İzinli)

Üye
Prof. Dr.
Ebru İÇİGEN

Üye
Prof. Dr.
Nurşen ADAK

Üye
Prof. Dr.
Sibel PAŞAOĞLU YÖNDEM

Üye
Prof. Dr.
Taner KORKUT
(Görevli/İzinli)

Üye
Prof. Dr.
Gökhan AKYÜZ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ali ALBAYRAK

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Akdeniz Üniversitesi / Eğitim Fakültesi / Okul Öncesi
Öğretmenliği
İstanbul Üniversitesi / Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi / Çocuk
Gelişimi
Yüksek Lisans Öğrenimi : Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim
Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi:

MEB 2011-2013 Van – Topzuarpa İlköğretim Okulu
MEB 2013-2016 Antalya – Süleyman Yılmaz Anaokulu
MEB 2016-2019 Antalya – Kınık Anaokulu
MEB 2019-2020 Antalya – Hacı Şayeste – Mustafa Güneş Anaokulu
MEB 2020-Halen Antalya – Fatma Parıltı Ortaokulu

İNTİHAL RAPORU

TEZ

ORIGINALITY REPORT

6%

SIMILARITY INDEX

%

INTERNET SOURCES

6%

PUBLICATIONS

%

STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1

TOSUN, Cemal and ÇAPÇIOĞLU, Fatma. "4-6 Yaş Kuran Kursları Öğretim Programının Dini Gelişim Kuramları Çerçevesinde İncelenmesi", Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 2015.

Publication

1%

2

ADIGÜZEL, Abdullah and YÜKSEL, İsmail. "Evaluation of teachers' instructional technologies integration skills: A qualitative need analysis for new pedagogical approaches", Balıkesir Üniv. Necatibey Eğitim Fak., 2012.

Publication

<1%

3

Saniye Dedeoğlu, Aslı Şahankaya Adar. "Caring Piously: New Institutionalisation of Childcare Services in Turkey", Social Policy and Society, 2022

Publication

<1%

4

UÇUŞ GÜLDALİ, Şükran and DEMİRBAŞ, İrem. "Okul Öncesi Eğitim Programı İle İlkokul Hayat Bilgisi Öğretim Programının

<1%

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

☒

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim/Raporum sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

☐

Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Eylül 2023

Ali ALBAYRAK